BRABANT STRIP

magazine 125

afscheid van The Spirit en van Will Eisner

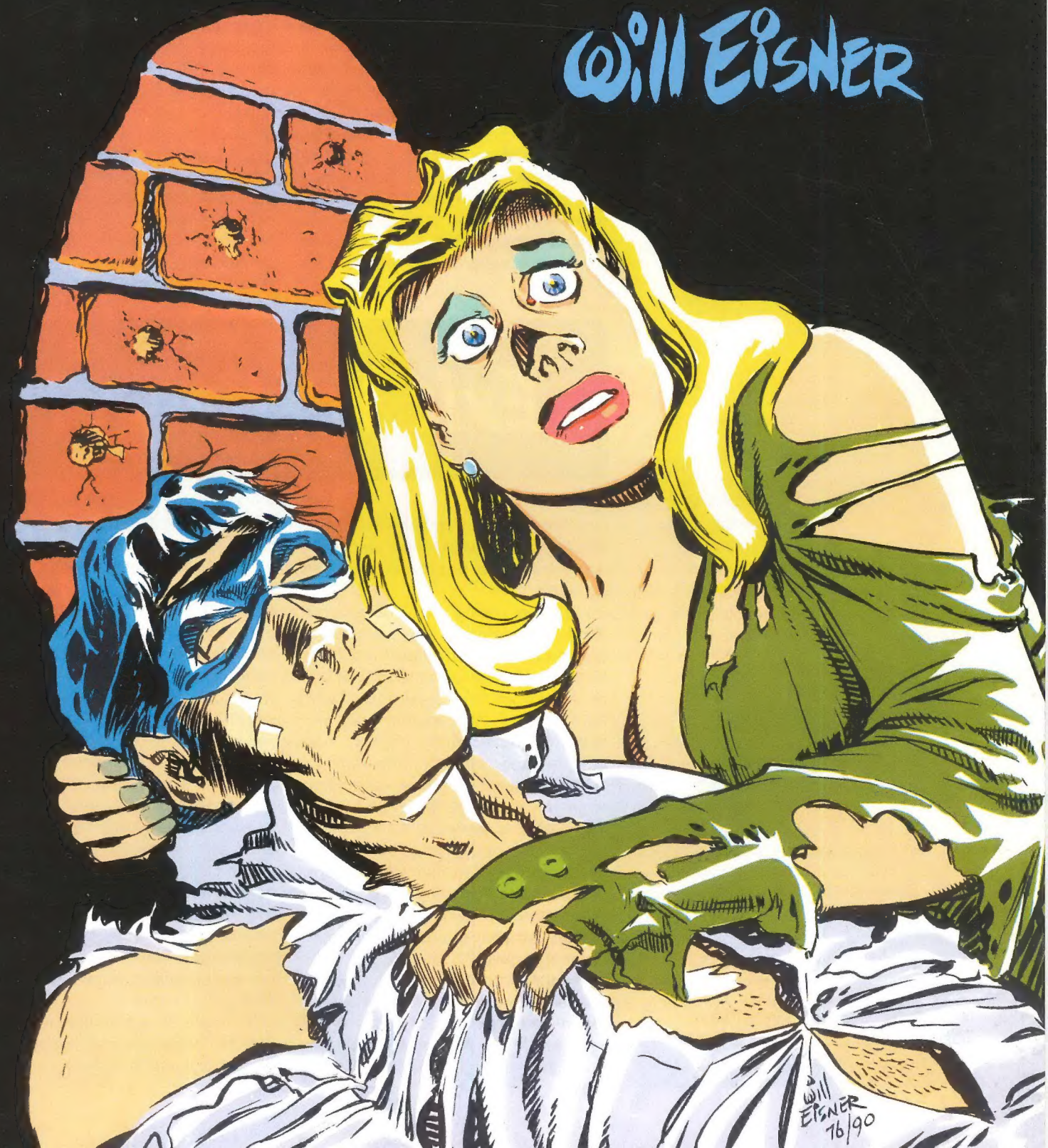

Verschijnt maandelijks, behalve in juli en augustus - 2/2005 -
Afgiftekantoor, 1800 Vilvoorde 1 - P308727
Afzender: BrabantStrip vzw, De Wandelaarstr.6, 1930 Zaventem

BRABANT STRIP MAGAZINE

Gratis voor leden van *Brabant Strip vzw*, vereniging van stripliefhebbers van 9 tot 99, en van *de Reclamestripclub*. Wordt niet los verkocht.

Redactie en medewerkers :
Willem Gay, J.P. Legein, Jean Smits, Yves Kerremans, Jozef Peeters, de familie Lezy, Joop Schreurs, Henri Christiaen, Philippe Mouvet, Pierre Borms, Felix De Keye, Léon den Hartog.

Eindredactie en opmaak:
Patrick Vranken

Logo's:
Dirk Stallaert, Jef Nys, W. Vandersteen

Cover : Copyright Will Eisner

INHOUD

Agenda 3
Eisner 4
Koffieklets 15
Reclamerubriek 24
Uitgelezen 36

Overname van artikels of illustraties, zelfs gedeeltelijk, is niet toegelaten zonder uitdrukkelijke toestemming van de uitgever. Copyright van afbeeldingen en foto's berust bij de diverse auteurs en uitgeverijen.

Lidgeld 2005 B&NL :20 euro
(B):**001-2980926-95**
(Nl) : Giro **7616528**
(Andere landen : 25 euro)

Verantwoordelijke uitgever :
Patrick Vranken
Berreweide 34, 1840 Londerzeel.
tel :(0032)(0)52 / 31.23.46

E-mail en internetadres :
brabant.strip@worldonline.be
www.brabantstrip.be

nr.2 van 28/02/2005
1.300 exemplaren

Een man met een visie

Als fans van Will Eisner staan we nog eens uitgebreid stil bij zijn overlijden. Will Eisner was een bevoorrechte getuige van een bijzondere tijd voor het stripverhaal, het moment waarop in de Verenigde Staten superhelden als Superman en Batman het laken naar zich toetrokken en een miljoenenpubliek bereikten. Zelf had hij een andere visie en creëerde een anti-held, de Spirit, die vandaag nog lang niet zo ouderwets aandoet als zijn supercollega's. Eisner maakte strips over mensen, meestal grappig, soms tragisch, maar altijd met veel meer psychologische diepgang dan de anderen. Zijn volwassen aanpak van het stripverhaal heeft heel wat moderne tekenaars beïnvloed. Raak is de analyse die Eisner maakt van de teloorgang van de krantenstrip. Hij heeft het weliswaar over een Amerikaanse situatie, maar aangezien de traditionele strips in de lage landen tenslotte afgeleiden zijn van dat concept, is de lijn door te trekken naar Europa.
Op het einde van zijn leven geloofde Eisner nog sterk in het medium en hij had veel vertrouwen in de nieuwste generatie auteurs. We hopen dat zijn optmistische toekomstvisie mag gerealiseerd worden.
De redactie.

Exit Verhaegen

Het feit dat de nieuwste Suske en Wiske-strip gemaakt werd door een nieuw team, leek ons al een teken aan de wand.
En kijk, op vrijdag 25/02/05 stuurde Studio Vandersteen een persbericht de wereld in, waaruit blijkt dat Marc Verhaegen, tekenaar en scenarist van de Suske en Wiske-verhalen, vertrekt: "Studio Vandersteen gaat met twee creatieve teams werken: een tekenteam en een scenarioteam. Zij zullen erg nauw samenwerken en een denktank voor creatieve ideeën vormen. Het tekenteam komt onder leiding van Luc Morjaeu, een van de productiefste Vlaamse stripauteurs, die reeds aan de leiding stond van het tekenteam van Studio 100. Het scenarioteam zal aangestuurd worden door Peter Van Gucht".
Verhaegen kon zich met de invoering van de nieuwe structuur niet verzoenen: "Marc Verhaegen is erg getalenteerd en heeft zich een goede tweede opvolger voor Suske en Wiske getoond. Spijtig genoeg kan hij zich niet vinden in het in team werken aan de strip", aldus Helena Vandersteen.
Zo luidt het persbericht. In de krant De Standaard (26/02/05) gaf Verhaegen volgend commentaar : "Ik ben zoals iedere dag gaan werken, en ik kreeg zomaar te horen dat de samenwerking stopgezet werd. Ik heb al mijn spullen meteen moeten meenemen. Ik val in een donker gat. Ik besef nog steeds niet wat er gebeurd is. Ik kan niet goed in een team werken. Ik heb een eigen duidelijk beeld op de strip en ik ben eigenzinnig. Maar ik heb het altijd met honderd procent overgave gedaan. Men wil van Suske en Wiske eenheidsworst maken, terwijl het altijd een karaktervolle strip is geweest. Ik heb altijd in de lijn van mijn voorgangers gewerkt, maar nu wordt het een strip naar de geest van Studio 100".
(Wij kregen deze berichten binnen net voor het perse gaan en komen hierop terug in volgend nummer).

AGENDA Stripevenementen

5 maa 2005 Antwerpen
Millenium stripbeurs. Verdere info volgt.
Info & reservatie tafels 0495/47.95.17.

6 maa 2005 Dortmund (D)
Internationale stripbeurs in de Westfalenhalle

12 en 13 maa 2005 Hornu (prov Henegouwen)
Inlichtingen : http://www.philabedelie.Xdir.org

17 tot 20 maa 2005 Leipzig (D)
Leipziger Messe

19 en 20 maa 2003 Wilrijk
17de editie van de Wilrijkse stripdagen. Verdere info volgt. Kijk ook naar www.vlaamsstripcentrum.be

20 maa 2005 Maasmechelen
Stripbeurs in de sporthal TIM, Looheuvelstraat 1 van 10u tot 17u. Komen signeren: Marc de Bel, Paul Geerts, Jeff Broukx, Jean Pol, Maarten Lodewijks, Bruno di Sano.Info: 0032/498.101.684.
http://users.pandora.be/toerismelinks/mm/

2 en 3 apr 2005 Maisons-Lafitte (Fr)
Inlichtingen :
http://www.salonbd-maisons-laffitte.com

10 apr 2005 Leuven
Jaarlijkse stripbeurs georganiseerd door stripclub Tafel Rond van 10u tot 17u in zaal "Het Bad", Martelarenlaan (achter het station)
Info: J.P. Hendrickx : 016/23.65.97

10 apr 2005 Muster (D)
Internationale stripbeurs in de Musterland Halle

23 en 24 apr 2005 Moeskroen
Salon de dédicaces.
Inlichtingen : http://www.salonbdmouscron.be.tf/

24 apr 2005 Herne (D)
Internationale stripbeurs in het Kulturzentrum

05 tot 08 mei Damme
Jaarlijks stripfestival. Meer info volgt.

15 mei 2005 Knokke
Het tweede Knokse stripfestival gaat door op de zeedijk van Knokke, en dit van 10u tot 17u. Komen signeren: Tibet, Renaud, J. Broeckx, Jean-Pol, P. Geerts, Chr. Verhaeghe, Eric Heuvel, D. Heinz, Minck Oosterveer, Danny, Gürssel, Ilah, Arnaud, Géo, Bezdechi, Ch. Jarry, Tamar De Wit, P. Devusser, W. Lauwereysens ...)
Speciale uitgaven: Rolfke Detective door Géo (uitg. Bonte), Luxe Rooie Oortjes door Dany (uitg. Boemerang), In prelancering *Het Verloren Perkament* door Guy Bezdechi (uit de reeks Baltic door B&B Productions) en speciale ex-libris Renaud op 100 ex. door Uitgeverij Dargaud. Diverse Belgische en Nederlandse tekenaars hebben reeds toegezegd.
Info:jean-pierre.vantorre@knokkeheist.be,
Albert de Waegenaere(Tel.0031/1174622147)
of Walter.Lembrechts@pandora.be

22 mei 2005 Ganshoren
Inlichtingen : http://www.festival-bd.be/index.jsp

29 mei 2005 Gent
Jaarlijkse stripbeurs deel 1. Komen signeren: Charel Cambré, Walter Bruneel, Arnoud.

29 mei 2005 Sluis
Stripfestival Sluis in het centrum van de stad van 11u tot 17u. - meer dan 20 signerende tekenaars. Verdere info op het secretariaat,Hoogstraat 24 te 4524 AC Sluis. Tel 0117 461636; www.stripfestivalsluis.nl

4 jun 2005 Zwijndrecht
Millenium stripbeurs met verkoop van originelen van Rode Ridder-tekenaar Karel Biddeloo, plus herdenking Karel Biddeloo, 1 jaar later. Zaal Centrum hoek statiestraat 90. Info & reservatie tafels 0495/47.95.17

4 en 5 jun 2005 Amiens
Inlichtingen : http://bd.amiens.com/actu.php

18 en 19 jun 2005 Kalmthout
8ste stripweekend in sporthal Gitok. Toegang van 10u tot 17u. Signeersessies van 14.00 - 16.00 uur. Exclusieve Suske en Wiske veiling met originele kavels. Speciale S&W uitgave.
Info: www.vvvkalmthout.be, of telefonisch op 0032 3 666.67.83 of 0032 11 72.65.63

26 jun 2005 Zulte
8ste stripbeurs op een nieuwe locatie, nl gemeentezaal "Fiertelhof" aan de Staatsbaan. Open van 10u tot 19u. Komen signeren tussen 14u en 18u: Paul Geerts, Jean-Pol, Jeff Broeckx, Kamagurka en Willy Andries.
Info: Roland Guillemijn: 056/60.52.89 of gsm 0475/ 65.10.64

26 jun 2005 Kruibeke
10de stripbeurs in de gemeentelijke basisschool, Bazelstraat. Signeren tussen 10u en 12u: Jeff Broeckx, Ingrid Van Dijck. Signeren tussen 14u en 16u: Steven Dupré, Ersel (ov), Luc Morjaeu, Piet Tibos, Steve Van Bael. Info: mercatorstripbeurs@yahoo.com - http:// www.mercatorstripbeurs.tk tel: 0486/744.899

De aangekondigde informatie valt onder de verantwoordelijkheid van de organisatoren.
Organisatoren sturen info schriftelijk naar : Brabant Strip Agenda, p/a Michel Sels, Kreupelstraat 144 te 1980 Eppegem. e-mail: michel.sels@pandora.be.
De agenda wordt afgesloten op de 1ste van iedere maand.

Mmv. Johan Van Ransbeeck

Will Eisner

Will Eisner, (1917-2005) één van de laatste nog levende pioniers van de strip, is maandagnacht 3 januari 2005 in Florida op 87-jarige leeftijd overleden toen hij een vier-dubbele hartoverbrugging onderging. Als één van de minst conventionele tekenaars uit de geschiedenis van de strip verwierf hij internationale erkenning. Zijn carrière overspant bijna zeventig jaar. Eisner stond mee aan de wieg van de "comic books" en had een eigen studio in de jaren dertig samen met Jerry Iger, waar hij ondermeer werkte met beginnelingen als Bob Kane en JackKirby. Dié tijd dus.
Stripliefhebbers kennen maar al te goed Eisners eigen creatie, The Spirit, *zijn eigen niet-conventionele versie van de gemaskerde wreker, waarvan lang geleden in het toen nog bestaande weekblad Kuifje enkele verhalen werden gepubliceerd. Europa kent en respecteert Will Eisner. In 1975 kreeg hij de Grote Prijs van Angoulême uitgereikt ; het grootste stripfestival stond toen in het teken van de Amerikaanse strip. Eisner bedacht in 1978 de term 'graphic novel' (grafische roman of striproman) en bracht zijn strip* Een contract met God *onder bij een literaire uitgever. Het toeval wil dat dit album deze maand wordt heruitgegeven bij Atlas, kort daarna gevolgd door* Fagin, de Jood. *Vertalingen van andere graphic novels van Will Eisner worden aangekondigd. Eisner was nog steeds actief.* Fagin the Jew *verscheen in 2003 en op zijn website werd nog een nieuwe strip aangekondigd.*

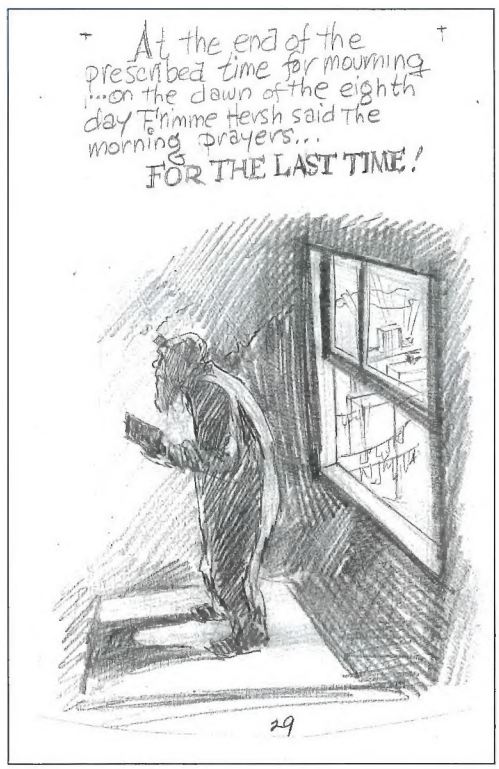
At the end of the prescribed time for mourning ...on the dawn of the eighth day Frimme Hersh said the morning prayers...
FOR THE LAST TIME!
29

Uit : A contract with God ▲

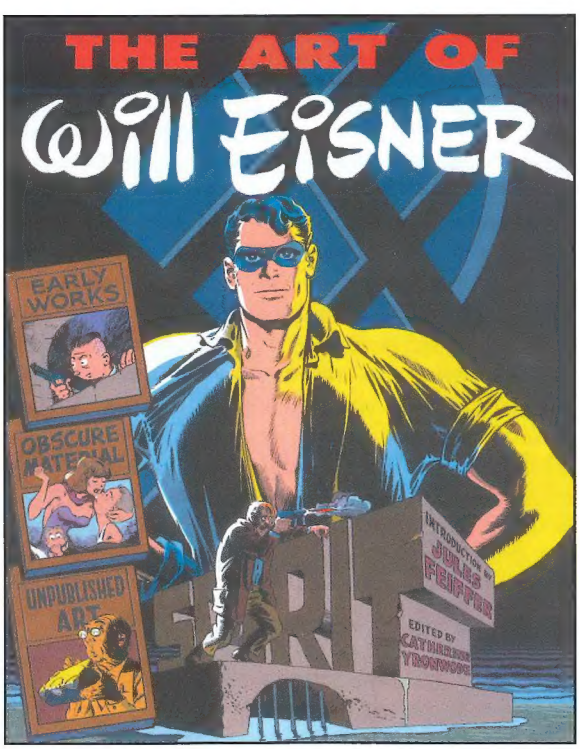

Eisner toonde aan dat het beeldverhaal best naast de pure literatuur kan staan en dat strips niet uitsluitend voor kinderen bestemd zijn, zoals nog steeds veel mensen onterecht denken. Hij was de naamgever van de Eisner Awards, die sinds 1988 jaarlijks uitgereikte Oscars van de Amerikaanse stripwereld.
In wat wellicht zijn laatste interview was, toont Eisner zich optimisch over de toekomst van de strip en breekt hij een lans voor de jongste generatie van tekenaars.

U heeft jarenlang de volledige autonomie gehad over uw projecten. Hoe is het om *carte blanche* te hebben om de grenzen van het medium te verkennen en steeds verder te gaan?
Geweldig! Een goed gevoel. Ik beleef er plezier aan. Ik heb lang geleden veel moeite gedaan om wat van mij was in handen te houden, omdat ik dacht dat het de enige manier was om controle te hebben over de inhoud, de intellectuele controle. Daarom deed ik het vooral. Dat interesseerde me echt veel meer dan het mogelijke geld dat er mee te verdienen was, want in die tijd zag de toekomst voor strips er niet zo rooskleurig uit.

◀

In de V.S. wordt tekenwerk bescheiden aangeduid als 'artwork'. Will Eisners verdienste is dat hij de begrippen 'strip' en 'art' daadwerkelijk dichter bij elkaar bracht.

Mist u het teamwork niet dat zo typisch was voor comics?
Er werd wel samengewerkt toen ik *The Spirit* maakte, maar het was niet zozeer een kwestie van samenwerking, eerder ondersteunend werk. Ik had een team van mensen die intellectueel bekwaam waren en met hun steun was ik in staat om het materiaal te leveren. Ik mis dat wat jij teamwork noemt niet omdat ik nu bewust gekozen heb om alleen te werken. Ik vind dat ik totale controle heb over wat ik doe.

Had u dezelfde controle over uw projecten toen u de studio's had in het begin van de jaren veertig?
O ja. In de Eisner en Iger Studio ontwierp ik eerst de individuele personages en dan gaf ik dat door aan mensen in het team die daarop verder werkten. De functie van zo'n systeem is in feite de productie ondersteunen. Wat ik vandaag doe, behoeft geen geplande productie. Ik doe er ongeveer een jaar, anderhalf jaar over om een *graphic novel* te maken en ik werk op mijn eigen tempo, bepaal mijn eigen deadlines. Ik sta niet ten dienste van een uitgever. Ik denk dat ik het zo het beste kan formuleren.

Klopt het dat u een overeenkomst hebt met DC?
De enige overeenkomst die ik heb met DC, is dat ik hen de toestemming gegeven heb om klassieke verhalen van *The Spirit* te blijven uitgeven. Met de Vertigo division toon ik hen mijn nieuwe stripromans en zij krijgen de kans om er een bod op uit te brengen. Zij mogen eigenlijk eerst kijken.

Ik zag op de DC website dat ze ook enkele van uw oudere graphic novels aanbieden.
Dat heet de Will Eisner Library.

Heeft u geen zin om eens met een hedendaagse scenarist of tekenaar samen te werken?
Nee, niet echt. Ik denk dat er heel wat talent rondloopt, maar ze werken onafhankelijk, in hun eentje. Ik voel niet de behoefte om met hen aan een verhaal te werken. Ik werk wel samen aan dingen als een debat over comics. Ik heb net een boek gemaakt met Frank Miller. Daar hebben we drie dagen voor samengezeten en gepraat, en iemand heeft opgenomen wat we bespraken en dat stoppen ze nu in een boek. Dark Horse gaat dat uitgeven.

Veel van uw tijdgenoten hebben ook moeite gedaan om hun eigendom in handen te houden en velen werken niet meer in de comicsindustrie. Hoe bent u er in geslaagd om te overleven en succes te hebben?
Wel, hard werken, hé, en geluk hebben.

Met veel van uw tijdgenoten is het niet zo goed verlopen, als je leest hoe Siegel en Shuster de rechten van Superman verkochten; misschien is Bob Kane wel één van de uitzonderingen op de regel, maar vandaag procedeert zelfs Carmine Infantino over de rechten van zijn creaties.
De waarheid is dat Bob pas veel later een rechtvaardige deal kreeg. Voordat hij zijn creatie voor het eerst verkocht, was het hun eigendom. Dat was gewoon een courante handelspraktijk in die dagen. Niemand stelde zich daar echt vragen bij. Als je zegt dat ze gevochten of moeite gedaan hebben om het eigendomsrecht over hun creatie te krijgen of te behouden, dan is dat gewoon niet correct. Niemand heeft dat zelfs maar geprobeerd. Ik ben de enige die het geprobeerd heeft. En ik heb je er zonet de reden voor gegeven – ik wilde de controle over de inhoud. *The Spirit* was trouwens ontworpen voor de krant, niet voor een comic. De standaard handelspraktijk in de comicindustrie was, dat je een *idee* verkocht. Toen Bob Batman aanbood aan DC, werden zij er eigenaar van. Siegel en Shuster boden Superman aan bij DC – DC werd de eigenaar. Daar bestond niet de minste twijfel over. Siegel en Shuster tekenden de cheque die ze kregen en op de achterkant van de cheque stond een stempel : "For all rights and title" *(doet hierbij afstand van alle rechten en van de titel – red.)*. Toen Bob Kane zijn contract tekende, was ik bij hem thuis - we kenden elkaar van op school - en er stond heel duidelijk in dat zij, DC, eigenaars werden van Batman. Het was pas jaren later dat hij hen zo ver kreeg dat ze de creatie op zijn naam zetten. Zij betalen hem nu royalties, maar zij zijn nog steeds de eigenaars. Ze hebben hem nooit het eigendomsrecht teruggegeven. Bob heeft nooit echt voor de rechten gevochten.

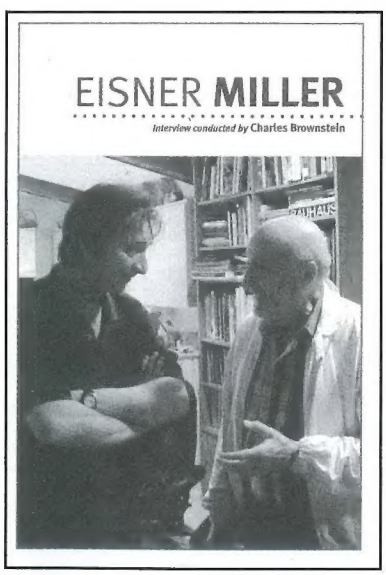

Het verbaast me dat u werkelijk de enige was die aan zulke dingen dacht toen de industrie nog in haar kinderschoenen stond. Zag u toen al het potentieel van het medium? Als je bekijkt wat het geworden is, met de graphic novels, de mogelijkheden voor zelfexpressie, de films en Tv-reeksen. Had u dit voorzien?
Ja, ik heb dat altijd ingezien. Het is trouwens zo dat ik al in 1940 een interview gaf aan de krant *The Baltimore Sun* en dat ik zei dat dit een kunstvorm was die echt waardevol was. Ik heb altijd geloofd dat dit medium literair potentieel had of een vorm van literatuur was. Dat heb ik van bij het begin geloofd. Eén van de redenen waarom ik startte met *The Spirit*, was dat ik weg wou uit wat ik als het "comics ghetto" beschouwde. De mogelijkheid om in verschillende kranten tegelijk te publiceren, gaf me de kans om voor volwassenen te gaan schrijven. Dat was wat ik altijd had willen doen. Maar ik heb altijd geloofd dat dit medium een enorme culturele toekomst had.
Maar dat is niet de reden waarom ik geknokt heb voor de eigendomsrechten bij de onderhandelingen. De echte reden toen was dat ik de integriteit van de inhoud wou bewaren. De enige manier om dat te realiseren, is het copyright in handen hebben. Je kan je vragen stellen bij het bezit van het copyright. Eenvoudigweg het copyright hebben, betekent

ZO LIJKT HET MIJ 'T BESTE... IK ZIT IN HET MIDDEN EN SCHETS DE VERHALEN... NA HET LETTEREN GAAN ZE DOOR NAAR DE UITWERKERS EN INKTERS DIE DAAR LINKS ZITTEN... EN DIE GEVEN DE GEINKTE PLATEN DOOR NAAR DE RECHTERKANT WAAR DE ACHTERGRONDEN GETEKEND EN DE PAGINA'S SCHOONGEGUMD WORDEN
HMM... IJKT MEER OP EEN EGYPTISCHE GALEISLAVENBOOT DAN OP EEN STRIPSTUDIO!

▲ *Zo schetste Eisner met enige ironie de Eisner&Iger Studio in* De Dromer

Typisch voor The Spirit (hier Studiowerk, zonder masker!) zijn de filmisch aandoende scènes ; Eisner werd beïnvloed door het theater uit de Depressiejaren ▶

niet dat je veel geld gaat verdienen. Het hangt er van af hoe je het te gelde kan maken. Dat vraagt dus een heel andere manier van denken.

Werd u beïnvloed door films, was de release van Citizen Kane in 1941 een belangrijke invloed?
Jazeker! Ik ben vooreerst altijd beïnvloed geweest door literatuur, door de klassieke literatuur. De kortverhalen van de jaren dertig hebben veel invloed op mij gehad. De jaren dertig waren de grote jaren van het kortverhaal. Ik ben enorm beïnvloed door de eerste pulpbladen – daar heb ik geleerd om korte verhalen te schrijven. Alles rondom me heen heeft me altijd beïnvloed. Ik denk dat dit geldt voor elke scenarist, elke tekenaar, iedereen die op dit terrein werkt. Maar ik heb nooit aan een tafel gezeten en die dingen gekopieerd, als je het zo wil noemen, of geïmiteerd, of verwerkt of zo. Ik tekende gewoon van alles wat ik rond me heen zag net die dingen die noodzakelijk waren voor wat ik deed. Een voorbeeld, *The Spirit* had zekere filmische kwaliteiten, vooral omdat ik er toen van uitging dat het lezerspubliek in de vroege jaren veertig compleet beïnvloed was door de film. Bijgevolgd moest ik schrijven in een "bewegende" taal. Ik zie beelden, *sequential art* zoals ik dat noem, als een taal.

Als je terugkijkt naar de klassieke Spirit-verhalen, dan heeft de strip altijd iets filmisch gehad.
Grafische taal heeft me altijd geboeid. Maar in feite ben ik meer geïnteresseerd in het theater. Het is zo dat al mijn graphic novels beïnvloed zijn door het theater. Tussen theater en film ligt een groot verschil. Als je naar een film kijkt, dan neem je deel aan een mechanisch gebeuren – zij vertellen jou hoe je naar de dingen moet kijken. In het theater ben je ter plaatse en zie je echte mensen. Je bent getuige van iets dat echt gebeurt.

Was u in New York toen het theater zich explosief ontwikkelde, toen Arthur Miller schreef en Tennessee Williams? Bent u daarnaar gaan kijken?
Zeker. Een belangrijke invloed waren de Work Progress Administration –theaters tijdens de Depressie. Daar heb ik veel over toneelenscenering geleerd, omdat ze zo arm waren. Omdat ze niet genoeg geld hadden voor een behoorlijke toneelenscenering, gebruikten ze een minimale enscenering, die participatie van het publiek vereiste, waarbij het publiek zijn verbeelding moest gebruiken. In één van die stukken, iets van O'Neill geloof ik, hadden ze een eenzame straatlantaarn in het midden van het toneel gezet en de acteurs liepen in en uit het licht om te suggeren dat ze binnen- of buitenshuis waren. Daar heb ik veel van geleerd. Ik leerde hoe ik dat soort achtergronden moest gebruiken om mijn lezers te betrekken bij het verhaal. Nog een andere invloed op dat domein was George Herriman met zijn *Krazy Kat*. Als je zijn werk bekijkt, dan zal je zien dat hij ongelofelijk talent had om de lezer van de ene scène naar de andere te leiden. Daar heb ik veel van geleerd. Ik wil dat geen invloed noemen, ik heb er van geleerd.

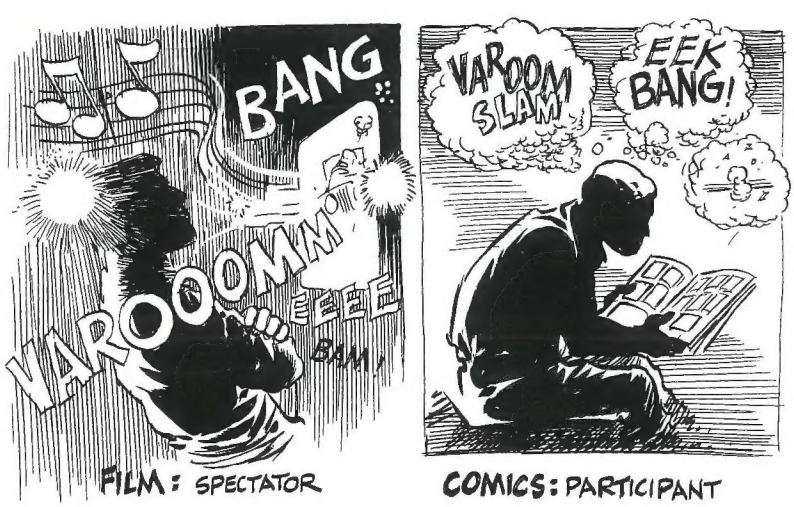

Bij de WPA zaten grote kunstenaars, Thomas Hart Benton en Grant Wood. Het was ook een soort renaissance van de Amerikaanse kunsten.
Leyendecker heeft veel invloed op me gehad. Van hem heb ik de arcering geleerd die ik in mijn schaduwen gebruik. Hij ontwierp en ontwikkelde wat hij "transparante schaduwen" noemde. Dat heb ik veel gebruikt in mijn lijntekeningen.

MEANWHILE, IN HIMMLER'S OFFICE...
I WANT THE CHANCELLORY!
AN AMERICAN OUTLAW CALLED THE SPIRIT!
WAIT!...I CONSULT DER POYS!
HEINRICH HAS SOMEBODY TO GET DER MONEY FOR US! AN AMERICAN OUTLAW NAMED DER SPIRIT!
HOW DO WE KNOW WE CAN TRUST HIM?
YA, SURE! HOW DO VE KNOW DOT?

▲ *Der Spirit meets Hitler en zijn trawanten, in een daily Spirit (dagstrip) uit 1943! Getekend door een medewerker van Eisner.*

Op welk moment in uw carrière kreeg u het gevoel dat u voldoende creatieve controle verworven had om de verhalen te vertellen die u wilde? Was dat toen u de rechten van *The Spirit* veilig gesteld had?
Ik heb altijd creatieve controle gehad over al mijn werk, heel mijn leven lang, behalve wanneer ik strips maakte die gebruikt werden als instructief materiaal. Daarbij had ik wel een zekere creatieve controle, maar het medium werd gebruikt om les te geven. Kijk bijvoorbeeld naar het werk dat ik deed in de jaren vijftig en zestig, toen ik opleidingsmateriaal maakte voor het leger.

U werd in de jaren veertig opgeroepen voor het leger. Heeft u ook gevochten in WOII?
Nee, ik zat in het Pentagon tijdens WOII, waar ik opleidingsmateriaal maakte. Ik heb wel heel wat militaire actie gezien na de oorlog. Bij het begin van de Koreaanse oorlog boodt het leger me een contract aan om het magazine dat ik tijdens WOII maakte, *Army motors,* voort te zetten. Ik heb dat aanvaard en dat werd *P.S. magazine*. Zo ben ik ook naar gevechtszones in Korea en Vietnam geweest en in Duitsland en op verschillende andere plaatsen.

Welke impact had uw diensttijd op u en op uw werk?
Het heeft me gerijpt. De vroege Spirits werden gemaakt door een jonge cartoonist die op mij leek, maar die geen echte levenservaring had. Ik kwam net van school en tekende en tekende maar. Ik tekende dag en nacht. De oorlogstijd en mijn ervaring bij het leger leerden me veel over het leven, zodat de verhalen die ik schreef nadat ik uit het leger kwam in 1945, echt verhalen waren die gebaseerd waren op het leven. Waar lezers eigenlijk geen rekening mee houden, is dat de auteur ook opgroeit, zoals de lezer zelf. Een van de redenen waarom ik nooit echt een dagelijkse krantenstrip wou, is dat je in een dagstrip altijd hetzelfde moet brengen.

▶ *Na WOII hield Eisner comics voor bekeken en richtte een succesvol bedrijf op dat strips en illustraties leverde voor het bedrijfsleven en voor de overheid.*

Wat bracht de Holocaust te weeg bij u en heeft het invloed gehad op uw werk?
Zoals alle Joden was ik ontzet door de Holocaust. Het is zelfs zo dat ik na mijn oproeping voor het leger geprobeerd heb om effectief te gaan vechten, omdat ik iets wilde doen. Het is een natuurlijke reactie dat je een actieve bijdrage wil leveren tegen zulke verschrikkingen. Het leger wilde dat niet, omdat wat ik deed blijkbaar voor hen van meer nut was. Maar het heeft me geraakt. We hadden familieleden in Europa die verdwenen zijn, maar mijn ouders waren lang voordien geëmigreerd naar de VS. Mijn vader kwam naar dit land omstreeks 1914 en mijn moeder werd geboren op de boot tijdens de overtocht, ook in die tijd. Ik had geen directe familie in Europa maar ik was verbijsterd, geschokt, woedend en ook wat angstig want als Hitler gewonnen had, dan zat ik hier vandaag misschien niet. Sommigen van ons waren er directer mee verbonden, zoals Spiegelman, wiens ouders werkelijk in een concentratiekamp gezeten hebben. Veel joden in dit land hadden een nauwe band met wat gebeurde. Mijn vrouw is een vierde-generatie joodse ; haar grootouders kwamen naar de VS ten tijde van de Burgeroorlog. Wat zij weet over wat in Europa gebeurd is, heeft ze dus alleen gelezen. Zij die een directe band hadden, hebben het meer intens beleefd natuurlijk, maar alle joden waren verbijsterd. Het was een beangstigende tijd.

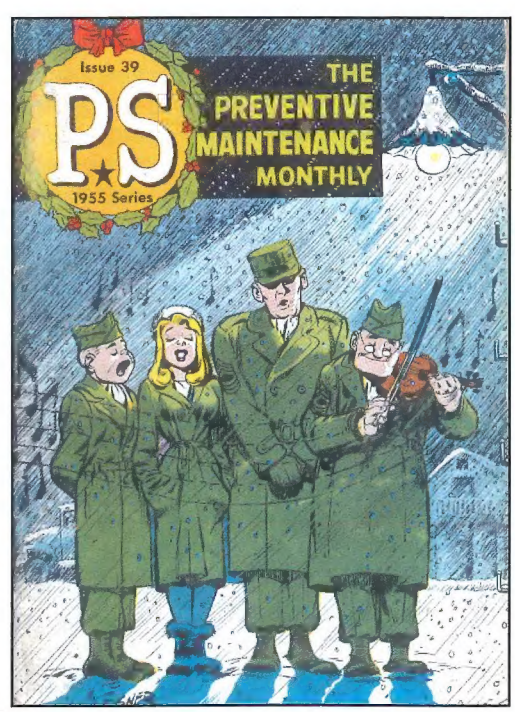

JOE DOPE
ENGINE TROUBLE-SHOOTING FOR WHEELED VEHICLES
OMIGORSH.. WHAT A PLACE TO BOG DOWN ON A MILITARY MISSION!
OUR VEHICLE JUST STOPPED DEAD!
TOO BAD, TEE HEE!
NOW DON'T GIVE UP JUST LIKE THAT, BOYS! OF COURSE IF IT'S OVERHEATING, SEIZED ENGINE, ROD THROUGH BLOCK OR SUCH STUFF, DON'T TRY TO START 'ER UP...GET SUPPORT!!! BUT...
WOT'S WRONG JOE??
DUNNO...OH WELL...CONNIE, WILL YOU TAKE OVER...??? I'LL BE RIGHT BACK...
21

Army Motors, het blad dat Eisner maakte voor het Amerikaanse leger tijdens WOII. Die bijdrage werd belangrijk geacht dan actieve dienst, aldus Eisner.

Heeft u tijdens de *Golden Age* van comics, toen je de studio had, waar mensen als Bob Kane, Simon en Kirby, Siegel en Shuster werkten, enig anti-Semitisme ondervonden van uitgevers of andere scenaristen of tekenaars?
Nee, dat niet. Dat heb ik nooit ondervonden. De reden dat je je zoveel Joodse auteurs herinnert, komt vooral omdat comic magazines in het begin een nieuw domein waren. Het was gemakkelijk om daar een job te vinden en dus zijn veel van de Joodse cartoonisten overgestapt. Joden hebben ook een lange traditie van verhalen vertellen ; zoals de leren, maar dan meer Bijbels. Dit is dus een natuurlijk en erg aantrekkelijk medium voor hen. We hebben nooit enig anti-Semitisme ondervonden. Het is zelfs zo dat geen enkele Jood die ik ken, mezelf inbegrepen, ook maar een poging gedaan heeft om Joodse cultuur in ons werk te leggen.

Vandaag zijn er enorm veel mensen die hun eigen werk uitbrengen. Veel van de artiesten die beginnen met werk in eigen beheer zijn daar een voorbeeld van. Als je een lijst maakt van al die gasten die werken in eigen beheer, die hebben een totaal beheer over de uitgave. Maar dat krijg je niet zomaar, dat heeft een prijs. De collega's die in eigen beheer werken, moeten hard werken om hun eigen boek te promoten, en gokken door een boek uit te brengen en dan te hopen dat ze voldoende exemplaren gaan verkopen om de drukker te betalen en te overleven. Totale controle over je eigen uitgave, daar betaal je een hoge prijs voor. Als je aan de andere kant werkt voor een uitgever, als je *Superman* maakt bijvoorbeeld, dan moet je een zekere graad van controle opgeven omdat je werkt aan wat iemand anders in eigendom heeft. Je kan misschien vernieuwende dingen doen, zoals Miller deed met *Batman*, maar het is niet echt van hem.

Je moet toch al tot op een bepaald niveau geraken, je moet een naam hebben zoals u, of zoals Frank Miller, om zelfs maar te kunnen doen wat hij gedaan heeft. Dat is toch niet zo gemakkelijk?
Wel, ik denk niet dat de "naam" er iets mee te maken heeft. Ik denk dat wat je doet te maken heeft met een intens verlangen om het te doen.

Ik bedoel eigenlijk dat een groot bedrijf niet zomaar iemand wijzigingen laat aanbrengen of iets ongewoons laat doen met hun eigendom. Ze beschermen hun bezit zo extreem.
Natuurlijk, en dat is maar goed ook. Ze hebben Batman

Nog een Hitlerverhaal, en wel een Eisner-klassieker uit een wekelijkse Comic Book Section (zondag 22 juni, 1941) :
The tale of the dictators reform.
Der führer reist incognito naar de States, in een ijdele poging om het Amerikaanse volk voor zijn zaak te winnen. De Spirit vangt hem op en bekeert hem zowaar! Zal Hitler voortaan vrede prediken? Neen, Goebbels schiet hem neer en vervangt hem door een dubbelganger...

Veel mensen die betrokken zijn bij de Joodse gemeenschap denken van wel, maar dat is niet zo. Over het algemeen waren de personages die we creeërden niet-Joods. The Spirit was geen Jood. Jules Feiffer zei wel dat iedereen wist dat hij een Jood was, ook al had hij een opstaande neus en een Ierse naam, maar dat was een grap. Alle personages die gecreëerd werden door Joodse cartoonisten waren WASPs *(White Anglo-saxon Protestants – red.)*.

In de film gebeurde ongeveer hetzelfde, heel wat scenarioschrijvers waren Joods en schreven over privé-detectives of helden die niet-Jood waren.
Het is maar recent dat Spielberg en anderen dingen gaan doen zijn vanuit een Joodse culturele achtergrond.

Wie beschouwt u, in heel de tijd dat u in de strip gezeten hebt, als scenaristen en tekenaars die het soort controle hadden die u graag heeft?
Wel, dat is moeilijk te zeggen want er zijn er zo veel. aan Miller toevertrouwd omdat hij al met hen gewerkt had. Hij had bewezen dat hij veel talent had en had hen waarschijnlijk overtuigd dat hij er iets mee kon doen. Ik weet niet wat de voorwaarden waren, waaraan DC dacht toen ze hun eigendom toevertrouwden aan Miller. Wat het ook was, ze hebben een goeie keuze gemaakt want wat hij deed met Batman was erg ongewoon.

Zijn er vandaag nog strips die u goed vindt?
O, ik vind de nieuwe dingen wel goed die er aan komen, van die erg jonge mensen die nieuw, experimenteel werk maken. Volgens mij zijn zij de toekomst van deze handel. Het doet me veel plezier als ik de jonge grafische romanschrijvers zo'n ernstig materiaal zie maken. Daarom ben ik erg optimistisch over de toekomst van het medium. Ik denk dat we in een wonderlijke tijd leven. Daarbij komt nog dat de afgelopen twee jaar bibliotheken en scholen de graphic novel zijn gaan erkennen en accepteren. Daar heb ik dertig jaar op gewacht.

Waar heeft u een hekel aan?
Waar ik een hekel aan heb, waar ik mijn studenten altijd voor waarschuwde, zijn de slaafse imitaties. Heel veel artiesten gaan aan het werk en denken *"Dit is een snelle manier om geld te verdienen, ik zal maar een superheld maken"*. We hebben meer dan genoeg superhelden. Ik heb er een hekel aan wanneer tekenaars en scenaristen die aan het werk gaan, geen materiaal afleveren dat uit hun eigen ervaring komt. Veel van de collega's hebben niets te zeggen, of doen ten minste geen moeite om iets te zeggen. Dat is het enige dat ik als verspilde moeite beschouw eigenlijk. Maar voor de rest groeit ons vak nog steeds, het is levendig en zeer productief. Nieuwe mensen, jonge kunstenaars komen er aan. Ik denk dat het een geweldige tijd is voor strips.

Toch is het lezerspubliek niet meer wat het was. Ik weet wel dat je moeilijk kan vergelijken met de jaren veertig toen *Superman* of *Detective Comics* zo'n miljoen exemplaren per maand verkochten, maar er wordt minder gelezen en verschillende stripwinkels zijn gesloten, hoewel het de laatste tijd tijd wat beter gaat. Wat kan volgens u het lezerspubliek terugwinnen, is er iets wat het medium kan doen om hen een stuk tegemoet te komen?
Kijk, ik zie het zo. Het lezerspubliek is opgesplitst geraakt volgens mij. Tegenwoordig heb je wat ze noemen "doelgroepen". Er zijn verschillende categorieën strips, zoals je de superhelden hebt, de stripromans, het meer satirische werk... Elk van die deelgebieden heeft een eigen markt. Je hebt dus een lezerspubliek dat veel groter is, maar dat verdeeld geraakt is in zeg maar speciale voorkeuren. Hetzelfde gebeurt in de literatuur, daar heb je mensen die van science-fiction houden, je hebt er die van romantische verhalen houden. Elk deelgebied heeft zijn eigen deelpubliek. Dat is wat er met de strip vandaag aan de hand is. Natuurlijk is er ook nog wat anders aan de gang, de plotse ontdekking van de strip door de filmmensen. Die hebben strips ontdekt als een bron van ideeën en verhalen.

Hopelijk respecteren ze de oorspronkelijke verhalen. Ik las onlangs dat *The Spirit* ook al opgepikt werd. Kan u daar iets meer over zeggen?
Ik heb een contract dat bepaalt dat ze trouw moeten blijven aan de opzet van de personages. Je zal *The Spirit* dus niet snel tussen twee wolkenkrabbers zien vliegen. Dat is alles wat ik er van weet.

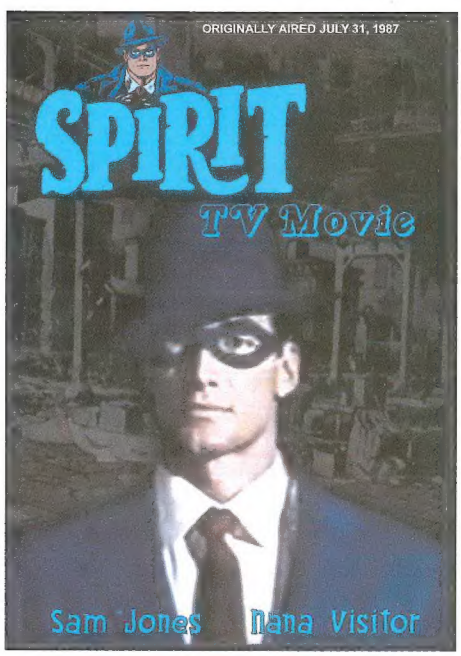

In 1987 werd al een TV-film gemaakt over The Spirit, die ook op DVD uitgebracht is (Warner Brrothers).

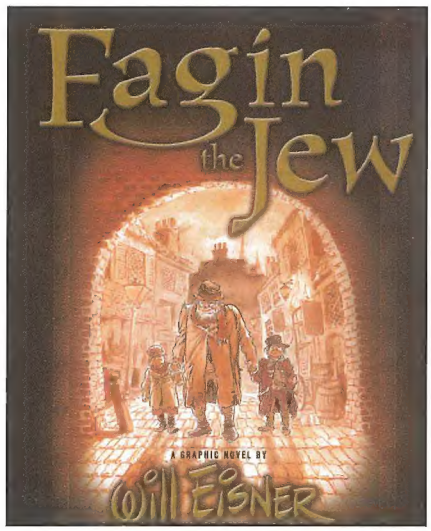

Fagin the Jew, Graphic Novel verschenen in 2003, verschijnt binnenkort in het Nederlands.

Er was een tijd dat de kranten vol stonden met creatieve strips als *The Spirit*, toen Alex Raymond *Flash Gordon* maakte en Hal Foster *Tarzan* en *Prince Valiant*, Milton Caniff bracht *Steve Canyon* en *Terry and the Pirates*... Waar zijn die naar toe volgens u?
Ik zal het je zeggen, ik ben een tijdje voorzitter geweest van een krantensyndikaat, dus ik heb wat ervaring. Wat er gebeurt, is dat strips niet langer het belangrijkste middel zijn om het publiek aan te trekken.
Lang, heel lang geleden, in het begin van vorige eeuw, zorgden strips voor een grote aantrekingskracht. Dat kwam doordat er veel concurrentie was, in New York City zaten heel wat concurrenten bij elkaar. Toen ik strips aan kranten verkocht, lagen er zeven verschillende kranten op mijn tafeltje. Wat is er nu de laatste dertig-veertig jaar gebeurd? Over het algemeen heeft elke stad nog slechts één krant, meestal in handen van een grote groep. Zodoende vechten kranten niet meer voor dit soort publicaties. Tegenwoordig beconcurreren ze elkaar om TV en het Internet, die een veel grotere aantrekkingskracht hebben. Onlangs eiste één van de grote krantengroepen dat het syndikaat zijn prijzen sterk zou verlagen. Het is duidelijk dat ze er niets om geven dat de kranten de strips er uit zouden gooien. Dat is er dus gebeurd – strips staan vandaag nog in de krant omdat de uitgever dat plezant vindt, en de toebedeelde ruimte wordt steeds kleiner. Je krijgt een hele pagina met strips die samengeperst worden en kleiner en kleiner worden.

Toch is het ironisch dat in de jaren veertig en vijftig en misschien nog in het begin van de jaren zestig nog neergekeken werd op comics, op "de boekjes". Een krantenstrip maken, dat had een zekere status. Ik heb gelezen dat er zoiets als een hiërarchie bestond, waarin de krantenstripmaker neerkeek op de comicstripmaker.
Dat klopt helemaal. Daar blijft vandaag zelfs nog wat van over. Algemeen wordt aangenomen dat makers van krantenstrips het grootste publiek bereiken, wat gesofistikeerder en dichter bij de "mainstream". Vergeet niet dat strips in de loop der jaren een sterke culturele rol gespeeld hebben. De eerste strips boden immigranten de kans om te leren lezen en onze humor, sociale omgang en cultuur te assimileren. De rol van de strips is vandaag afgezwakt tot een vorm van puur entertainment, meestal satirisch. Maar er blijft nog een zekere vorm van hiërarchie hangen. Het brokkelt stilaan af, de National Cartoonist Society aanvaardt nu ook auteurs van comics, wat ze vroeger niet deden. Naarmate comics een beetje meer gesofistikeerd worden en aan invloed winnen, krijgen de auteurs ook steeds meer invloed.

Kan u ons het creatieve proces van uw graphic novels beschrijven? Schrijft u eerst een compleet script uit vooraleer u van start gaat?

Nee, ik begin met het einde. Ik weet hoe het zal aflopen. Wat ik dan normaal doe, is alles uitschrijven en in potlood schetsen op een A4-tje. Ik gebruik geen typemachine om te schrijven. Ik schrijf met een sequentie van beelden met tekstballonnen voor de dialoog. Ik ontwerp scènes waarin de tekstballonnen al direct hun plaats krijgen. Ik weet perfect waar het verhaal naartoe gaat, omdat ik het einde ken. Ik werk dus naar het einde toe, doorheen een doolhof van gebeurtenissen. Elke vondst die ik gaandeweg doe, helpt me om naar een volgend niveau te gaan. Soms plan ik de hele roman vooraf als een boodschappenlijstje – ik maak een lijst van gebeurtenissen die ik wil vertellen ; ik schrijf en teken tegelijkertijd – dialoog en beelden tegelijk. Als je dat vergelijkt met een tekstboek, dan zijn de beelden metaforen en de dialogen de conversatie tussen de mensen in de roman. Ik zal zelden teveel verhalende tekst gebruiken, tenzij in een bijzonder boek als *Fagin The Jew*, waar ik nogal wat bindteksten gebruikt heb. Dat gebruik ik veel tegenwoordig, meer dan vroeger. In *The name of the game* heb ik ook veel bindteksten gebruikt om de onderliggende geschiedenis te beschrijven omdat die inboorling niet weet wat tijd is. Het woord "ondertussen", dat we jarenlang gebruikt hebben in strips, volstaat niet langer.

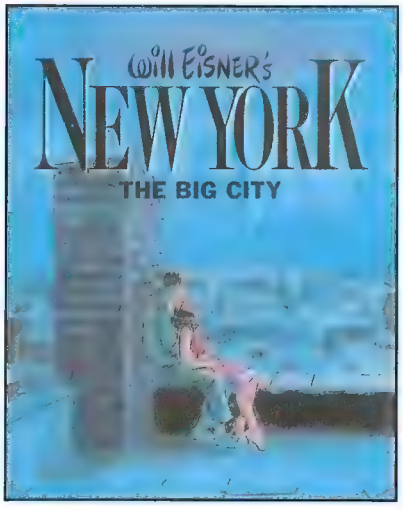

Ondertussen... maakt u nog steeds graphic novels.

Nu ben ik bezig met interessante verhalen. De twee laatste boeken waaraan ik gewerkt heb, *Fagin the Jew* en het boek dat volgende lente verschijnt, *The Plot*, zijn een nieuwe start voor mij. Het zijn polemieken ; ze zijn echt niet bedacht als fictieve of ontspannende verhalen. In *The name of the game* vertel ik de geschiedenis van een rijke Joodse familie, alleen maar om de evolutie en groei te tonen. Ik ben altijd geïnteresseerd in historische evolutie zoals in *Dropsie Avenue*, waarin ik de geschiedenis van de straat in de Bronx beschrijf. Ik ben dus constant aan het experimenteren, de grens van mijn mogelijkheden verkennen. Dat is voor mij het opwindende en avontuurlijke aan wat ik doe.

U houdt ook de spirit van New York levend, en het leven in het New York van vroeger, toch een cultureel erg belangrijke periode.

Je moet begrijpen dat ik alleen schrijf over de dingen die ik ken. Ik doe geen science-fiction of ruimteverhalen omdat ik niets weet over buitenaardse wezens. Ik schrijf over de dingen die ik ken. New York City is een geweldige stad. Het is theater in het echt. Het is het centrum van de wereld. De dingen gebeuren hier aan de lopende band. Stof voor verhalen borrelt hier zo maar op, je moet er je teen maar insteken en de verhalen opvissen. Je kan 42nd Street afwandelen en aan het einde van de straat heb je 15 of 20 verhalen. Ik ken grote steden, ik ken New York.

Dit interview van Michael Kronenberg verscheen oorspronkelijk in **Comic Book Marketplace #115** *van september 2004 - een uitgave van Gemstone Publishing - en werd vertaald met toestemming van de uitgever. Vertaling en bewerking : Patrick Vranken en Yves Kerremans, mmv. Willem Gay*

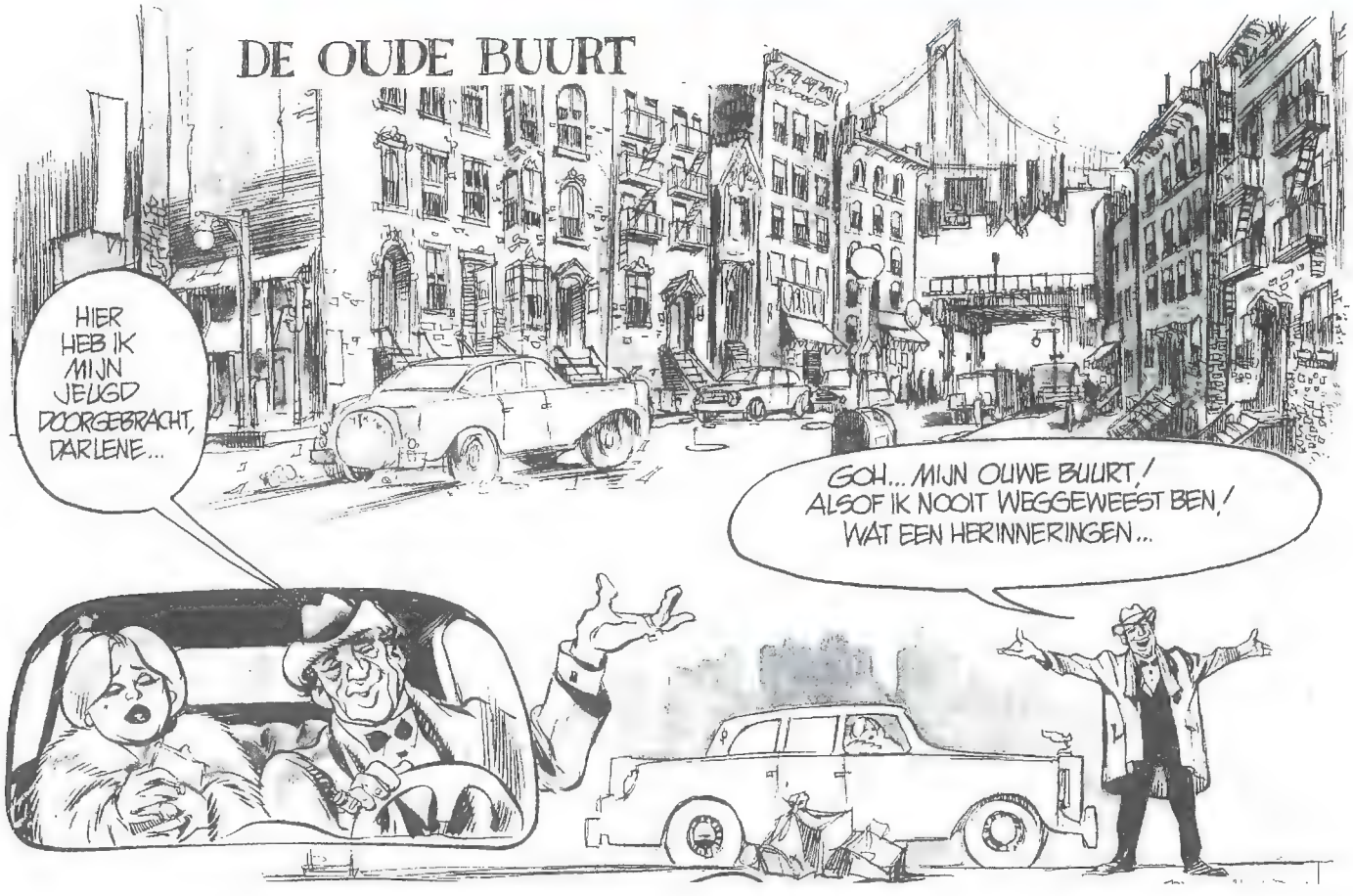
DE OUDE BUURT
HIER HEB IK MIJN JEUGD DOORGEBRACHT, DARLENE...
GOH... MIJN OUWE BUURT,! ALSOF IK NOOIT WEGGEWEEST BEN,! WAT EEN HERINNERINGEN...

THE SPIRIT

Dailies

In het Eisner-artikel in BSM 95 kwam de dagstrip van The Spirit uiteraard ook aan bod. Omdat voor de albumuitgaven echter werd gefocusd op de Nederlandstalige uitgaven, viel de dagstrip op dat gebied uit de boot. De interesse in The Spirit - zelfs (of vooral?) in de oorspronkelijke Amerikaanse versie - is groter dan verwacht en daarom volgt hier een overzicht van The Daily Spirit.

- Yves Kerremans -

Naast de wekelijkse Spirit-verhaaltjes verscheen tussen oktober 1941 en maart 1944 een dagstrip van Will Eisner's antiheld. Niet lang na de start van de dagstrip werd Eisner opgeroepen voor zijn legerdienst en namen zijn medewerkers het tekenwerk en later ook het scriptwerk over.

Eisner vertelt daarover (8/4/1975) : *"Gedurende de eerste 6 weken werd het grootste deel van de daily Spirits door mij geschreven en getekend. Nadat ik opgeroepen werd voor militaire dienst, tekende Lou Fine mijn scenario's uit. Ik herinner me dat ik potloodschetsen en ballonteksten maakte, 's avonds laat in de barakken. Die strips werden 'binnengesmokkeld' door een koerier die aan de poort beweerde dat hij familie was. Hij kreeg de militaire politie dan zo ver om te bellen en me uit drill te halen om het 'pakje' op te halen."* Eisner zou dus slechts de eerste 6 weken van de dagstrip zelf getekend hebben. Dan namen Lou Fine en Jack Cole over. De scenario's werden nog een tijdje door Eisner zelf verzorgd, maar geleidelijk aan nam Cole (en later William Woolfolk) ook die taak over. Jack Cole zou trouwens later succes oogsten met de legendarische *Plastic Man*.

Eisner voelde meer voor de vaste verhaallengte van de weekstrip en heeft nooit veel affiniteit gehad met de dagstrip. Maar ondanks de beperkingen van de dagstrip (telkens 4 prentjes met een link naar de vorige aflevering en een cliffhanger om de spanning op te bouwen naar de volgende aflevering) is The Daily Spirit zeker het lezen waard!

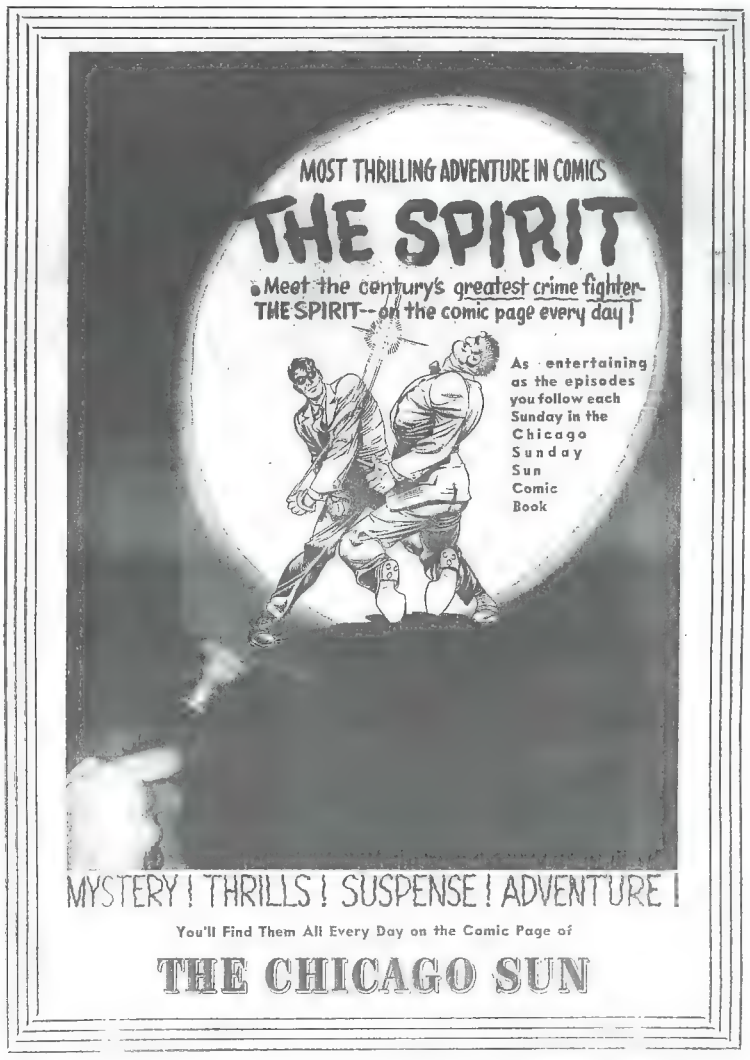
MOST THRILLING ADVENTURE IN COMICS
THE SPIRIT
Meet the century's greatest crime fighter-
THE SPIRIT--on the comic page every day!
As entertaining as the episodes you follow each Sunday in the Chicago Sunday Sun Comic Book
MYSTERY ! THRILLS ! SUSPENSE ! ADVENTURE !
You'll Find Them All Every Day on the Comic Page of
THE CHICAGO SUN

◂ *Reclame voor* The Daily Spirit *uit* The Chicago Sun *van 9 augustus 1942. De weekstrip had zichzelf toen al bewezen, en werd als referentie gebruikt om de dagstrip aan te prijzen: 'as enternaining as the episodes you follow each Sunday in the Chicago Sunday Sun Comic Book'.*

Suspense in de eerste strook: The Spirit betrapt Commisaris Dolan! ▾

Zoals reeds vermeld bestaat er geen vertaling van The Daily Spirit. In de loop der jaren werden enkele pogingen ondernomen om de oorspronkelijke Engelstalige afleveringen te bundelen, maar geen enkele uitgever is daar tot nu toe in geslaagd. Om alle afleveringen te lezen, dienen 2 sets albums gecombineerd te worden, nl. die van *Ken Pierce Books* en die van *The Real Free Press*.

The Daily Spirit

- Introductiestroken: 6 afleveringen (gepubliceerd van 6 tot 11 oktober 1941)
- Eerste dagstrip: 13 oktober 1941
  Laatste dagstrip: 11 maart 1944

Albumuitgaven

- Great Classic Newspaper Comic Strips
  No. 1 - 1966
  No. 2 - 1968
  Slechts 2 van de 5 voorziene albums werden uitgebracht. Geen verdere gegevens beschikbaar.

- The Real Free Press Int - Amsterdam
  Volume 1 - 1975 : 08.12.41 -> 30.05.42
  Volume 2 - 1975 : 01.06.42 -> 21.11.42
  Volume 3 - 1976 : 23.11.42 -> 15.05.43
  Volume 4 - 1976 : 17.05.43 -> 12.11.43
  De meest systematische en kwalitatief hoogstaande uitgave. De eerste twee maanden ontbreken. In het nooit verschenen 5de volume zouden de laatste dagstrips gepubliceerd worden.

- Ken Pierce Books
  Volume 1 - 1977 : 13.10.41 -> 07.02.42
  Volume 2 - 1978 : 09.02.42 -> 04.10.42
  Volume 3 - 1980 : 05.10.42 -> 29.05.43
  Volume 4 - 1980 : 31.05.43 -> 11.03.44
  Slordige uitgave waarbij de strips opnieuw gelayout werden om in het formaat van de albums te passen. Ettelijke stroken werden weggelaten.

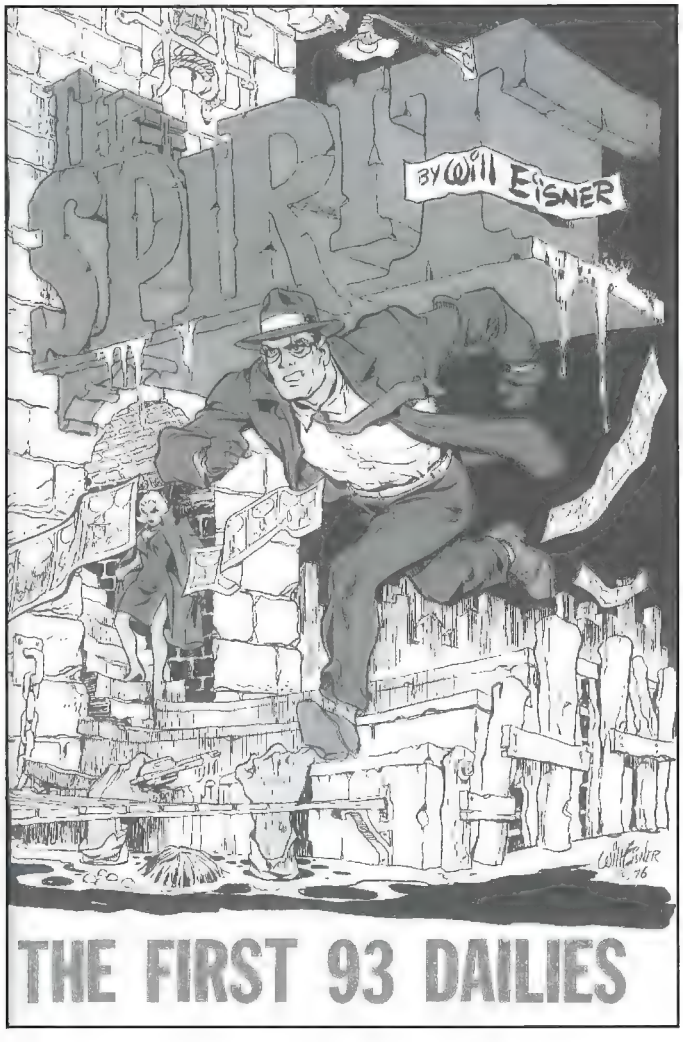

Covers van The Real Free Press Volume 2 (coverontwerp door Joost Swarte) en Ken Pierce Books Volume 1 (covertekening door Will Eisner).

Eerste introductiestrook uit een reeks van 6. De stroken verschenen de week voor de start van de dagstrip in de krant om de personages te introduceren

THE SPIRIT: America's No. 1 Crime Smasher Widens His Field of Operations. . . . A Preview of THE SPIRIT'S New Daily Comic Strip. Which Starts Next Monday.
You've thrilled to the Spirit's daring exploits in the Sunday Record's Comic Book.
Soon you can follow his amazing crime-busting adventures in the Daily Record.
Beginning next Monday the Spirit will appear every day in The Record.
An amazing daredevil gent, who well deserves his title, "America's Crime Smasher No. 1."
Never carries a gun—smashes gang rings with his powerful fists. More tomorrow about The Spirit.

Stripwinkel

HET „B"-GEVAAR

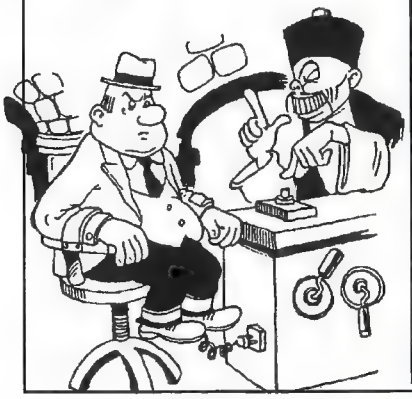

ERIK
DENEYER
Greepstraat 15
1000 Brussel

Open
maandag tot zaterdag
van 10u30 tot 19u.
tel/fax: 02/513.14.86

TISTJEN DOP

strips en games

http://www.tistjendop.be e-mail: info@tistjendop.be

patersstraat 96 - 2300 turnhout - tel. 014 / 42.88.29
Open : **maandag**, woensdag, donderdag en vrijdag:
10 - 12 en 13.30 - 18 uur
zaterdag: 10 - 17 uur

STRIPWINKEL

GOBELIJN

GOBELIJN

MECHELSESTRAAT 35
LEUVEN
TEL. 016 / 23.55.86

Open van 10 tot 13 uur en van 14 tot 18 uur,
van maandag tot en met vrijdag.
Zaterdag doorlopend geopend.

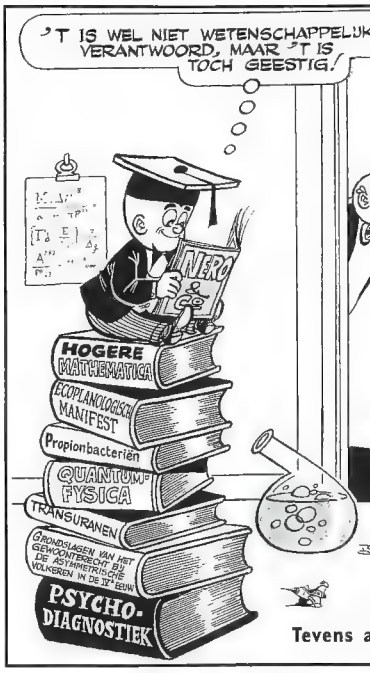

Stripwinkel Adhemar
Kammerstraat 25, 9000
Gent

Geopend
woensdag t/m vrijdag:
10.30uur-19.00uur
zaterdag:
10.00uur-18.00uur
zondag:
10.00uur-12.30uur
tel. 09/224.32.39

In-en verkoop oude stripverhalen, zeefdrukken, curiosa, luxe's,

Tevens alle nieuwe strips in voorraad!

Koffie Klets

**Gezonde roddels,
toekomstvoorspellingen,
nieuwe uitgaven,
luxetoestanden,
enz...**

Yag Millew
maakt er een lekker soepje van!

De Nederlandse uitgeverij *Meulenhoff* loopt langzaam maar zeker leeg. Zowel schrijvers als personeel haken af omwille van fusieperikelen en tegenvallende resultaten. Maar wat gebeurt er met het stripfonds dat amper enkele jaren bestaat? Dat kwamen we te weten na contact met Willem Mol. Hier volgt zijn versie: *"Ook intern hebben wij nog geen concrete informatie hierover. Hoewel ik kan bevestigen dat het fonds niet is opgedoekt, is het waarschijnlijk dat het zal worden ondergebracht bij een andere uitgeverij. Dit heeft echter geen invloed op de vormgeving waarin bijvoorbeeld het volgende deel van Agent 327 zal verschijnen. Tot aan de overdracht zullen vanuit de huidige uitgeverij alle bestaande afspraken met de auteurs worden nagekomen. Vooralsnog staan er in januari bij* ***Uitgeverij M*** *echter geen nieuwe albums te verschijnen. Zodra er een definitieve afspraak is over een eventuele overdracht zal er een persbericht uitgaan"*. Doorzetter Jacques Post, voormalig oprichter van het stripfonds van M, liet ons ondertussen weten dat hij na zijn overstap van Uitgeverij M terecht kan bij uitgeverij Luitingh. Hij bleek hier de geschikte persoon om onder de imprint *Uitgeverij L* een stripfonds te starten. Het resultaat komt eraan in het 2de kwartaal van 2005. Dan verschijnen de eerste albums van onder meer Martin Lodewijk, Hein de Kort, Alois Oosterwijk en het duo Eric Heuvel en Frits Jonker. En als klap op de vuurpijl : de populaire serie Donjon vindt een veilig onderkomen bij deze gloednieuwe stripuitgever. Als dit geen uitstekend nieuws is. Wij kijken er alvast naar uit.

Wat een groots opgezet spektakel moest worden voor de vele duizenden fans, eindigt in mineur. Standaard uitgeverij annulleerde het grote evenement **60 jaar Suske en Wiske**. Het feest dat zou plaatsvinden op 8 mei 2005 in het Antwerpse Sportpaleis gaat niet door wegens een te hoge productionele kost voor een kwalitatieve show en te weinig engagement vanwege sponsors. Alle verkochte tickets worden terugbetaald (niet de reserveringskosten). Toch wil de uitgeverij beklemtonen dat 2005 een feestjaar blijft voor striphelden Suske en Wiske. Er worden speciale uitgaven gecreëerd en de twee helden zullen alvast niet ontbreken op de diverse evenementen in België en Nederland.

Als alles vlot volgens de vooropgestelde planning verloopt, wordt de nieuwste **Asterix** in september 2005 gelanceerd te Brussel. Wat niet wil zeggen dat vanaf dat moment de strip verkrijgbaar is in de stripwinkel. Hiervoor moeten we nog eventjes geduld oefenen tot 14 oktober 2005. Tot op heden werd er nog niets prijs gegeven van de inhoud van het nieuwe album. *"De verrassing moet in de eerste plaats voor de lezers zijn"*, aldus de 77-jarige Albert Uderzo. Volgens gokkers onder stripliefhebbers zou er een vervolg komen op *Asterix bij de Belgen*. Zij baseren zich op het vorige, in 2001 verschenen Asterix-album, *Asterix en Latraviata*, dat zich afspeelt in het Romeinse Condate, tegenwoordig Rennes in Bretange. En bij dit album vond de lancering enkele weken eerder plaats in, inderdaad, Rennes. Wie weet komt er wel iets heel anders uit de bus, bijvoorbeeld een verhaal over de Europese Unie?

Het is een volhouder, die **Dick Matena**. Na de stripversie *De Avonden* van Gerard Reve en de verstripping van *Christmas Carol* is hij begonnen aan het in beeld brengen van *Kort Amerikaans* van Jan Wolkers, een roman die zich afspeelt tijdens de hongerwinter van 1944. *"Toen ik het als 17-jarige las, gaf het mij een schok. Het is een somber boek, gelukkig ook met humor. Kinderen geboren tussen 1940-50 zijn altijd door de oorlog geobsedeerd. Dat was immers een wereldschokkende gebeurtenis. Maar na dit werk ga ik De Diamant van Harry Mulisch verstrippen. Even was ik bang dat Mulisch zoiets banaals zou weigeren, maar ik heb begrepen dat hij er trots op is. Mijn werk wordt me niet altijd in dank afgenomen. Sommigen vinden dat ik met mijn vingers van hun lievelingsboeken moet afblijven. Een groot compliment gaf Hans van Straaten, die zei: Ik kan De Avonden nooit meer lezen zonder aan jouw tekeningen te denken. Mijn werk heeft natuurlijk iets crimineels, want je eigent je het bezit van een ander toe. Daarom kan ik alleen maar boeken tot een stripverhaal maken die ik bewonder, die me raken. Het is een eerbetoon"*. (Bron NRC Handelsblad 30/12/04)

Kamagurka kan het ogenschijnlijk niet laten om tegen het zere been van de brave burger te schoppen. Zo ontstond er in Nederland eind december 04 - begin januari 05 een heuse rel na het verschijnen van een aantal cartoons in het *NRC Handelsblad* over de tsnunamiramp in Azië. Een 100-tal lezers liet telefonisch of schriftelijk

zijn ongenoegen blijken en naar verluidt zegden tientallen abonnees hun abonnement op. De lezers vonden de cartoons van **Kamagurka** "smakeloos, walgelijk, extra schrijnend en ver over de grens". Hoofdredacteur van NRC Folkert Jensma neemt de klachten serieus, maar zal Kamagurka hierom zeker niet ontslaan. Voor de hoofdredacteur staat Kamagurka in de traditie van de Vlaamse surrealisten die de absurde kant van de werkelijkheid laten zien : *"Hij doet dat op een lichte manier, in de stijl van een cartoon, met doorgaans droog taalgebruik. Lezers die hem een zeker nihilisme verwijten, een macaber gevoel voor zwarte humor zitten er niet ver naast"*, aldus Jensma. Kamagurka reageert als volgt: *"Ik ben niet onder de indruk, dit zijn mensen die op de boodschapper schieten als de boodschap hen niet aanstaat. Ik ben even goed gechoqueerd door de ramp. Ik spot niet met slachtoffers, ik stel wel vragen bij westerse toeristen die op het strand liggen zonnen of er niets aan de hand is, of bij pedofielen die in opvangkampen kinderen ontvoeren"*. Door de hetze omheen zijn persoontje staat Kama weer volop in de belangstelling. In Bijlage, een onderdeel van de krant Het *Belang van Limburg* (15/01/05) legde cartoonist Kamagurka zijn ziel bloot in dertien letters. Gaande van KartoenKontrarie tot Nachtwerk. Een gelijkaardig interview is te vinden in *De Morgen* van 15/01/05 (*"De massa kan mijn rug op. Ik weet dat ik mijn tekeningen gewetensvol maak"*). Het Nieuwsblad (bijlage Plaza) van 22/01/05 en de Standaard van 26/01/05 brengen hetzelfde artikel van de hand van Maarten Post onder de titel: *"Ik kan niet voor iedereen goed doen"*.

Zelfs in deze tijd van ultramoderne druktechnieken gaat er soms wat fout. Zo zullen trouwe lezers van de **Donald Duck pockets** zeker en vast opgemerkt hebben dat de stukjes tekening op de rugzijden van pocket 109 en 110 precies hetzelfde zijn. Helaas werd dit pas geconstateerd toen nummer 110 in de winkel lag en er al vele exemplaren waren verkocht. De pockets terughalen en opnieuw drukken was daarom onmogelijk. Het fragment op de rug van pocket 111 sluit weer goed aan, maar wie de grote illustratie compleet in zijn boekenkast wil hebben (en dus niet met twee keer het achterwerk van oom Dagobert) zal dus óf de kerstpocket 109 of pocket 110 op een ander plaatsje moeten bewaren. Meer info over Donald Duck vindt je op www.donaldduckweekblad.nl

Tilburg heeft sinds donderdag 23 december 04 het **langste stripverhaal** van Nederland. Het verhaal is 152 meter lang en 2 meter hoog en staat op 125 panelen van een bouwschutting op het Pieter Vreedeplein in de Tilburgse binnenstad. Verantwoordelijke voor dit stripwerk is kunstenaar Luc Verschuren die een stripverhaal ontwierp omheen zijn stripheld Kees Kruik, dit op de bouwschutting rond het Pieter Vreedeplein in Tilburg. Het plein wordt heringericht en zal de komende jaren nog grondig onder handen worden genomen. De strip beschrijft een dag uit het leven van de lokale held Kees Kruik. De achternaam is een verwijzing naar de bijnaam van Tilburgers: kruikenzeikers. Het verhaal begint in de Tuinstraat (ter hoogte van de achteruitgang van de V&D) als Kees Kruik wakker wordt. Vervolgens beleeft hij, via deze 125 panelen, allerlei avonturen. In het verhaal wandelt hij langs kroegen en restaurants aan het Pieter Vreedeplein. Hij bezoekt ook een expositie van zijn geestelijke vader. Om de hoek aan de Heuvelring stopt de strip als Kees Kruik weer naar bed gaat. De bouwschutting is mede mogelijk gemaakt door Océ, printing for professionals en KORT (Kunst Openbare Ruimte Tilburg). De strip wordt gefinancierd door de gemeente Tilburg. Kees Kruik is geen onbekende in de Nederlandse stripwereld, hij stond zo maar eventjes 20 jaar lang in het Nieuwsblad van het Zuiden en Brabants Dagblad.

Ever Meulen kan je niet zo direct in één of ander laatje stoppen. Is hij een striptekenaar of is hij een kunstenaar? Vermoedelijk worden deze vragen opgelost in het najaar van 2005. Dan verschijnt in co-uitgave met het Nederlandse *Oog & Blik* en het Franse *L'An 2* een compilatie van zijn werk uit de laatste 15 jaar. Zijn laatste boek met gebundeld werk verscheen in 1987. Dat was een overzichtsboek, een bijna complete catalogus van wat hij ooit deed. Er waren eerder reeds plannen tussen uitgeverij *De Harmonie* en *Editions du Seuil* om een boek uit te brengen. Maar door de overname van *Editions du Seuil* verdween al snel de interesse. Het is alleen nog wachten op de keuze die **Ever Meulen** maakt uit zijn grote hoeveelheid werk. Dit voorjaar moet de selectie rond zijn. Waarschijnlijk verschijnt het boek in een beperkte oplage.

"Iedere tekenaar ziet zichzelf en zijn werk graag in de belangstelling staan. En als een ander de aandacht niet vestigt op mijn werk, waarom zou ik het dan zelf niet doen", overwoog tekenaar/scenarist **Steven de Rie**. En gelijk heeft hij. Vanaf nu kan iedere liefhebber van zijn overigens uitstekende werk (*Doodlopende straten, De stille Getuige* en *De beste zeefdrukkers)* terecht op zijn website www.stevenderie.be . Een keurig uitgewerkte site met heelwat informatie zoals : Wie is Steven De Rie, een portfolio, zijn striptekeningen, de workshops die hij organiseert, zijn stripuitgaven en zijn popart schilderijen. En wie een of andere hoogdringende vraag aan Steven wil stellen, kan steeds terecht op steven.derie@skynet.be.

Superman is de grootste fictieve superheld aller tijden. Dat hebben bezoekers van een Britse bioscoopketen aangegeven. Op de tweede plaats belandde Spiderman, dicht op de hielen gezeten door Batman en The Hulk. Superman is een karakter dat zowel jong als oud aanspreekt. Bovendien heeft de vertolking van de onlangs overleden Christopher Reeve het hart van velen gestolen. Wie wil verdrinken in een golf van nostalgie of Superman wil toevoegen aan zijn collectie, kan terecht op de mooi uitgevoerde Engelstalige site www.redboots.net , een site gevuld met alles omheen Superman. Wat kan je daar aantreffen? De comics, Superman in de media, Lois Lane,

de Lois en Clark index, en nog veel meer. Met deze site gaat een nieuwe fascinerende wereld voor je open.

Met de **Simpsons** is er altijd wel wat. Bedenker Matt Groening weet na al die jaren nog steeds stunts te bedenken om de mediaheisa omheen zijn serie gaande te houden. Zo sterft in een der komende afleveringen Homer Simpson een vreselijke dood. Hij wordt doodgeschoten en betreedt als een engeltje het hemelse rijk, waar hij wordt opgewacht door God hemzelf. Maar al vlug vertroebelt de sfeer en God en Homer kunnen mekaar op korte tijd niet meer luchten. Vooral Homers steeds terugkerende kritiek op de slechte dingen die God op aarde toelaat, bezorgen God grijze haren. Verder staan nog op het programma, een erg enge aflevering en eentje waarin David en Victoria Beckham meespelen. Iets waartoe ze vlug bereid waren, want voor internationale vedetten is een rol in de Simpsons zowat het hoogst haalbare. Voorkomen in de serie betekent dat men als internationale vedette erkent wordt. Deze afleveringen en uiteraard diverse andere zijn in Vlaanderen te bekijken in de loop van 2005 bij commerciële zender VT4

In Stripschrift nr 366 werd bekendgemaakt dat het tweede en afsluitende deel van **Rampokan**, door stripmaker Peter van Dongen, is uitgeroepen tot *Stripschrifts Stripmonument 2004*. Stripschrift deed hiervoor beroep op al zijn medewerkers, met de vraag of zij een toplijst wilden samenstellen van de beste in Nederland en Vlaanderen uitgegeven stripalbums, in de loop van 2004. Al snel bleek dat Rampokan met kop en schouders uitstak boven al de anderen. Deze strip verscheen 6 jaar na *Java*, het eerste deel. Het album is een uitgave van *Oog & Blik* en *De Harmonie.* Overige albums in de running voor de prijs waren: *Een deken van Sneeuw* (Thompson, Oog & Blik/Atlas), *Agent* Orange (Varekamp & Peet, Van Praag), Blake en Mortimer 17 (Juillard & Sente, Uitgeverij Blake en Mortimer), Dirkjan 8 (Retera, Silverster), *Om mekaar in* Dokkum (Van Driel, Oog & Blik), Over de grenzen van de tijd 1(Pont & Abolin, Dargaud), Hic Sunt Leones 1 (diverse auteurs, Bries), De Avonden 4 (Matena & Reve, De Bezige Bij), Thorgal 28 (Rosinski & Van Hamme, Lombard), Over de grenzen van de tijd 2, (Pont & Abolin, Dargaud).

Striptekenaar **Dré Mathijs**, één der leden van het zevenkoppige Hasseltse gezelschap De Vliegende Pêche, kreeg van ditzelfde gezelschap opdracht om een nieuwe strip te tekenen. Allemaal losse tekeningen die een voortvloeisel zijn uit een cartoontentoonstelling in het Jenevermuseum in 1996. Dré Mathijs verdiepte zich verder in het onderwerp en dit leverde zomaar eventjes meer dan 100 spreuken en gezegden op na een zoektocht in bibliotheken, kookboeken, scheurkalenders en dies meer. Dit alles werd samengebracht en voorzien van een cartoon. Rie Malcorps verzorgde de lay-out en Willy Breugelmans de technische ondersteuning. Het stripboek *100 Spreuken en gezegden om aan jenever te denken* met als ondertitel *hommage aan de Hasseltse jenever* is te verkrijgen bij de dienst voor toerisme Hasselt en in alle Hasseltse musea. Oplage 1000 exemplaren. Kan besteld worden via Dienst Toerisme door overschrijving van 6 euro op rekeningnummer: 450-0608581-59 met vermelding Dré Matthijs.

De site van de Rode Ridder lanceerde volgende oproep: Standaard Uitgeverij heeft plannen om dit jaar, op een nog nader te bepalen datum, hulde te brengen aan wijlen **Karel Biddeloo**. Nu blijkt dat er, behalve de originele platen, in de kluizen van de uitgever bitter weinig werk van Karel te vinden is. Om een treffend beeld te geven van de variëteit van Biddeloo als tekenaar zou men graag kunnen beschikken over kopijen van origineel werk. Het aangeboden materiaal wordt gedupliceerd en na gebruik ongeschonden geretourneerd aan de verzamelaar. Verzamelaars of striplief-hebbers die hun werk willen uitlenen, kunnen dit via het forum van www.roderidder.be. Naar verluidt leest de uitgeverij hierop mee.

De kogel is definitief door de kerk. In februari 2005 verschijnt bij Kippenvel de door Johan Leever, Ed Hengeveld en André Wijntjes samengestelde index. Het wordt een boek van 60 pagina's op A4 formaat, rijk geïllustreerd, met een kleurenomslag. Deze index bevat alle in de periode 1966 - 1980 in het **weekblad Kuifje** verschenen strips, zowel vervolgverhalen als korte verhalen, inclusief de voorplaten, aankondigingen en dergelijke. Ook illustraties bij tekstverhalen en artikelen, alsmede artikelen over strips en hun tekenaars staan erin vermeld. Het gaat dus niet alleen om de strip Kuifje en ander werk van Herge, maar om alles wat in het weekblad stond, dus ook strips als Bernard Prince, Comanche, Dommel, Jugurtha etc etc. Hij is te bestellen door overmaking van • 12.50 (inclusief porto) op Giro 8312959 tnv. André Wijntjes. Bij bestellen vanuit Belgie vermeldt dan: Iban NL 63 PSTB 0008 3129 59 en BIC PSTBNL 21.

Jan Kruis (bekend van Jan, Jans en de kinderen) gaat een stripversie maken van *Woutertje Pieterse*. Na Dick Matena waagt Jan zich aan de verstripping van een klassieker uit de Nederlandse literatuur. Jan liep al lang met het plan rond om iets te doen met Woutertje Pieterse, of zoals zijn favoriete boek van Multatuli (1820 - 1887) voluit heet: *De Geschiedenis Van Woutertje Pieterse*. Maar steeds was hij te druk met Jan, Jans en de kinderen en daarna twee strips voor de Leprastichting. Hij heeft nu pas tijd om serieus

aan zijn plan te gaan werken. Zoals de oorspronkelijke Woutertje Pieterse, zal Jans bewerking bestaan uit twee delen. Jan Kruis zal niet zoals Dick Matena bij *De avonden* de integrale tekst gebruiken. Het wordt ook geen standaard stripboek. Er zullen wat strips in komen te staan, maar ook losse pen- en potloodtekeningen en schilderijen. De verschijningsdatum is nog niet bekend want Jan Kruis zal er eerst nog wel een jaar of wat aan bezig zijn. (Bron : BN De Stem)

In een ver tumultueus verleden kreeg hij etiketten als nationalist, xenofoob, racist, seksist, machist, gauchist, communist en fascist opgeplakt. Maar begin vanaf januari 2005 mag striptekenaar **Georges Wolinski** (70) zich ook ridder in de Orde van het Legion d'Honneur noemen, want met die titel werd hij door de Franse president Jacques Chirac bedacht. Raar, want niet zo lang geleden, verklaarde Wolinski : *"Ik heb helemaal geen binding met de entourage van Chirac of met de gaullisten, mensen die ik altijd bestreden heb, die ik haat"*. Het is niet zijn enige uitspraak waarvan de versheiddatum overschreden is. Wolinski begon in 1960 toen hij deel uitmaakte van de kern van het maandblad *Hari-Kiri*. Samen met zijn inmiddels overleden kompaan Reiser specialiseerde hij zich in erotische tekeningetjes : *"Wij waren de eersten die over seks tekenden op een manier waar de vrouw mee om kon lachen"*. Na zijn beginjaren volgt Wolinski een bochtig parcours. In 1977 wordt hij tekenaar van de communistische partijkrant *L'Humanité*. Al vrij snel voelde hij zich daar thuis. Hij verdedigde zelfs de Russische aanval in Afghanistan. Na een tussenstop bij *Le Nouvel Observateur* stapt hij in 1990 over naar prinsessenblad *Paris Match*. : *"Wat mij interesseert, is de oplage van Paris Match, een groot publiek bereiken en doorbreken buiten Frankrijk"*. Vorig jaar bij zijn 70ste verjaardag kon hij terugblikken op een bibliografie van 80 albums, vrucht van publicaties in *Charlie Hebdo, Paris Match* en *Le Point*. Wel moet hij toegeven dat hij in 1968 nooit had kunnen bevroeden dat hij zijn nadagen zou moeten slijten op een eiland, omringd door een oceaan aan drama's. Op de kaft van zijn jongste compilatie beeldde hij dan ook de ruïne van 11 september af. (Bron De Morgen 06/01/05 Armand Plottier)

Het **Jijé stripmuseum** in Brussel hield van zaterdag 19 tot zondag 27 februari een laatste stripfestival waaraan een veertigtal auteurs, tekenaars en scenaristen deelnamen. Daarna sloot het museum noodgedwongen, wegens gebrek aan subsidies, de deuren. Het toegangsgeld bedroeg één symbolische euro.Tijdens het stripfestival stelde het museum originele tekeningen en platen tentoon van Joseph Gillan alias Jijé - die onder meer Robbedoes, Jan Kordaat, Blondie en Blinkie en Jerry Spring tekende - en zijn vrienden van de School van Marcinelle: Franquin, Morris, Will, Hubinon, MiTacq en Sirius. Zo'n veertig stripauteurs, waaronder Clarke, Swolfs, Jarbinet, Hermann en Gos, eerden het museum met een laatste bezoek en namen deel aan signeersessies en discussieforums. De tijdelijke tentoonstelling, gewijd aan Grezgorz Rosinski, werd tot zondag 27 februari verlengd. Het stripmuseum Jijé sluit de deuren nadat bekend raakte dat minister van Cultuur van de Franse Gemeenschap Fadila Lanaan weigert extra subsidies toe te kennen. "*Jammer voor mijnheer Deneyer. De minister heeft zeker niets tegen strips, maar er is geen geld*", zegt de woordvoerder van de Franstalig Cultuurminister. Stichter François Deneyer blijft optimistisch en sluit een heropening op een andere locatie niet uit. Deneyer gaf in krantenInterviews toe een communicatiefout te hebben gemaakt: *"Iedereen dacht dat het museum exclusief aan Jijé gewijd was, terwijl het een hommage wou brengen aan de hele school van Marcinelle, waarvan Jijé de vader was". Sinds de opening in 2003 kwamen er ongeveer 20.000 liefhebbers over de vloer, waarvan de helft Vlamingen",* dixit Deneyer. *"Ik ben mijn droom en 1,2 miljoen euro kwijt"*. Nu, hij is het nog niet helemaal kwijt, want het gebouw waarin hij investeerde, staat te koop voor 1 miljoen euro.

Van 27 tot en met 30 januari 2005 stond het 32ste stripfestival van **Angoulême** weer volop in het zonnetje. En uiteraard werd er weer reikhalzend uitgekeken naar de bekroning van de diverse stripalbums. Bingo was het voor de Iraanse Marjane Satrapi, die haar album *Poulet aux prunes* bekroond zag als beste strip van 2005. Een nog te verschijnen album bij uitgeverij Atlas in maart 2005 onder de titel *De Muzikant*. Prijs voor het tekenwerk gaat naar *Le Sommet des dieux* van Japanner Jiro Tanigushi (Dargaud). Ralf König, bekend van zijn homostrips, ontving een prijs voor het scenario van *Comme des lapins* (Glénat). Beste eerste album viel te beurt aan Amerikaans auteur Alex Robinson (Racham) met *De mal en pis* (Box OfficePoisson). *Lapinot* van Trondheim viel de prijs van beste reeks te beurt (Dargaud). *Le concombre masqué* van Frans tekenaar Mandrika ontving de prijs voor het beste oeuvre. Prijs van het publiek voor het beste album ging naar *Le sang des Valentines* (Casterman) van De Metter en Catel. De Grote Prijs RTL werd toegekend aan *Over de grenzen van de tijd* (Dargaud), in beeld gebracht door Abolin en Pont . En als afsluiter : de 70-jarige Wolinski ontving De Grote Prijs van Angoulême en wordt hiermee automatisch de nieuwe president van het Stripfestival 2006.

Koen De Maesschalck is de eerste stadstekenaar van Turnhout. Volgens vzw Strip Turnhout, die de tekenaar aanstelde, gaat het om een wereldprimeur aangezien er in geen enkele andere stad een striptekenaar actief is als stadskunstenaar. De 30-jarige De Maesschalck is afkomstig uit Wilrijk en studeerde beeldende kunst in Sint-Lucas te Antwerpen. Momenteel werkt hij als freelance illustrator en grafisch ontwerper voor onder meer *Zone 03* (wekelijks gratis Antwerps publiciteitsblad). Daarnaast is hij nog adviseur voor de cultuurraad van Wilrijk en geeft hij les in het jeugdatelier van de gemeente Kapellen. De bedoeling is dat de stadstekenaar een jaar lang het reilen en zeilen van de stad Turnhout zal becommentariëren. Hij moet dit jaar minstens 12 tekeningen, cartoons of strips maken over Turnhout. Dat kan gaan van de politieke actualiteit tot evenementen in de stad. De Maesschalck werd verkozen uit 37 kandidaten. Omdat Strip Turnhout de stadstekenaar heeft aangeduid, kan deze volgens hen geheel onafhankelijk zijn werk doen. Het stadsbestuur is dus niet verantwoordelijk voor de inhoud of vorm van de tekeningen.

De **Internationale Striptekenwedstrijd** ingericht door *Gemeenschapscentrum De Zeyp* en *La Villa*,(resp. het Nederlandstalig en Franstalig cultureel centrum Ganshoren) is aan zijn 16de editie toe. Met als thema "Suspense in de stad". In principe kan iedereen die zich geroepen voelt als striptekenaar zich inschrijven voor deze tekenwedstrijd. De wedstrijd wordt hiervoor ingedeeld in vier leeftijdscategorieën: van 10 tot 12 jaar, van 13 tot 16 jaar, van 17 tot 21 jaar en vanaf 22 jaar. Stripverhalen, digitaal

ontworpen voor en door computer, vormen een vijfde categorie. De deelnemer mag nog geen werk hebben uitgegeven. De stripverhalen moeten ten laatste voor 25 april aankomen in GC De Zeyp Van Overbekelaan 164, 1083 Ganshoren of La Villa, Guido Gezelleplein 26, 1083 Ganshoren. Info en reglement kunnen worden verkregen van maandag tot vrijdag van 10.00 tot 17.00 bij De Zeyp, tel 02/422.00.11 of e-mail dezeyp@vgc.be t.a.v Maria Nicolas of bij La Villa, tel 02/420.37.27 of e-mail la.villa@skynet.be t.a.v Georges Scheray.

Vzw Arcadia bestaat acht jaar. Net als de voorbije jaren gaat deze uitgeverij verder op het ingeslagen pad. Het brengen van ouder, maar oerdegelijk materiaal. In 2005 helaas maar twee albums. Vooreerst Chris Melville, *Caribbean Traffic* uit de tachtiger jaren van de hand van Hulet en Duchâteau, met politieke intriges en drugsmokkel. Te verschijnen in maart in de Collectie Millennium 2000. Een nieuwe reeks, *Greyline Artistique* genaamd, ziet het licht in augustus. Een reeks waarin het artistieke werk van stripauteurs anders benaderd wordt. De eerste, en zeker niet de minste, die de spits mag afbijten, is Jan Bosschaert. Liefhebbers van zijn werk kunnen hier zeker en vast hun hartje ophalen aan illustraties en schilderijen bestemd voor magazines, boeken en exposities. Wie kennis wil maken met Arcadia kan zich de ogen uitkijken op hun pas vernieuwde website: www.arcadiastrips.be Zeker de moeite waard.

Stripheld **Dick Bos** is terug en zoals steeds is er altijd wel iemand die hulde wil brengen aan Alfred Mazure via een boekuitgave. Zo iemand is Kees Sparrenboom. Hij bracht zonet *Belcanto,* deel één in de serie *Boot & Van Dijk,* een detectivebeeldverhaal : *"Mijn motivatie om een strip te ontwerpen in de sfeer van de destijds (circa 1945-1960) zeer gevierde stripheld Dick Bos en zijn bedenker komt in de eerste plaats voort uit het feit dat ik toen, en nog steeds, de formule van tekenstijl en verhaaltrant bewonder. Wat eveneens geldt voor de strips van Hans Kresse, de geestelijke vader van Eric De Noorman. Daarom ben ik begonnen aan een soort parodie. En het rare is, net alsof een bepaald idee in de lucht hangt, verschenen er in die periode in kranten en tijdschriften artikelen over het werk van Mazure en Kresse. Er kwam zelfs een boek over Dick Bos op de markt en ook Paul Verhoeven kondigde aan een film over Dick Bos te gaan maken. Mijn verhalen spelen in het heden. De figuren Boot en Van Dijk zijn ondanks de knipoog van bewondering naar mijn illustere voorgangers, mijn eigen creaties".* Boot & Van Dijk verscheen bij FortMedia Uitgeverij Lariksdreef 119 3137 PJ Vlaardingen, tel: 010-474.99.50 of fax: 0847-123.574 of e-mail: f.g.j.fortanier@freeler.nl . Het geheel wordt gebracht als paperback, formaat 10 x15 cm, 200 pagina's, prijs 10,00 euro, exclusief portkosten.

Conservatief Amerika heeft de oorlog verklaard aan **Sponge Bob SquarePants**. Het immer goedgeluimde sponsje uit de gelijknamige tekenfilmserie lijkt de onschuld zelve, maar zou in werkelijkheid propaganda maken voor tolerantie tegenover homoseksuelen. Dat meldde *The New York Times* donderdag 20/01/05. James Dobson, de stichter van de ultraconservatieve christelijke beweging Focus on the Family, 'ontmaskerde' het stoute sponsje tijdens een galadiner in de aanloop naar de inauguratie van president Bush. De reden: SpongeBob figureert in een nieuwe videoclip die kinderen meer verdraagzaamheid moet bijbrengen voor mensen uit andere culturen of met een andere levensstijl. Volgens Focus on the Family wordt SpongeBob gebruikt om kinderen te manipuleren en mogelijk zelfs te hersenspoelen. Volgens een advocaat van de makers van de clip hebben degenen die dat beweren "medische hulp" nodig. De clip zou juist bedoeld zijn om de christelijke opdracht "heb uw naaste lief" te promoten. In de video spelen ook andere kinderhelden mee, zoals Bob de Bouwer en figuren uit Sesamstraat en de Muppet Show. De muziek is een remake van de hit *We Are Family* van Sister Sledge. De clip wordt dit voorjaar verspreid op duizenden Amerikaanse scholen. SpongeBobs seksuele geaardheid is al langer onderwerp van speculaties. Zo loopt hij voortdurend hand in hand met zijn vriendje Patrick en kijkt hij graag naar de fictieve serie Meerminman en Mosseljongen. De Britse omroep *BBC* vergelijkt de ophef met de rel die een paar jaar geleden ontstond rond de Teletubbie Tinky Winky. Conservatieven in de Verenigde Staten beschouwden hem als een homosymbool omdat hij altijd een handtasje droeg. (Bron De Telegraaf & Het Nieuwsblad)

Vanaf zaterdag 29/01/05 liep in *De Morgen* (en in *Le Soir*) een uniek project in samenwerking met het stripduo **Francois Schuiten** en **Benoit Peeters**, de absolute top in het betere stripgenre. In de reeks *De Poorten naar het Mogelijke* brengen deze auteurs iedere zaterdag, twintig weken lang, paginagroot en exclusief voor de krant hun visie op onze toekomst. Futurologie ontstaan uit de actualiteit. Met thema's zoals orgaantransplantatie, de opwarming van de aarde en genetische manipulatie. Het project wil krant en strip opnieuw samenbrengen.

Het Raadsel, de vanuit Amsterdam opererende grootste distributeur van strips in Nederland en Vlaanderen, is failliet. Het bedrijf organiseerde hiervoor op 17 & 18 januari 05 kijkdagen, om door middel van onderhandse stockverkoop van binnen- en buitenlandse albums, zeefdrukken en originele tekeningen, 350.000 euro schuld te kunnen aflossen aan vooral *Casterman* en *De Harmonie.* Het Raadsel bestond ruim 20 jaar en was gespecialiseerd in invoer van alternatieve strips vanuit gans Europa en de Verenigde Staten. In zijn distributiecentrum in het Amsterdamse havengebied werkten 9 personeelsleden. Door dit faillissement stopt Raadsel-eigenaar Hansje Joustra als distributeur. Gelukkig kan hij zijn activiteiten als uitgever verder zetten, het eveneens door hem gerunde uitgeverij Oog & Blik vormt een aparte BV, die buiten het faillissement valt.

Na de uiterst geslaagde postzegeluitgifte van stripheld Michel Vaillant een supersnelle F1-rijder en creatie van Jean Graton in de serie Jeugdfilatelie (17/01/05), rust de *Belgische Post* niet op haar lauweren. Onverdroten gaan ze verder met het uitgeven van fraai vormgegeven nieuwe postzegels. Op 21/03/05 verschijnt het postzegelvelletje Belgica 2006, gewijd aan het Wereldkampioenschap Jeugdfilatelie 16-20/ 11/06. Uiteraard besteden we alleen aandacht aan een uitgifte als ze van ver of dichtbij aanleunt bij de strip. En wat blijkt, het velletje werd prachtig in beeld gebracht door tekenaar **Clovis**, een man die meer dan eens schitterende bolides tekende in de serie Michel Vaillant. Maar ook een tekenaar die via dit postzegelvelletje laat zien dat hij heel wat in zijn mars heeft.

Wie denkt dat de kleine Belgen op animatiegebied niets in de pap te brokken hebben, heeft waarschijnlijk nog niet gehoord *van Racing Stripes*, een film in beeld gebracht door Gentenaar **Frederik Du Chau**, die veertien jaar terug op uitnodiging van Disney vertrok naar de Verenigde Staten. Hier werkte hij een tijdje als animator, schreef daarna scenario's en regisseerde in 1998 de lange tekenfilm *Quest of Camelot*. Het opmerkelijke aan *Racing Stripes*, een film over een zebra die denkt dat hij een renpaard is, is een combinatie van live-action en animatie, waarbij de kijker het gevoel heeft dat de dieren echt spreken. Met de stemmen van Filip Peeters, Robert de la Haye, Bert André, Manou Kersting, Daniel Boissevain, Angela Schijf, Daphne Deckers, Ron Brandsteder in de Nederlandstalige versie De film loopt vanaf 2 februari 05 in de zalen.

Waarschijnlijk heeft iedereen met opgroeiende kinderen wel eens een prentenboek van Kikker in handen gehad, een geloofwaardig filosofisch diertje in een te ruime zwembroek. Diezelfde Kikker is nu in rouw, op 21/01/05 overleed zijn schepper **Max Veldhuijs** op 81-jarige leeftijd in Den Haag aan longkanker. Max was wat men noemt een laatbloeier. Voorheen was hij cartoonist en reclametekenaar. Hij was 49 toen hij debuteerde met *De jongen met de vis.* Zijn eerste boekje over kikker *(Kikker is verliefd)* publiceerde hij op 66-jarige leeftijd. De Kikkerverhalen sloegen aan omwille van hun eenvoud, de heldere tekenstijl en de warme kleuren. De Kikker-prentenboeken zijn uitgebracht in 27 verschillende talen en benaderen via verkoop en merchandising het succes van Nijntje, het figuurtje van Dick Bruna. Max Velthuijs ontving voor zijn creatie diverse prijzen, waaronder in 2004 de tweejaarlijkse Hans Christian Andersen-prijs. Een prijs die beschouwd kan worden als de Nobelprijs van de kinder- en jeugdliteratuur. In 2003 verscheen het twaalfde en laatste boekje. De jeugd zal het voortaan zonder nieuwe Kikker-verhalen moeten stellen.

Voor hen die hielden van de vierdelige serie ***De wind in de wilgen*** van tekenaar Michel Plessix, naar het boek van Kenneth Grahame, is er uitstekend nieuws. In maart 05 verschijnt het eerste boek van een nieuwe cyclus. Helaas voorlopig alleen in Franstalige versie bij uitgever *Delcourt,*. getiteld Le Vent dans les Sables 1: *L'invitation au voyage*. Een album waarin Rat, Mol en Pad na een etentje onder vrienden, kennis maken met een getatoeëerde zeeman. Al snel volgen ze de lokroep van het avontuur, dat hen laat uitkijken naar de Oriënt. Hopelijk kan Plessix zijn succes van *De wind in de wilgen* nog eens overdoen. De verhalen werden internationaal gesmaakt en verschenen in Denemarken, Duitsland, Zwitserland, de Verenigde Staten, Zweden, Noorwegen, Italië, China, Portugal, België, Nederland, Spanje en Korea. Hopelijk komt er snel een Nederlandstalige uitgave bij *Standaard*. Wij kijken er alvast naar uit.

Argus werd ooit ontworpen als figuurtje voor het amateur-stripblad Stripper, maar verdween al na acht stroken in de kast. Tot Leisink tijdens een halfjaar vrijwilligerswerk in Roemenië besloot om zijn stripfiguurtje **Argus** te laten opdraven in actuele dagelijkse cartoons. Helaas bleek het figuurtje als hoofdrolspeler te beperkend voor een dagelijkse cartoon. Toen de serie begon als wekelijkse cartoon op de voorpagina van de zondagseditie van *De Twentsche Courant Tubania* werd Leisink voor de keuze gesteld: of Argus in iedere cartoon of in geen enkele cartoon. Leisink besloot hierdoor om stripfiguur Argus op pensioen te sturen. Argus blijft nog wel de naamgever van de serie en zijn portret prijkt ook nog steeds als logo op de website en de boekjes. Buiten bovenstaande krant tref je Argus tweemaandelijks aan in het blad Stripnieuws en dagelijks op www.argus-online.nl. Van een selectie van de cartoons van het afgelopen jaar is zopas een bundeling verschenen, ditmaal bij uitgeverij Genuï. Omdat het Argus jaaroverzicht meer dan 200 cartoons bevat van januari tot en met december, is Argus een leuk en heel volledig jaaroverzicht van 2004! Vanaf 20 januari 05 verkrijgbaar in de stripwinkels. Prijs voor heel wat leesplezier : 5,95 euro.

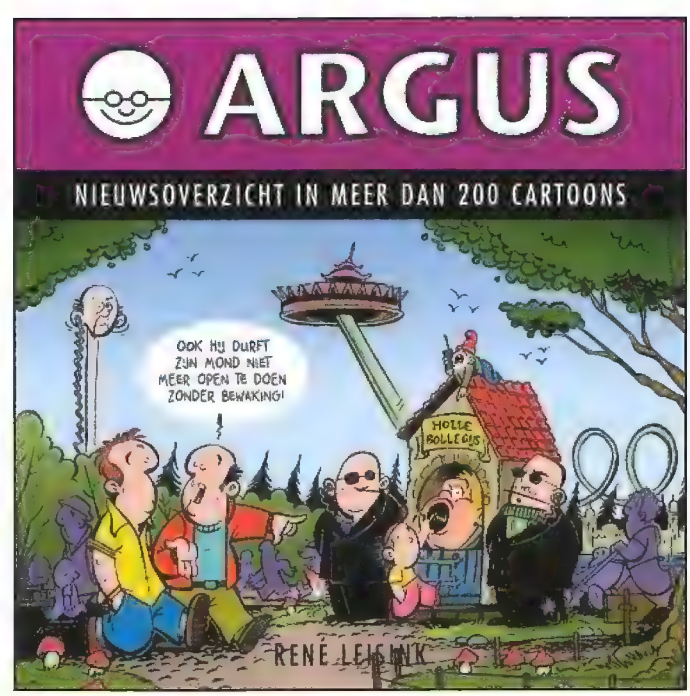
ARGUS
NIEUWSOVERZICHT IN MEER DAN 200 CARTOONS
OOK HY DURFT ZIJN MOND NIET MEER OPEN TE DOEN ZONDER BEWAKING!
HOLLE BOLLEGIJS
RENÉ LEISINK

Cartoonist **Peter Van Straaten** wordt 70 op 25 maart 2005. Een gebeurtenis die uitgeverij De Harmonie uiteraard niet zomaar voorbij laat gaan. Om Peter te vieren, wordt er een verzamelbundel samengesteld. Niet zomaar een bundel maar een reuzenpaperback, die maar liefst 256 pagina's telt. In deze bundel *Alles en iedereen in duizend-en-een tekeningen* laat Van Straaten op een unieke wijze weer veel Hollands leed zien. Voor de prijs hoeft men het niet te laten, 17,50 is een schijntje voor dit uitstekende boek. Tevens ontwierp Pieter Verhoeff de film *Een gelukkige hand* over tekenaar en schrijver Peter van Straaten. De 85 minuten durende film bestaat uit een documentair gedeelte over zijn dagelijkse leven en werken, terwijl delen van zijn feuilleton *Agnes* worden gedramatiseerd. De documentaire gaat in première op 25 maart in de Nederlandse bioscopen en zal in diezelfde maand uitgezonden worden op televisie door de VPRO. En alsof voorgaande nog niet voldoende is, organiseert de Wetering Galerie, Lijnbaansgracht 288, te 1017 RM Amsterdam, vanaf maart 26 maart t/m 23 april 2005 de tentoonstelling *Peter and Friends*. Peter van Straaten vroeg ter gelegenheid van zijn zeventigste verjaardag negen collega-tekenaars om samen met hem te exposeren. Met werk van Glen Baxter, Pieter Geenen, Gummbah, Hanco Kolk en Peter de Wit, Joost Swarte, Stefan Verwey, Willem, Yrrah en ZAK. Open woensdag t/m zaterdag van 12.30 tot 17.30 uur en de 1e zondag van de maand van 14.00 tot 17.00 uur. Meer info: www.weteringgalerie.nl

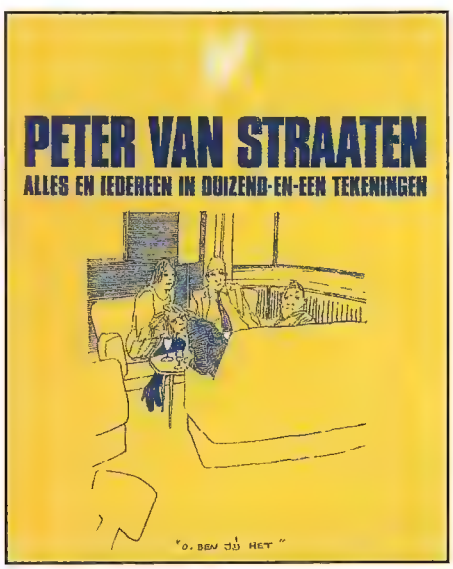

Het Belang van Limburg en *Gazet van Antwerpen* zetten nog lang geen punt achter hun **stripactie**. Voor de zoveelste maal op rij werd er een nieuwe lijst van strips toegevoegd. Daar waar het oorspronkelijk de bedoeling was om na 10 weken te stoppen, staat de teller op 6 april 2005 op 55 strips! En naar verluidt willen beide kranten de kaap van 100 strips ronden. De totale verkochte oplage van beide kranten bedraagt reeds meer dan 1,8 miljoen exemplaren. Bij nummer 50 (02/03/05) wordt de twee miljoen overschreden. Het is de eerste keer dat de kranten zo vaak een actie hebben verlengd. Het succes is niet alleen te wijten aan de prijs (1 euro) maar aan de veelzijdigheid van de stripreeks. Zelfs de nabestellingen stromen toe, van lezers die één of meer strips misten. Er zijn zelfs al strips uitverkocht, waaronder Kid Paddle, de eerste Robbedoes en de Bakelandt, in de blauwe versie van Het Belang van Limburg. Nog wel te verkrijgen in de rode versie van Gazet van Antwerpen. Wie nog voorgaande titels wil bijbestellen kan dit met behulp van de bon die iedere woensdag in beide kranten verschijnt. Op deze bon vind je de nodige uitleg.

Dupuis brengt heel wat in april. Zo worden er in de serie Impressie(s) steeds meer en meer nieuwe reeksen opgestart. Eén dezer reeksen is *Het meisje van de Yukon 1: De trap naar het goud,* een western van de hand van Radovic en Thirault. Zij voeren ons mee naar Canada ten tijde van de grote goudkoorts. De personages worden neergepoot in een vijandig decor en komen niet allemaal ongeschonden uit het verhaal. De serie Green Manor wordt vanaf april 05 ondergebracht in de collectie Expresso Dupuis. Vehlman en Bodart bieden met *Dodelijke fantasieën* weer een uurtje lekker griezelen. Van een ander kaliber in dezelfde collectie is *Central Park* van Durieux en Cornette Een jong koppeltje geniet van zijn reis naar NewYork, tot ze in Central Park belanden.

Het begin van een fantastisch avontuur. Vrije Vlucht Dupuis voert ons mee naar Torgny, het meest zuidelijke dorpje van België. Schitterend in beeld gebracht door niemand minder dan Servais. Onder de ietwat vreemde titel *Een moordenaar die met vogels praat* (deel 1) kunnen we weer volop genieten van zijn vertel- en tekenkunst.

Van maandag 03/01/05 tot en met vrijdag 07/01/05 werkte Herr Seele in de erehal van het Casino Kursaal in Oostende aan een levensgrote **Cowboy Henk**-strip, met Oostende en het Kursaal als inspiratiebron. Op twaalf panelen van twee meter op twee kreeg de strip dag na dag vorm. Herr Seele deed wel beroep op zijn assistenten (Studio Herr Seele), zij stonden de meester bij in de uitvoering van dit huzarenstukje. Het werk bleef tot begin februari 05 de hal van het Casino-Kursaal sieren. *"Met deze twaalf panelen wil ik een eerbetoon brengen aan de strip"*, zegt Herr Seele. Deze zomer komt er eveneens een expo van Cowboy Henk in Oostende en Knokke en wordt er ook gewerkt aan een openluchttentoonstelling omheen de stripfiguur. Nog dit jaar wil diezelfde **Herr Seele** uitpakken met een unieke route in Oostende, waarin zijn stripfiguur Cowboy Henk een prominente rol speelt. Om dit alles te realiseren, maakte hij 30 originele zwart-wit tekeningen, die na uitvergroting verspreid worden over diverse locaties. De panelen komen op de meest diverse plaatsen, op terrassen, aan muren en in vitrines. Enig probleem is dat de tekeningen nogal gewaagd zijn, en Herr Seele wil wanneer ze in het openbaar tentoongesteld zijn, niemand choqueren. Hiervoor gaat hij nog even overleggen met geestgenoot Kamagurka. De voorstelling van de Cowboy Henk-route gaat van start de eerste week van juni 05. Met medewerking van de plaatselijke gidsenkring Lange Nelle, zullen geleide wandelingen langsheen het parcours georganiseerd worden. Het initiatief wordt gepromoot door Toerisme Oostende, dit door middel van een brochure. Naar verluidt verschijnt er ook een nieuwe Cowboy Henk-strip, die de stad Oostende in een bijzonder daglicht stelt.

Suikerklontjes

Naast Dupuis en Lombard komt nu ook Standaard met een eigen collectie. Collectie Classix gaat verstrippingen uitbrengen van echte klassiekers uit de literatuur.Gilbert Declercq mag de spits afbijten met Oliver Twist van Charles Dickens. Te verschijnen in mei 05. De boeken zijn zowel in hardcover als softcover te verkrijgen *** Weekend een bijlage van Het Laatste Nieuws (regio Leuven 15/05/05) laat striptekenaar Jean-Pol vertellen over zijn werk en zijn woonplaats Veltem. *"Ik heb geen leeftijd"*, zegt Jean-Pol. Als striptekenaar zit hij al 40 jaar in het vak. Hij is de geestelijke vader van Kramikske. Hij tekent onder meer ook de stripversie van Samson en Gert en natuurlijk Sammy *** De Amerikaanse actrice Sarah Jessica Parker heeft een nieuw filmproject te pakken. Ze zal één van de stemmen inspreken voor de geanimeerde film Shrek III. De 39-jarige filmster zal er het mooie gezelschap krijgen van sterren als Mike Myers, Cameron Diaz, Eddie Murphy en Antonio Banderas. Op de release is het nog lang wachten want de première is uitgesteld naar 2007 *** Emilia is de persoon die een hoofdrol zal spelen in het nieuwste Yoko Tsuno verhaal. Rond medio 2005 verschijnt de voorpublicatie van het verhaal met als voorlopig Franse werktitel "Le Septième Code" in Robbedoes Omstreeks september 2005 wordt het album aangeboden in de stripwinkels *** Stan Lee, de bedenker van Spider-Man, krijgt een smak geld nadat hij een juridisch gevecht won tegen comic book uitgever Marvel. Een rechter gaf Lee gelijk. Lee vroeg 10% van Marvel's opbrengst van de zeer succesvolle Spider-Man films. 'Spider-Man' en de sequel waren wereldwijd goed voor 857.000.000 Pond. De 82-jarige Lee heeft volgens zijn advocaat nu recht op miljoenen dollars. Spider-Man werd 42 jaar geleden bedacht. De rechtszaak begon al in 2002. Stan Lee is ook verantwoordelijk voor The Incredible Hulk, X-Men, Daredevil en de personages van The Fantastic Four *** Swolfs werkt aan een nieuw album van Durango. Helaas neemt hij alleen het scenario voor zijn rekening. De tekeningen laat hij over aan auteur Girod. We zijn benieuwd *** De film Catwoman is op 24/01/05 zevenmaal genomineerd voor een Razzie, de ludieke filmonderscheiding die jaarlijks wordt toegekend aan het slechtste wat Hollywood te bieden heeft. Behalve in de categorie slechtste film is Catwoman onder meer genomineerd in de categorieën slechtste actrice (Halle Berry) en slechtste bijrollen (Sharon Stone en Lambert Wilson) *** In maart wordt het weer uitkijken naar een nieuwe cyclus Jaguar, het paradepaardje van Jan Bosschaert. De hardcover van Dog Mendo verschijnt bij uitgeverij Casterman in maart 05. Voor de softcover blijft het wachten tot april 05 ***

Met dank aan Wallie Hakkens Joop Schreurs, Alex Benoit, Jean-Pierre Legein, Herwig Plateau, http://stripeljee.weblog.nl/, Ine en Martin Van Meenen, Freek Koopmans, Hans Bijman, Stripwinkel Gobelijn & Stripwinkel Het Besloten Land

Ook een leuk item gevonden, stuur het dan naar Koffieklets, Van der Nootstraat 42, 3012 Leuven of e-mail: willem_gay@hotmail.com

Bijgevoegde foto's graag met voldoende resolutie!

In Memoriam

Op 15 januari 2005 overleed in Californië op 62-jarige leeftijd de Nederlandse tekenaar **Fred Julsing.**
Fred Julsing, geboren in maart 1942, is waarschijnlijk in Vlaanderen minder bekend dan in Nederland, omwille van zijn afwijkende tekenstijl. Hij liet zich niet makkelijk catalogeren en deed gewoon zijn eigen zin.
Reeds op jonge leeftijd wint hij de jeugdprijs van de Jacob Maris Stichting voor enkele van zijn litho's. Hij droomt er dan van om kunstenaar te worden, maar om diverse redenen belandt hij al snel in het stripwereldje. Hij gaat werken bij de Toonder-Studio's en werd zelfs de vaste assistent van Marten Toonder aan reeksen als Tom Poes, Ollie B. Bommel, Kappie en Panda. Na zijn periode bij Toonder werkt hij verder onder zijn eigen naam. Strips als Wellington Wisch, De broertjes Samovar & Co, Fanteasy, Witte's Dagboek, Ukkie, Tuimel en Ich, kwamen uit zijn tekenpen gerold, en waren te lezen in Pep, Taptoe, Baberiba en Margriet. Begin jaren tachtig experimenteert hij met sprookjes om het vertellen beter onder de knie te krijgen. In 1985 wordt zijn werk bekroond met de Stripschapspenning. In diezelfde jaren tachtig ontwerpt hij zijn bekendste strip over de baby Ukkie, voor het tijdschrift Margriet.
Op 21 december 1992 was Fred Julsing één van de inzittenden van het vliegtuig dat verongelukte in Faro (Portugal). Hierbij ontkwam hij aan het nippertje aan de dood en trok zich terug om te kunnen nadenken. Hiervoor gaat hij in Californië wonen en in december 2002 staat het verhaal *Tien jaar net niet dood* in de krant Het Parool. Het was Julsings indrukwekkende verhaal over de Faro-ramp.
Fred Julsing, een grote meneer, die ons veel te snel verliet.

HEIBEL GEZOCHT

Voor een van de volgende Fenix-albums zoeken we nog originele tekeningen van het Jan Heibel-verhaal, ***Koning Schaak.*** *De originele tekeningen werden een tijdje geleden verkocht in een Gentse stripwinkel nabij de Vrijdagmarkt. De helft hebben we al kunnen recupereren. Wie heeft een of meer platen of kent iemand die er heeft? Wij willen graag een nette reproductie maken. Help ons dit album maken!*

Terug aan het kasteel...
Die de Chatillon zal nog't een en ander te horen krijgen...
Sst...!! Luister, ik hoor voetstappen, sire...
DE CHATILLON!!!
Wachten... grijp die Jan Heibel, hij heeft onze koning ontvoerd!
HALT!!! Laat die man met rust!
Hij is mijn beschermeling!
WAT?!

Een kijk op... Reclamestrips!!!

Nieuws vanuit het hoofdkwartier van de Reclamestripclub aan de Vlaamse Westkust, waar voorzitter Jean-Pierre Legein een oogje in het zeil houdt.
Voor alle info : neem contact op met de Reclamestripclub,
Ter Weide 9, 8670 Oostduinkerke
Tel & fax 058/5123.02 (NL :) 003258512302
email : *Reclamestripclub@Skynet.be*

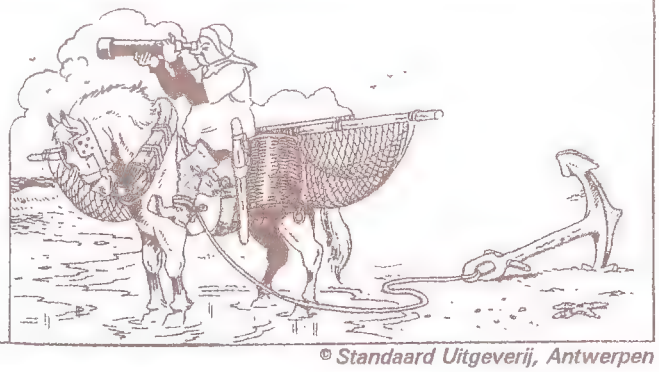

© Standaard Uitgeverij, Antwerpen

Nieuwigheden februari 2005

Reclamestrips in kranten, tijdschriften, enz...

Is dit dan de toekomst van het Vlaamse beeldverhaal? Wordt dit de enige mogelijke overlevingsvorm die is weggelegd voor de strip in Vlaanderen? Het volledig of nagenoeg gratis wegschenken van albums bij aankoop van een tijdschrift of krant als soort van secundair gadget om de verkoop van deze tijdschriften en kranten te stimuleren? We hopen van niet, natuurlijk! Maar de volgende acties bij de start van 2005 doen ons toch alleszins eens twijfelen. Een overzichtje.

Suske en Wiske authentiek: liefhebbers van strips zitten hier al enige tijd op te wachten: een goedkope, doch tevens authentiek aandoende heruitgave van de klassieke Suske en Wiske-strips. Hun geduld wordt nu beloond door de kranten Het Nieuwsblad, Het Volk en De Gentenaar, diezelfde kranten die ook al met de boekenreeks "O dierbaar België" op de proppen kwamen. Ter gelegenheid van 60 jaar Suske en Wiske brengen deze drie kranten namelijk een unieke reeks, bestaande uit de 10 eerste strips van Suske en Wiske, uitgegeven met de authentieke tekst en tekeningen en originele cover voor de wel zeer bekoorlijke prijs van slechts 1 euro.

Een curiosum? ▶

De vliegende aap heeft een achterkaft die we niet aantreffen bij de oude albums (zie BSM 104). Er staat :"in voorbereiding De Sprietatoom". Dat komt alleen voor bij de eerste druk van Op het eiland Amoras, maar die heeft dan weer andere prentjes.

Aankondiging: in volgorde van 1 tot 10 was te simpel? ▼

In de praktijk gaat het blijkbaar om een heruitgave de bekende hardcover klassiek-reeks, maar dan voorzien van een slappe kaft en van de oorspronkelijke achterkant van de oude albums *(hoewel? - zie inzet)*. De actie verloopt als volgt: elke vrijdag vanaf 11 februari tot en met 15 april verschijnt er in deze kranten een bon. Knip deze uit en ga ermee naar je dagblad-handelaar. Deze zal je dan op zijn beurt in ruil voor de bon en één euro opleg de desbetreffende strip geven.

De volgende titels zijn gepland:

1) 11 februari *De vliegende aap*
2) 18 februari *De sprietatoom*
3) 25 februari *De koning drinkt*
4) 4 maart *Prinses Zagemeel*
5) 11 maart *De zwarte madam*
6) 18 maart *De witte uil*
7) 25 maart *Bibbergoud*
8) 1 april *Lambiorix*
9) 8 april *De stierentemmer*
10) 15 april *De stalen bloempot*

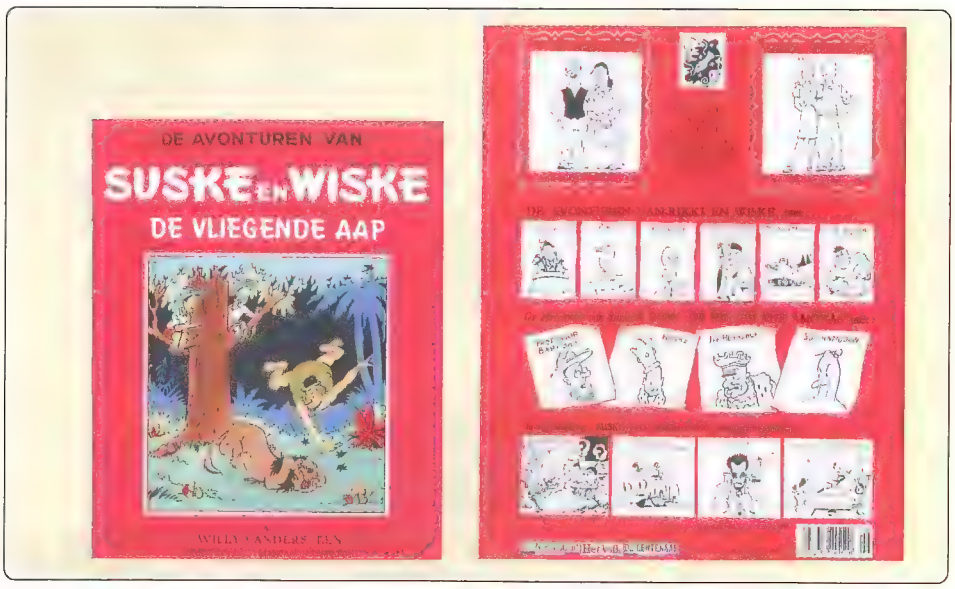

Suske en Wiske-poster
Om deze actie nog wat extra luister te geven, kreeg je bij deze kranten op donderdag 10 februari 2005 een gratis EINDE-poster. Een gelijkaardige poster zoals Graficart die een aantal jaren geleden op de markt bracht, doch ditmaal gedrukt op krantenpapier en aangevuld met de ondertussen nieuw verschenen einde-plaatjes. Ter promotie van de actie verscheen er van deze EINDE-poster ook een versie bestemd voor de dagbladhandelaars, met in het midden het logo van Het Nieuwsblad in het groot over de poster uitgesmeerd. Daarnaast kregen de krantenwinkels nog een algemene poster waarop de actie aangekondigd wordt en een kartonnen display waarop de kranten uitgestald konden worden. Onnodig te zeggen dat wanneer de actie een groot succes blijkt, het niet uitgesloten is dat deze reeks een vervolg krijgt. In de kranten van 10 februari verscheen tevens een twee volledige pagina's tellend interview met Marc Verhaegen en een aantal bekende Belgen over Vlaanderens succesvolste stripreeks Suske en Wiske.(B)

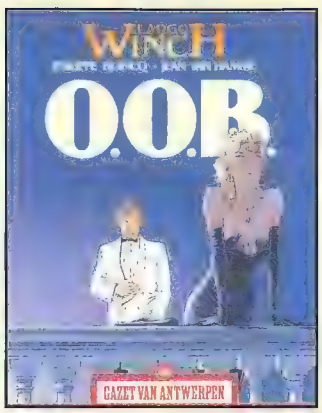

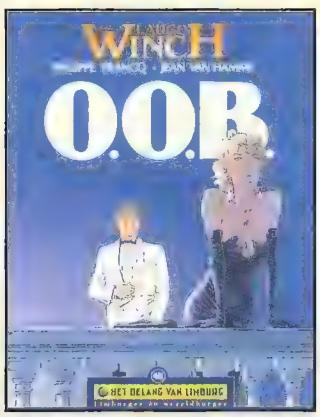

Stripactie GVA en HBVL: Zoals reeds eerder aangekondigd, zijn de twee Vlaamse kranten Gazet van Antwerpen en Het Belang van Limburg met elk hun typisch eigen provinciaal karakter voorlopig nog niet van plan te stoppen met hun inmiddels uit menig boekenkast ontgroeide stripreeks. Voor de zesde maal op rij werd de reeks nog maar eens verlengd wegens groot succes. Opnieuw werden 10 nieuwe titels aan de ondertussen imposante reclamestripreeks toegevoegd. Hiermee komt de teller voorlopig op 55 stripverhalen te staan en loopt deze actie net iets langer dan een volledig jaar. Althans voorlopig, want nog meer titels staan ongetwijfeld vol ongeduld te wachten om in deze serie uitgegeven te worden. De titels van de 45 vorige delen kan je terugvinden in jaargang 2004 van Brabant Strip Magazine; de nieuwe stripverhalen zijn de volgende:
46 – Klein Suske en Wiske – Kribbel, Krabbel
47 – Bollie & Billie – Wat 'n vertoning
48 – Largo Winch – O.O.B.
49 – Roboboy – De supersnotneus
50 – Blake en Mortimer – Het raadsel van Atlantis
51 – Urbanus – De laatste Hollander
52 – Agent 212 – Agent in zakformaat
53 – Jeremiah – Een geweer in het water
54 – Alex – De barbaren
55 – F.C. De Kampioenen – De dader heeft het gedaan

Om deze albums te bemachtigen gelden nog steeds dezelfde actievoorwaarden: elke week, telkens op woensdag, staat er op de voorpagina van deze twee kranten een bon afgedrukt. Wie deze bon uitknipt en inlevert bij zijn plaatselijke dagbladhandelaar of supermarkt krijgt hiervoor in ruil het stripalbum van die dag, evenwel mits bijbetaling van het uiterst ronde en zeer democratische bedrag van 1 euro. Opnieuw verschijnt er van elk van deze albums een rode GVA-versie en een blauwe HBVL-versie. Wie heeft ze nog allemaal? Alvast veel verzamel- en leesplezier!(B)

Dag Allemaal stript: bij het nummer 04-2005 van 25 januari van het best verkopende weekblad van Vlaanderen zat volledig gratis meegeseald een exclusieve reclamestrip van Vlaanderens meest bekeken feuilleton F.C. De Kampioenen. De desbetreffende strip, getiteld *F.C. De Kampioenen in De Zeepserie* verscheen eerder ook al als reguliere uitgave, doch werd voor deze speciale reclameuitgave gedeeltelijk hertekend. Zo tref je in deze nieuwe versie tal van reclameaffiches aan voor het weekblad Dag Allemaal. De voorzijde van het feitelijke weekblad werd zelf ook speciaal voor deze actie in een getekende F.C. De Kampioenen-stijl uitgewerkt, mijn gedacht!(B)

België gestript door Het Nieuwsblad, Het Volk en De Gentenaar: naar aanleiding van het 175-jarig bestaan van ons landje bieden deze drie kranten de exclusieve boekenreeks 'O dierbaar België' aan. Deze reeks omvat 16 verrassende delen welke handelen over 175 jaar België en de Belgen, telkens met een ander thema en met een nieuwe cover getekend door Herr Seele. Om deze reeks te bemachtigen volstaat het elke woensdag de bon uit de krant te knippen en 5,95 euro bij te leggen en het 192 pagina's tellend boek met harde kaft is de uwe. De reeks ging van start op 12 januari 2005. Het zestiende en tevens laatste deel zal 16 weken later verschijnen op 27 april 2005. Een apart boek volledig gewijd aan het beeldverhaal in België mocht natuurlijk niet ontbreken en daar handelt het 15de deel uit de reeks dan ook over. Het boek kreeg als titel 'België gestript' en als ondertitel 'Onze populairste stripfiguren en -tekenaars'. Auteur van dienst is Geert De Weyer, een uitgelezen stripofiel en stripjournalist welke in het boek zal trachtten een boeiend portret van onze wereldberoemde striptekenaars en -figuren te schetsen. De Belgische strip kreeg een eigen gezicht vanaf Kuifje/TinTin en Spirou/Robbedoes. Tientallen succesvolle Belgische stripfiguren zagen de voorbije decennia het levenslicht. België gestript zal niet alleen de dertig belangrijkste striptekenaars waaronder kleppers als Hergé en Vandersteen tonen, maar ook enkele ontdekkingen, de tien belangrijkste scenaristen en een twintigtal cartoonisten. De Weyer vroeg aan buitenlandse auteurs, Belgische stripuitgeverijen en stripmusea hoe het met onze stripscène gesteld is. Een ultiem, beknopt, prachtig geïllustreerd referentiewerk waarin we naar verluidt alles over het Belgische stripverhaal te weten zullen komen. Ook de andere delen uit de reeks lijken trouwens even veelbelovend en interessant.(B)

De Morgen opent de poorten naar het mogelijke: op zaterdag 29 januari startte de krant De Morgen (samen met de krant Le Soir) een uniek project met het succesvolle stripduo Francois Schuiten en Benoit Peeters, de absolute top in het betere stripgenre. In de reeks *De Poorten naar het Mogelijke* brengen deze auteurs 20 weken lang iedere

zaterdag paginagroot en exclusief voor De Morgen en Le Soir hun visie op onze toekomst. Het geheel wordt doorspekt met humor en is futurologisch, maar vertrekt steeds vanuit de actualiteit. Met thema's zoals orgaan-transplantatie, de opwarming van de aarde en genetische manipulatie wil het project krant en strip op een nieuwe manier samen brengen. Klinkt alvast veelbelovend, nu enkel nog het resultaat afwachten. Aan deze publicatie werd meteen ook een wedstrijd gekoppeld, waarbij een genummerde en gesigneerde lithografie van Francois Schuiten, de catalogus van *De Poorten van de Utopie*, de twee laatste delen van *De duistere steden* en een poster van *De onzichtbare grens* te winnen viel. Voor meer info over de tentoonstelling *De Poorten van de Utopie*, die loopt van 18 december 2004 tot en met 27 februari 2005, kan je terecht op www.beeldbeeld.be.(B)

Franquin in La Derniere Heure: de weekendeditie van de Waalse krant La Derniere Heure van zaterdag 8 en zondag 9 januari was een 'Edition Spéciale Franquin'. In het midden van de krant stak namelijk een losse, 8 pagina's tellende bijlage getiteld 'Franquin'. Hierin komt de stripfiguur Gaston Lagaffe (Guust Flater) ruim aan bod en het geheel werd geheel voorzien van tal van illustraties uit het oeuvre van de grootmeester. De bijlage bevatte evenwel geen strip, wel promotie voor de 'Catalogue de l'exposition Le Monde de Franquin' van Marsu Productions. Een lijvig boekwerkje van 120 pagina's samengesteld door Jean-Luc Cambier en Eric Verhoest. Meer info over deze expositie? Surf naar www.franquin.com!(B)

Over en Weer: onder deze titel verschijnt achtmaal per jaar het magazine van de VVKSM (= Vlaams Verbond van Katholieke Scouts en Meisjesgidsen) dat iedere scoutsleider in Vlaanderen ontvangt. Sinds het werkjaar 2000-2001 (scouts werken met de periode september-augustus) staat de strip *Wout de Scout* in het magazine. Het betreft hier telkens een één-pagina-grap getekend door Peter Kustermans. Op dit ogenblik verschijnt deze strip echter niet meer in het magazine en dit sinds het werkjaar 2004-2005. Peter Kustermans werkt momenteel in dienst van Studio 100. Ter vervanging verschijnt er een nieuwe strip in Over en Weer, ditmaal getiteld *Lena*. Auteurs van dienst zijn Dhondt en Ravijts, nog bekend van onder andere de inmiddels ter ziele gegane strip Baxter en de wekelijkse stripgags van de hond Snuffel in De Koopjeskrant. Opnieuw zal het hier telkens gaan om een 1-pagina-strip per magazine. Elk werkjaar verschijnen er 8 nummers van het magazine, waarvan in het eerste nummer nooit een strip staat, aangezien daarin gans het jaarthema wordt uitgelegd (het planboek genaamd). Enkel in het werkjaar 2002-2003 was er geen nr. 8 wegens besparingen.(NL)

Gelegenheidsuitgaven

De Heren van Horst: we mogen eerlijk stellen dat het ons niet dikwijls overkomt, maar soms ontglipt er toch eens een nieuwe reclamestrip aan een bespreking in deze rubriek. Een dergelijk album is de heruitgave van *De Heren van Horst*, het 131ste avontuur van De Rode Ridder. Deze strip werd in opdracht van Erfgoed Vlaanderen, de huidige beheerders van het Kasteel van Horst, heruitgegeven medio 2004. Meteen de eerste maal dat er een herdruk verscheen van dit roemruchte begin van de zogenaamde Horst-saga. De door velen geprezen (en door nagenoeg evenveel afgebroken) cyclus waarin onze Rode Ridder voor de eerste maal een duidelijke thuishaven krijgt en waarin tevens voor het een aantal zaken uit Johan's jeugd worden prijs gegeven. Op de voorzijde van de uitgave is in de linkerbenedenhoek

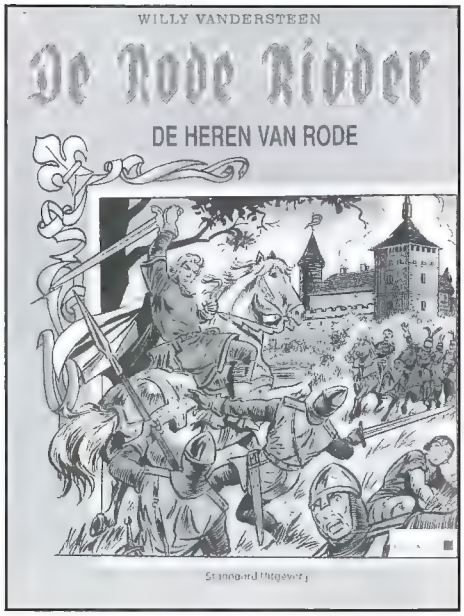

van de coverplaat een verkleinde versie van het Erfgoed Vlaanderen logo opgenomen. Op de achterzijde werd de vertrouwde albumlijst vervangen door de locatie- en contact-gegevens van het Kasteel van Horst. Bij elk exemplaar werd tevens een uitklapbaar, niet geïllustreerd reclamefoldertje van Erfgoed Vlaanderen toegevoegd. Bij Sint-Joris, dat we dat niet gezien hadden!(B)

2005: niemand minder dan de immer sympathieke Ilah (bekend van de strip *Cordelia* én haar deelname aan het Groot Dictee der Nederlandse taal in 2004) zorgde ervoor dat we op het spoor kwamen van deze uiterst luxueuze en zeer kwalitatieve agenda van de Vlaamse Overheid, welke tevens beschouwd kan worden als een volwaardige reclamestrip. Deze omvangrijke en lijvige agenda overtreft elke mogelijke verwachting. Het meest in het oog springend hierbij is toch wel de bijzonder luxueuze harde kaft in rood velours, waar het logo van de Vlaamse Overheid en het jaartal 2005 in is ingedrukt. Deze agenda in een beperkte oplage wordt elk jaar opnieuw traditioneel geschonken aan de ambtenaren van niveau 1 van de Vlaamse Overheid. Voor 2005 werd de agenda opgefleurd met tal van nationale stripfiguren, zodat we om de twee weken een cover en/of een volledige strippagina terugvinden van telkens een andere stripreeks. Zo komen respectievelijk de volgende reeksen aan bod: Cordelia (Ilah), Jaguar (Jan Bosschaert), Biep & Zwiep (Luc Morjaeu), Urbanus (Willy Linthout), Langteen en Schommelbuik (Jef Nys), Bakelandt (Hec Leemans), Kiekeboe (Merho), Cowboy Henk (Kamagurka en Herr

Stuur ons nieuws!

De reclamestripclub is een zustervereniging van Brabant Strip die zich specialiseert in reclamestrips en alle bijzondere uitgaven waarover je anders pas zou horen als het te laat is. Alle leden zijn ook lid van Brabant Strip.

Nuttige adressen : het hoofdkwartier, zie de hoofding
Het **Nederlands secretariaat** : Patrick van de Kerkhof, Waterhoenhof 8, 5672 VH Nuenen, t.040-2839941
e-mail : De.Reclamestripclub@iae.nl
Wie nieuwtjes inzake reclamestripmateriaal opmerkt, kan deze steeds doorsturen naar :
Stefaan.lezy@advalvas.be
Zo houden we samen deze rubriek zo volledig en zo actueel mogelijk. Ook de moeite waard : onze eigenste reclamestrip-webstek, te vinden op http://home.iae.nl/users/nuenen.

Seele), Roboboy (Luc Cromheecke en Willy Linthout), De Boeboeks (Marc de Bel), F.C. De Kampioenen (Hec Leemans), Orphanimo (Luc Vincent, Ivan Adriaenssens en Michaël Vincent), De Rode Ridder (Karel Biddeloo), Jommeke (Jef Nys), Nero (Marc Sleen) en als laatste: Suske en Wiske (Marc Verhaegen). Een album dat zeer zeker de moeite waard is om te koesteren.(B)

Michel Vaillant: Het Belgisch Centrum van het beeldverhaal vloog er begin 2005 meteen stevig in, door in de maand januari in samenwerking met de Belgische Post Jean Graton in de kijker te stellen. Het hoogtepunt hiervan vond plaats op maandag 17 januari: de uitgifte van een postzegel opgedragen aan Gratons beroemde geesteskind Michel Vaillant. Uiteraard kon het BCB niet aan de verleiding weerstaan om ook ditmaal van de gelegenheid gebruik te maken om een nieuw album uit te brengen in hun inmiddels beruchte filatelie-collectie. Het resultaat hiervan kreeg de titel *Warm-Up!* en werd uitgegeven op zaterdag 15 januari 2005; twee dagen voor de uitgifte van de postzegel, zodat de verkoop in alle eerstedags-afstempellokalen zeker kon doorgaan. In het album vinden de stripliefhebbers naast een rijkelijk geïllustreerde biografie van Jean Graton door Jean Acquier ook twee kortverhalen van Michel Vaillant, respectievelijk *De les* (16 pagina's) en *Poker in Zolder* (24 pagina's) getiteld. Speciaal voor deze uitgave werden beide avonturen zelfs helemaal opnieuw ingekleurd, wat de aantrekkelijkheid ervan ten goede zou moeten komen. De oplage van dit 64 pagina's tellend album in harde kaft en op A5-formaat is in het Nederlands beperkt tot 1000 normale exemplaren en 375 luxes. De meerwaarde van de luxe-versie is gelegen in de ingebonden kaft met een andere cover dan de gewone versie en in het feit dat elk exemplaar van de luxe-versie gesigneerd is door Jean Graton. Alle 1375 exemplaren zijn genummerd en bevatten de postzegel van Michel Vaillant, voorzien van de speciale voorverkoopafstempeling. De prijs die het BCB aanrekent voor deze albums bedraagt 22 euro voor de normale uitgave en 55 euro voor de luxe-editie. Ter herinnering: in 1997 wijdde het BCB en De Post reeds een album aan Michel Vaillant, dat de titel *Pre-Grid* kreeg. De gelegenheid die toen werd aangeroepen was het verschijnen van het 60ste album van Michel Vaillant en de uitgifte van een reeks postzegels over racewagens.(B)

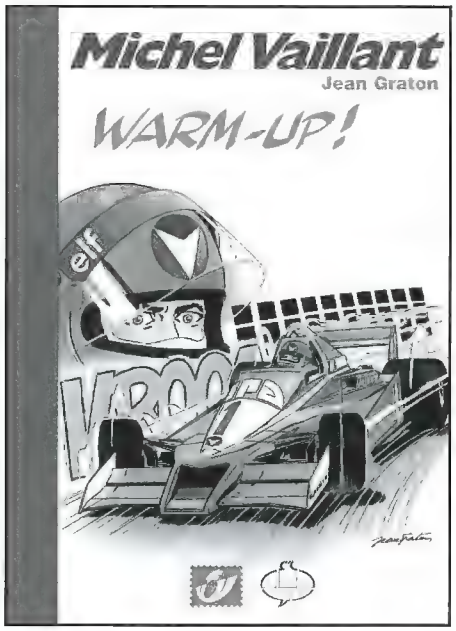

Reclamestrips

Verraad op de Veluwe: de Waalse tegeldistributeur Timsi, tevens vertegenwoordiger van een aantal tegelfabrikanten uit België en Luxemburg, bedacht eind 2004 zijn beste klanten en zakenrelaties met een wel heel exclusief eindejaarspresentje. Zij kregen namelijk een exclusieve luxe-versie van de allernieuwste Suske en Wiske-strip *Verraad op de Veluwe* zomaar gratis toegestopt. De inhoud van dit bijzondere cadeau is identiek als dat van de reguliere luxe-versie. De reclame-luxe is dankzij zijn speciale zwart linnen omslag echter wel onmiddellijk te onderscheiden van de gewone luxe. Zowel een Franstalige als een Nederlandstalige versie werd door het bedrijf bij Standaard uitgeverij besteld. De totale oplage van de Nederlandstalige versie bedraagt 175 exemplaren, waarvan 155 genummerd van 1 tot en met 155 en 20 auteurs- en medewerkersexemplaren, geletterd van A tot en met T én tevens voorzien van een unieke zeefdruk van onze twee jonge helden. Dat de totale Franstalige oplage beperkt is tot amper 25 exemplaren is op zijn minst opmerkelijk te noemen, aangezien het toch om een Waals bedrijf gaat. Van deze 25 werden er 5 exemplaren voorzien van de extra zeefdruk. De reden waarom dit Waals bedrijf zoveel Nederlandstalige albums besteld heeft kan tweeërlei zijn. Ofwel heeft Timsi een voornamelijk Nederlandstalig cliënteel, ofwel heeft deze firma met opzet extra Nederlandstalige albums besteld, met het oog op een mogelijke toekomstige verkoop van deze aan de vele Nederlandstalige verzamelaars die maar wat blij zouden zijn mochten ze een dergelijk exemplaar (ongeacht een ongetwijfeld hoge prijs) zouden kunnen bemachtigen. De toekomst zal het ons ongetwijfeld uitwijzen.(B)

Fiat: Momenteel liggen er in tal van Brusselse restaurants en Belgische stationresto's en –buffetten papieren onderliggertjes met daarom reclame voor Fiat. Op deze onderleggers prijkt een stripverhaaltje in kleur over deze autofabrikant. Om de paar weken zal er trouwens zo een nieuwe placemat met een nieuw stripje uitkomen. De eerste onderlegger met strip verscheen intussen al op het einde van januari en kreeg de titel *De dolle race van de Fiat Doblò Cargo*. Zowel een Nederlandstalige als een Franstalige versie van deze eerste onderlegger werden intussen opgemerkt. Hoeveel verschillende dergelijke onderleggers in totaal zullen verschijnen, is nog niet bekend.(B)

Wondertown: voor de in de loop van het jaar te verschijnen strip *Welkom in Wondertown* (deel 1 uit de serie 'Wondertown') werd door Dupuis ter promotie alvast een speciale gratis versie van het album verspreid. Achteraan op dit album staat vermeld 'Dit album wordt gratis aangeboden aan journalisten en boekhandelaars en mag niet worden verkocht'. Tekeningen van deze nieuwe stripreeks zijn van de hand van Benoit Feroumont, het scenario is van Fabien Vehlmann.(B)

Nieuwe strips verschenen vóór eind januari

Willem

Arboris

De Regelaar 2: *Hestia*, tek: Moreno & scen: Corbeyran, sc 6,95, kleur, genre: avontuur. De Regelaar zit in de problemen, iemand heeft zijn hartregelaar gestolen. Hierdoor heeft hij nog maar twaalf uur te leven. Verschenen in Vlaanderen januari 2005, imprint 2004.

Konvooi 6: *List en bedrog*, tek: Buchet & scen: Morvan, sc 7,50, kleur, genre: fantasy. Nävis maakt een noodlanding op een planeet, waar de mannen doorlopend oorlog voeren en de vrouwen ondergeschikt zijn aan de mannen. Nävis wenst niet ondergeschikt te zijn aan de man en probeert de vrouwen te emanciperen. Maar of dit haar zomaar lukt? Verschenen in Vlaanderen januari 2005, imprint 2004

Atlas

Will Eisner Bibliotheek: *Een contract met God,* tek & scen: Will Eisner, sc 17,50, bruin-wit, genre: graphic novel. Herdruk waarin Eisner een portret schetst van mensen in een huurflat gelegen in de Bronx.

Art & B.D.

Harry Dickson 8:*De ijzeren tempel,* Pascal J. Zanon & scen: Christian Vanderhaeghe, naar Jean Ray, hc 9,99, kleur, genre: detective. Verschenen januari 2005, imprint oktober 2004. *De ijzeren tempel* is het vervolg van *Het onvindbare rijk*, deel vier van de serie Harry Dickson.

Boumaar

Nicky Saxx 4: *Complot/Loos*, tek: Minck Oosterveer & scen: Willem Ritstier, sc 6,95, zwart-wit, genre: detective. Harde kaft uitvoering op 150 exemplaren verscheen in november 2004. Imprint sc 2004.

Casterman

Nestor Burma: *De nacht van Saint-Germain-des-Prés,* tek: Moynot & scen: Leo Malet, hc 14,76, kleur, genre: detective. Nestor Burma wil een deal afsluiten met een klant. Maar wat gebeurt er indien je klant voordien het hoekje omgeholpen wordt? Juist, je gaat op zoek naar de mogelijke dader(s).

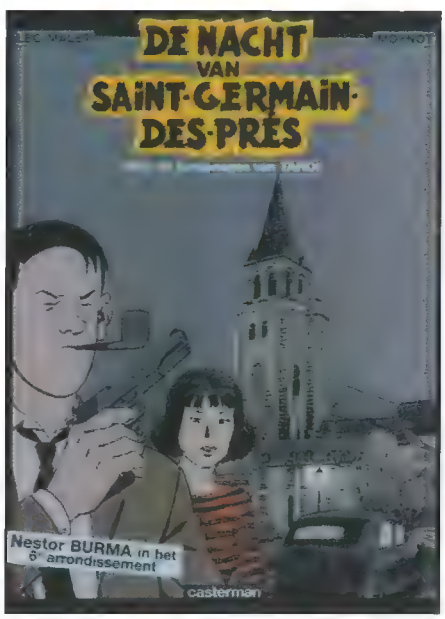

Morro Bay: tek: Jean-Louis Boccar & scen: Jean-Luc Cornette, hc 13,50, gedeeltelijk kleur, gedeeltelijk zwart-wit, genre: duister liefdesverhaal. Morro Bay, is een rustig stadje waar de verveling van de muren druipt. Tot een aantal tieners een stinkende beerput opentrekken.

Ernie Pike 2: tek: Pratt & scen: Oesterheld, hc 17,50, kleur, genre: oorlogsverhalen. Verschenen januari 05, imprint 2004. Oorlogsverhalen waarin de kleine man, die snakt naar vrede, centraal staat.

H.M.S. 1: *De schipbreukelingen van de Miranda,* tek: Roussel & scen: R. Seiter, sc 4,95, kleur, genre: maritiem avontuur. 1795, op het Engelse oorlogsschip Danae vinden een aantal raadselachtige ongevallen plaats. Is het moord of een ongelukkig toeval.

Conquistador: tek: Georges Van Linthout & scen: Yves Leclerq, sc 12,50, zwart-wit, genre: muziekgeschiedenis. Net voor zijn afscheidsconcert in Parijs mijmert blueslegende Bud Leroy over zijn verleden. Het wordt een herinnering aan de geschiedenis van de blues.

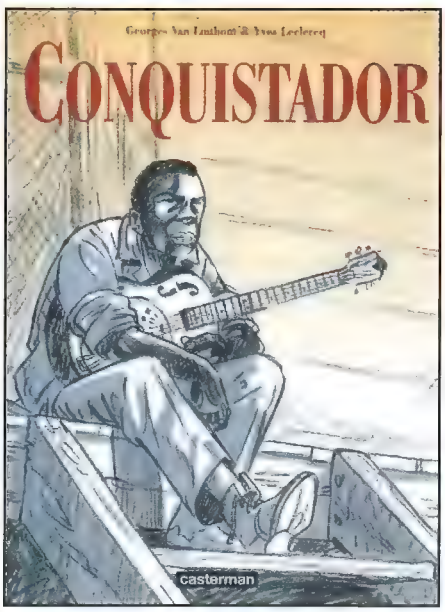

American Seasons 1:*1963 Clara en de dwergen,* tek: Romain Renard & scen: Yves Santeur, sc 4,95, kleur, genre: detective. Lorenzo Cuba is inspecteur bij een Amerikaans verzekeringsbedrijf in de jaren 60. Een moord in het rondtrekkende Oekraïense staatscircus stelt hem voor heel wat problemen.

Kuifje facsimile: Kuifje in Amerika, tek & scen: Hergé, hc 19,50, kleur, genre: avontuur.
De wereld van Edena 3: De Godin, tek & scen: Moebius, hc 12,50, kleur, genre: sciencefiction.

Dargaud

Blacksad 2: Arc*tic-Nation*, tek: Guarnido & scen: Canales, hc luxe 149, kleur & zwart-wit, genre: detective. Hc op formaat 31 x 41 cm, bevat een door Guardino gesigneerde ex-libris. Verhaal in kleur, naast elke pagina opnieuw dezelfde pagina in zwart-wit. Oplage 275 door de auteurs gesigneerde exemplaren.

Dupuis

De Blauwbloezen 48: *Arabesk*, tek: Lambil & scen: Cauvin, sc 4,50, kleur, genre: humor/ avontuur. Zes kortverhalen over paarden, waarin vooral Arabesk, het paard van overbekende lijntrekker korporaal Blutch een hoofdrol speelt.

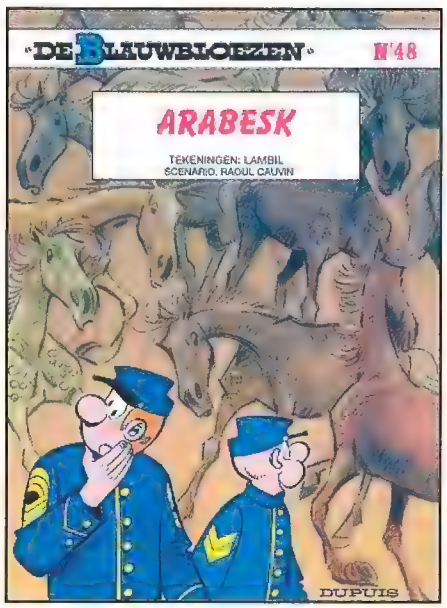

Parker & Badger 3: *Opgelet! Overstekende dassen*, tek & scen: Marc Cuadrado, 4,50, kleur, genre: humor. Parker is nog steeds hardnekkig op zoek naar werk. Werk is er voldoende, maar het werk behouden om de maandelijkse huur te kunnen betalen is een ander paar mouwen.

Vrije Vlucht Dupuis: *De zang van de walvissen*, tek & scen: Baudoin, hc 12,95, kleur, genre: striproman. Een man overziet zijn leven, een leven waarin hij steeds op zoek was naar de perfecte noot.

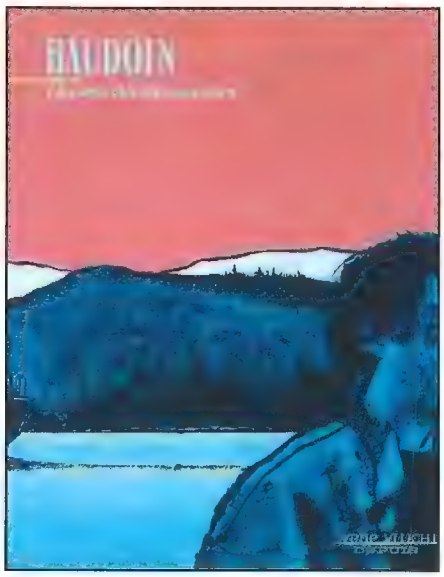

Spotlight Dupuis: De Havik 6: *De tranen van Tlaloc*, tek & scen: Pellerin, sc 4,95, hc 9,80, kleur, genre: historisch avontuur. Einde van de eerste cyclus. Yann de Kermeur is gevangen genomen. Hij wordt nog altijd beschuldigd van moord op de markies (zie album 1). Maar hij wil zijn onschuld bewijzen dat kan alleen als hij aan zijn bewakers ontsnapt. Ter afsluiting van de eerste cyclus, wordt deel één gratis bij dit album aangeboden. (Beide softcover albums in krimpfolie verpakt).

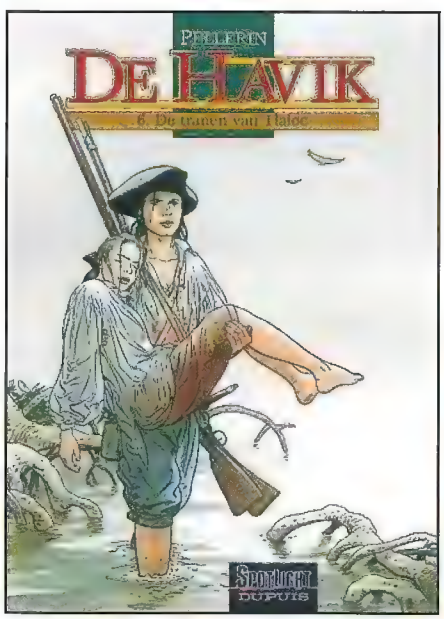

Spotlight Dupuis: Jessica Blandy 9: *Satan, mijn broeder*, tek: Renaud & scen: Dufaux, sc 4,95, kleur, genre: thriller.
Spotlight Dupuis: Jessica Blandy 10: *Satan, mijn smart*, tek: Renaud & scen: Dufaux, sc 4,95, kleur, genre: thriller.
Beide verhalen verschenen in herdruk met gewijzigde voorkaft.
Impressies Dupuis: **Pandora Box 1:** *De hoogmoed*, tek: Didier pagot & scen: Alcante, sc 6,95, kleur, genre: hedendaags avontuur. Pandora box is een reeks van acht albums door één scenarist en zeven tekenaars. In de VS is de campagne voor de presidents-verkiezingen aan de gang. Narcisse Shimmer wil zichzelf opvolgen, wat niet naar de zin is van zijn tegenstanders. Ze schakelen een detective in die Shimmer in diskrediet moet brengen.
Impressies Dupuis: **Pandora Box 2***: De luiheid*, tek: Vujadin Radovanovic & scen: Alcante, sc 6,95, kleur, genre: hedendaags avontuur. Paris Troy is een gevierd 100 meter loper. Maar een aanhoudende blessure belet hem om zijn conditie te behouden. Hij gaat tot het uiterste van zijn krachten. Maar zijn eerste plaats wordt bedreigd. Ten einde raad neemt hij het voorstel van zijn broer aan, en neemt stimulerende middelen.
Expresso Dupuis: **Salvatore 1:** *Middelen van vervoering,* tek & scen: Nicolas de Crécy, sc 6,95, kleur, genre: striproman. Salvatore is een garagehouder met een uitstekende reputatie. Helaas heeft hij één gebrek: hij houdt niet van mensen. Met zelfklever op de voorpagina met volgende opdruk: Exclusief een ex-libris in dit album. (ingenaaid in het album)

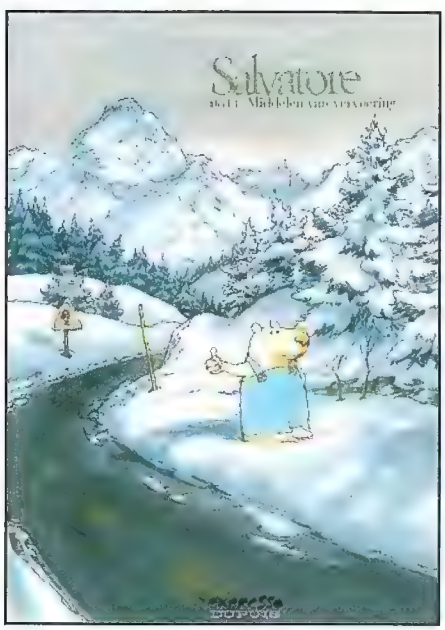

K3 nr 10: *Actie!!,* tek: Patriek Roelens met de medewerking van Daniel Van de Voorde & scen: Jan Ruysberg, sc 4,20, kleur, genre: zangfavorieten. Max Money een bekend Amerikaanse filmproducer is met vakantie in België. Hij komt terecht bij de première van de nieuwste K3-film.

FortMedia uitgeverij

Boot & Van Dijk 1: *Belcanto,* tek & scen: Kees Sparreboom, sc 9,95, zwart-wit, genre: detective. Zie de rubriek Koffieklets.

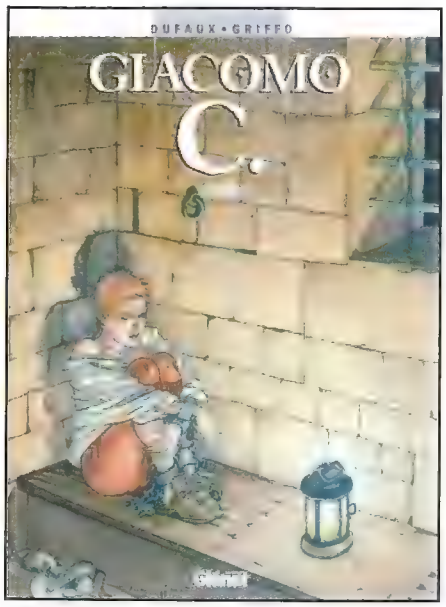

Glénat

Giacomo C. 7: *Angelina,* tek: Griffo & scen: Dufaux, sc 5,95, kleur, genre: historisch verhaal. Verschenen januari 2005, imprint oktober 2005

Giacomo C. 8: *Lelijk als de nacht,* tek: Griffo & scen: Dufaux, sc 5,95, kleur. Verschenen januari 2005, imprint oktober 2004. Ciacamo is voor de zoveelste keer blut. Gelukkig voor hem gebeu-ren er een aantal moorden, waarmee de politie geen weg weet. Voor een ruime beloning wil Giacomo de seriemoordenaar opsporen. Een zaak die hij beter had gelaten voor wat ze was. Hij wordt nogal onzacht met zijn neus op zijn verleden gedrukt. Na de herdrukken met nieuwe omslag, eindelijk twee nieuwe verhalen.

Dragonball 47: *De landing,* tek & scen: Akira Toriyama, sc 2,95, zwart-wit, genre: manga.

De Katamarom 35: *Het schuilhol van Satic,* tek: Gos & scen: Walt, sc 5,95, kleur, genre: humor/avontuur.

De zwarte loge: De expert 2: *De stola van de sjamaan,* tek: Brada & scen: Giroud, hc 12,95, kleur, genre: hedendaags verhaal met historische inslag. Verschenen januari 2005, imprint november 2004.

Jimmy Van Doren 3: *De Ondergang,* tek: Desorgher & scen: Desberg, sc 5,95, kleur, genre: avontuur. Herdruk met nieuwe cover.

Jimmy Van Doren 4: *De Gebroken Man,* tek: Desorgher & scen: Desberg, sc 5,95, kleur, genre: avontuur. Herdruk met nieuwe cover.

Le Lombard

De Smurfen 24: *De goksmurfen,* tek: Ludo Borecki & scen: Luc Parthoens & Thierry Culliford, sc 5,25, kleur, genre: humor/ avontuur. 6. De Smurfen ontdekken de geneugten van het gokken. Als dit maar goed afloopt.

Bob Morane 40:*De exterminator*, tek: Coria & scen: Vernes, sc 5,25, kleur, genre: avontuur. Sven Londorf riskeert de doodstraf voor de moord op 2 politieagenten. Hij kan zijn leven redden als hij zich leent voor een ultrageheim experiment. Alles gaat goed tot hij ontvoerd wordt door Miss Ylang-Ylang, een meesteres in de misdaad. Aan Bob en Bill de taak om Londorf te stoppen.

Biggles vertelt over 6: *De gebroeders Wright,* tek: Marcel Uderzo & scen: J.P. Lefevre-Garros, sc 5,50, kleur, genre: biografie. De pioniers van de luchtvaart in strip gebundeld.

Polyptiek: Dallas Barr 1: *Dodemanshand,* tek: Marvano & scen: Haldeman, sc 7,50, kleur, genre: sciencefiction.

Polyptiek: Dallas Barr 2: *Als er geen hemel is,* tek: Marvano & scen: Haldeman, sc 7,50, kleur, genre: sciencefiction. .

Polyptiek: Dallas Barr 3: *Eerste kwartier,* tek: Marvano & scen: Haldeman, sc 7,50, kleur, genre: sciencefiction.

Polyptiek: Dallas Barr 4: *Nieuwe maan,* tek: Marvano & scen: Haldeman, sc 7,50, kleur, genre: sciencefiction. .

Polyptiek: Dallas Barr 5: *Anna van de 1000 dagen,* tek: marvano & scen: Haldeman, sc 7,50, kleur, genre: sciencefiction.

Bovenstaande Dallas Barr-verhalen zijn herdrukt met gewijzigde omslag, als aanloop naar nog twee nieuw te verschijnen verhalen.

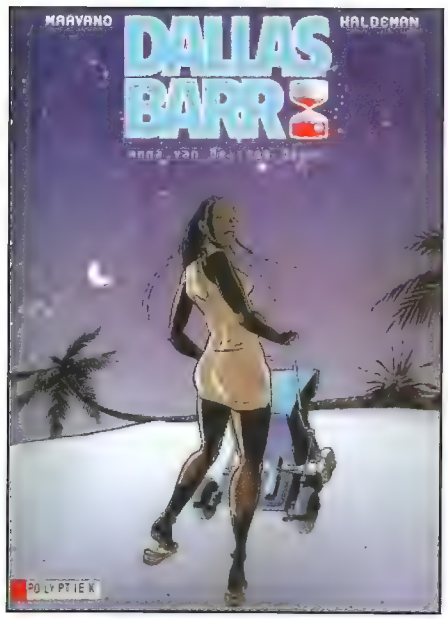

Oog & Blik

De dagelijkse worsteling: tek & scen: Manu Larcenet, hc 14,95, kleur, genre: striproman. Beste album Angoulème 2004. Een fotograaf is zijn werk beu. Hij wil zich een tijdje terugtrekken op het platteland om tot rust te komen. Maar het platteland biedt niet altijd de rust die hij zich toewenst.

Prestige

Docteur Mystère 2: *De oorlog der werelden,* tek: Lucio Filippucci & scen: Alfredo Castelli, sc 5,99, kleur, genre: avontuur.

Bird 3:*Het gezicht,* tek: Juan Bobillo & scen: Carlos Trillo, sc 5,99, kleur, genre: thriller. Bird wil zich wreken op haar broer die haar omwille van een grote erfenis opsloot in een psychiatrische instelling. Hier werd ze onder invloed van drugs gek verklaard. Maar Bird slaat keihard terug. Verschenen in Vlaanderen in januari 2005, imprint 2004.

Tex: De vier moordenaars 4: *Finale kwijting,* tek: Joe Kubert & scen: Claudio Nizzi, sc 5,99, kleur, genre: western. Na de moord op zijn vrienden zweert ordehandhaver Tex wraak te nemen op de misdadigers. In dit album is, na een strijd op leven en dood, zijn missie volbracht.

Sherpa

Arq 8: *Oude bekenden*, tek & scen: Andreas, hc 14,95, kleur, met in zwart-wit pagina 35, genre: sciencefiction.

Silvester

Myx 11: tweede jaargang, december 2004, sc 5,95, gedeeltelijk kleur, gedeeltelijk zwart-wit, genre: strips en informatief. Verpakt in plastiek zak, met als bijlage een folder: *Beeldverhalen van Uitgeverij Atlas.*

Talent

Collectie 500: nr 215: De hand van Satan 1: *De ongelovige*, tek: Ziane & scen: Maingoval, hc 13,95, oplage B1 t/m B 250, kleur, genre: thriller. Verschenen januari 2005, imprint december 2003. De duivel is weergekeerd op aarde. Wordt het een bloedbad?

Collectie 500: nr 221: Marlysa 5: *De wonderdoener,* tek: Danard & scen: Gaudin, hc 13,95, kleur, genre: fantasy. Verschenen januari 2005, imprint november 2004. Einde van de cyclus van de oorsprong.

Collectie 500: nr 228: Trollen van Troy 7:*De veren van de wijze*, tek: Mourier & scen: Arleston, hc 13,95, kleur, genre: fantasy.

Vae Victus 14: *Critovax, de schande voorbij,* tek: Jean-Yves Mitton & scen: Simon Rocca, hc 13,95, kleur, genre: historisch verhaal. Voorlaatste verhaal van de serie. Verschenen januari 2005, imprint december 2004.

Toog

Collectie blauw 6: m:*Professor Bell 2: De poppen van Jeruzalem*, tek & scen: Joann Sfar, hc 14,95, kleur, genre: occulte detective. Verscheen januari 2005, imprint maart 2004. Album met gecapitonneerde omslag.

Collectie blauw 7: *Professor Bell 3:Het vrachtschip van de Apenkoning*, tek: Joann Sfar & Tanquerelle & scen: Joann Sfar, hc 14,95, kleur, genre: occulte detective. Verscheen januari 2005, imprint september 2004. Album met gecapitonneerde omslag.

Collectie blauw 8: *Professor Bell 4: Promenade des Anglaises,* tek: Joann Sfar

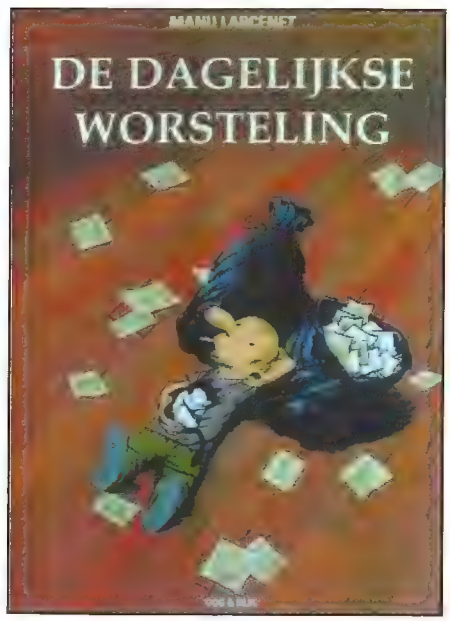

& Tanquerelle & scen: Joann Sfar, hc 14,95, kleur, genre: occulte detective. Album met gecapitonneerde omslag.

Film/Video/DVD

Joop Schreurs

In Frankrijk ligt al een paar maanden de Disney dvd Saludos Amigos in de schappen, een Classic die wij hier nog niet binnenkort kunnen verwachten. Op deze dvd zowel een Engels, Frans als Nederlands gesproken versie van de film. Van deze talen is er ook de ondertiteling aanwezig! Behalve de 40 minuten durende film ook een 30 minuten durende Making Of! Tevens zijn in Frankrijk verkrijgbaar een luxe 2 disk versie van Pocahontas en Lilo and Stitch. Op Pocahontas is er nu ook een extra lied in de film gevoegd.

Op 12 januari verschenen Alice in Wonderland en Mary Poppins opnieuw op dvd. Alice in Wonderland is Disney's dertiende avondvullende tekenfilm. Het verhaal komt van de boeken *De Avonturen van Alice in Wonderland* en *In het Spiegelland*, geschreven in 1865 door Charles Lutwidge Dodgson, beter bekend als Lewis Carroll. Lewis was een zonderlinge man die heel slecht met volwassenen kon opschieten maar des te meer met jonge meisjes. Zo ging hij bijvoorbeeld goed om met de zeer jonge Alice Liddell, voor wie hij ook dit boek schreef. Behalve met wiskunde en schrijven was Carroll ook bezig als amateur-fotograaf, en maakte hij regelmatig foto's van (ook deels ontblote) kinderen... Vandaag zou het wellicht slecht aflopen met Lewis Caroll, maar Disney maakte van de boeken in 1951 een leuke tekenfilm : Op een zomerse dag ziet Alice opeens een wit konijn voorbij rennen. Nieuwsgierig holt ze het witte beestje achterna, valt pardoes in zijn konijnenhol en belandt in een kamer onder de grond. Uiteindelijk beleeft ze een avontuur waarbij ze ook de meest wonderlijke beesten ontmoet. Echt een film die iedereen gezien moet hebben. Een aantal extra's op deze dvd zaten al eerder op de Special Edition uitgave van 2002 en een aantal zijn ook nieuw. Een leuke extra is de vergelijking tussen de tekenfilms Alice in Wonderland en Peter Pan. Deze dvd is bij ons uitgebracht als een enkele disk Speciale-Uitvoering-uitgave. Wil je meer achtergrond informatie hebben over deze film dan kan je terecht op de dubbel disk uitgave in Amerika, regio 1. Daarop nog veel meer extra beeldmateriaal!

Mary Poppins werd wel uitgebracht als een twee disk Speciale Uitvoering. Het verhaal speelt zich af in het Londen van 1910. In de Kersenboomlaan nummer 17 woont de familie Banks, bestaande uit vader George, moeder Winifred en de kinderen Jane en Michael. Vader Banks is weinig thuis, hij heeft een drukke baan bij de bank. Moeder Winifred is ook de hele dag druk in de weer, zij strijdt voor het vrouwenkiesrecht. Beiden hebben dus geen tijd voor de opvoeding en de ene kinderjuffrouw na de ander wordt door de kinderen het huis uitgewerkt. Tot er een sterke oostenwind opsteekt en, hangend aan een paraplu, er opeens een betoverende juffrouw naar beneden zweeft: Mary Poppins. Zij wordt de nieuwe kinderjuffrouw. Mary Poppins werd gemaakt in 1964 met onder andere Julie Andrews en Dick van Dyke. Het verhaal kwam van schrijfster P.L. Travers. Zij heeft zich ook uitgebreid met de film bemoeid. Heel veel leuke extra's op deze twee schijfjes. Onder andere een nieuwe, korte, film met Julie Andrews en twee kinderen, interviews met de hoofdrolspelers in Achter de Schermen, achtergrondinformatie over de special effects, making of's en nog veel, veel meer. Een absolute aanrader! Het soort

familiefilms dat vandaag niet meer gemaakt wordt.....Van de dertien oscarnominaties in 1965 won deze film er vijf.

Shrek II blijkt het grootste filmsucces van 2004 in Groot-Brittannië te zijn. De film nam de eerste plaats in van de jaar top tien met een opbrengst van bijna 50 miljoen Pond. Op ruime afstand, met zo'n slordige 36 miljoen Pond, volgde The Prisoner Of Azkaban, het derde deel uit de Harry Potter reeks. Nog een kaskraker op drie: Lord Of The Rings, The Return Of The King. De plaatsen vier tot en met tien werden ingenomen door Bridget Jones: The Edge Of Reason, Spider-Man 2, The Day after Tomorrow, Shark Tale, The Incredibles, Troy en I Robot met de Amerikaanse acteur Will Smith. Ongeveer hetzelfde gebeurde in Amerika, twee van de grootste kassuccessen uit 2004 waren vervolgfilms met Shrek II op nummer één en Spiderman op nummer drie. Shrek II liet in de USA de kassa rinkelen voor zomaar eventjes 320 miljoen euro.

Op 2 februari 05 kwam de animatiefilm ***Back to Gaya*** bij ons in de bioscoop. Gaya is een magisch eiland in een tv-serie, maar voor helden Zino en Boo is het een echte wereld. Beide helden zijn mekaars tegenpool. Superheld Zino is een zelfingenomen blaaskaak, daar waar zijn helper Boo superslim is. Maar zoals het in een goede animatie betaamt liggen er steeds schurken op de loer. Hier in dit geval een drietal Snurks, die stikjaloers zijn op onze helden. Zij doen er alles aan om de hoofdfiguren te worden van de tv-serie. Een autorace moet het pleit beslechten. Maar geflipte prof N. Icely ontvoert het ganse stel, prinses Atlanta inbegrepen, naar de mensenwereld. Om terug te kunnen keren naar Gaya, moeten schurken en superhelden de handen in elkaar slaan. Back to Gaya is een op Europese leest geschoeide animatiefilm, en is goed voor anderhalf uur kijkplezier.
(mmv. Willem)

Een tof reclame-stripblad :
RENAULT-JUNIOR

Onze vrienden van de Reclamestripclub wisten het natuurlijk al : voor de nostalgici onder hen zijn de jaren 50-60 gezegende tijden. Alle grote striptekenaars en uitgeverijen hebben toen via hun reclameafdeling meegewerkt aan allerlei knappe reclame-stripblaadjes. Denk maar aan de gags van de Famillie Fortuin *die W. Vandersteen in 1958-59 tekende voor de Centra-winkels, aan het mytische* Robbedoes-junior-*boekje uit 1958, aan* Bonux-Boy, *met originele strips van Peyo, Jijé, Will en anderen. Er was ook nog* L'Aiglon, *blaadje van de gelijknamige chocolade, met strips van Reding en Calvo, en* Esso-junior, Pietje's Club,... *en nog zoveel meer, zonder het* M-Magazine *van de Melkbrigade te vergeten, waarover we al schreven in magazine 116.*

- Philippe Mouvet -

RENAULT-Junior was ook een van deze reclamestripblaadjes. In 1958 had de franse autoproducent in Frankrijk een erg geslaagde publiciteitscampagne opgezet om het nieuwste model, de Dauphine, te promoten. Naast allerlei happenings, folders en activiteiten werd er in de pers een groots opgezette campagne gestart. Paginagrote advertenties werden in de zeven belangrijkste dagbladen geplaatst, zes weekbladen publiceerden een 6-pagina's tellende Dauphine-katern. Zelfs *Paris-Match* pakte uit met een speciale Dauphine-cover. Liefst vijftien maandbladen moesten, bovenop de dagelijkse reclame op de radio, de Fransen overtuigen van de verbluffende mogelijkheden van het nieuwe prachtding van Renault. Aangezien de reclamejongens goed wisten dat kinderen in zulke gevallen fantastische bondgenoten kunnen zijn, hadden zij speciaal voor de kids een RENAULT-Junior N°1-stripblaadje uitgedeeld op grote schaal. Samen met dit blaadje kreeg elk kind een cheque-boekje met 5 bons die een volwassene een gratis rit met de nieuwe Dauphine opleverden. Diegenen die zich daadwerkelijk voor zo'n rit aanboden, kregen ook het RENAULT-Junior N°2 - blaadje mee, voor de helpende junior. Aan die twee nummers was ook een wedstrijd gekoppeld waarmee je indrukwekkende prijzen kon winnen. Deze reclamecampagne werd een succes. We hebben die twee Franse nummers niet gezien en weten dus niet wat voor strips er in opgenomen waren.

Reclamefolder voor de Dauphine-actie in Frankrijk.

Renault Junior nr. 5, in het Nederlands

In 1960 en 1961 werd Renault ook co-sponsor van de strandspelen van Spirou/Robbedoes aan de Belgische kust. In 1960 kon je uit het weekblad een deelnamebon voor de spelen knippen. Die was enkel geldig met een verpakking van één van de deelnemende merken en een formulier dat je uit een folder moest knippen, aangeboden door Renault in de kustgemeenten. In 1961 ging het niet anders, maar Renault had voor de verlofgangers een verrassing in petto: **RENAULT-Junior**, Belgische editie. Deze uitgave had niets te maken met het Franse blaadje uit 1959. Het nieuwe blad (formaat 20,5x28 cm) telde vier pagina's in kleur.

Reclamefolder voor strandspelen, met vermelding van Renault.

RENAULT-junior verscheen zowel in het Frans als in het Nederlands. Verantwoordelijke uitgever was Charles Muls en het blaadje werd gemaakt door het agentschap E.G.I. in samenwer-king met tekenaars van Dupuis. Van dit blaadje zijn, voor zover mijn informatie klopt, 12 nummertjes verschenen, hoogstwaarschijnlijk wekelijks uitgedeeld tijdens de zomer-maanden. Van deze 12 nummers heb ik zelf als hoogste nummer N°10 in handen gehad; de 2 laatste nummers zouden enkele maanden geleden in Brussel opgedoken zijn om weer snel in een verzameling te verdwijnen.

Ziehier een overzicht van nummertjes die ik gezien heb:
nr.1 t.e.m. nr.8 : op pagina 1 drie stroken + op pagina 3 één strook van het Robbedoes-vervolgverhaal *De graaf is verstrooid*, wat overeenkomt met één bladzijde strip per nummer. Nrs.9 en 10 brengen dezelfde aantal stroken op pagina 1 en 3, maar publiceren ook nog 4 stroken van het Robbedoesverhaal op pagina 4. Telkens dus twee platen Robbedoes in nr.9 en 10. Het volledig verhaal telt 12 pagina's plus één strook. Deze laatste strook moet dus wel in nr.11 verschenen zijn. Aangezien ik nrs.11 en 12 niet gezien heb, weet ik niet of er in deze nummers verder nog een kortverhaal van Robbedoes verschenen is.
Verder vind je op de binnenbladzijden (pag.2&3) in alle nummertjes hoofdzakelijk redactionele bijdragen over sport, vliegtuigen, autosport, en een technische fiche van een Renault-model.
Pagina 4 is veruit de interessantste : in de vier eerste nummertjes wordt daar telkens een originele reclamestrip voor het weekblad Robbedoes afgedrukt, getekend door bekende Dupuis-tekenaars (sindsdien nooit meer elders gepubliceerd en dus vrijwel onbekend). Zo vinden we
in nr.1, *De gevangenen van de Raja* door Deliège ;
in nr. 2, een tittelloze reklamestrip van Zwartbaard, door Remacle ; in nr.3, *Les chauffards de la St. Lampion* (de titel in het Nederlandse ken ik niet), een reclamestrip van Starter door Jidéhem ; in nr.4 : *De Welkome Bezoeker*, een reclame-gag van Bollie en Billie door Roba.

Vanaf nr.5 staan er herbruikte Guust-gags op blz. 4 : in nr.5 de gags 125 en 145, in nr.6 de gags 131 en 98.
Van nr.7 mis ik de informatie, in nr.8 verschijnen de gags 139 en 143. Nrs. 9 en 10 brengen zoals hoger vermeld een extra Robbedoes-plaat. Wat op pagina 4 van N°11 en 12 zou staan, blijft tot op heden een raadsel.

Het verzamelen van deze 12 nummertjes is echt de moeite waard, zeker omwille van de originele reclamestrips. Wie nrs. 7, 11 en/of 12 in zijn bezit heeft, mag ons altijd een kopie/scan/mailtje/info sturen. Het zou geweldig zijn als we de info kunnen ver-volledigen. Alvast be-dankt!

Nr. 1 in het Frans

Pagina 4 van nummers 3&4

Marc Sleen reclamestrips

Deze rubriek is er nog steeds voor onbekend (of weinig bekend) stripwerk, evenals stripcuriosa. Het gebeurt niet vaak meer dat nog onbekend werk van Marc Sleen opduikt, maar vorige maand hadden we toch een onbekende tekening en deze maand zelfs een onbekende srtip!

- Yves Kerremans -

Dat Marc Sleen naast zijn talrijke stripreeksen een enorme hoeveelheid illustraties maakte, is algemeen bekend. Het zal voor velen een verrassing zijn dat hij ook heel wat reclamewerk produceerde, zoals blijkt uit onderstaand overzicht van enkele belangrijke reclamecampagnes. Ze komen allemaal aan bod in de info-pagina's bij Nero Klassiek. Tussen die reclametekeningen zijn zelfs enkele echte reclamestrips terug te vinden :

Onderwerp	publicatievorm	Nero Klassiek nr.
Bekaert	kalender	16
CVP	strip	19
Gevaco-Jeans	strip	32
VDK Spaarkas	vloeipapier	34
De Zoo	strip	45
Jenever	cartoons	50
Koffie	illustraties	51

(We vermelden in deze lijst niet de talrijke reclames voor albums en weekbladen van Het Volk en aanverwanten, enkel reclamecampagnes voor ander firma's).

Verder zijn er natuurlijk nog de Nederlandstalige en Franstalige Ursusboeken voor Bekaert, met een geillustreerd verhaal.

▲ *Het Ursusboek, niet erg spectaculair aan de buitenkant, maar met bijzondere illustraties van Marc Sleen*

LES AVENTURES
DU PETIT CHEVAL
«GEVACO»
"TU AS SANS DOUTE OUBLIÉ QUE JE PORTE DU TISSU GEVACO"
(HISTOIRE AVEC PEU DE PAROLES
MAIS UNE GRANDE SIGNIFICATION !)
SANDERUS

▲ *Reclame voor GEVACO-jeans*

Reclamestrip voor Het Nieuwsblad

De op pagina 35 afgebeelde strip is weinig bekend en nog nooit ergens afgebeeld. Deze strips voldoet geheel aan de definitie van een reclamestrip : het gaat om minstens 3 prentjes met een onderlinge samenhang, speciaal gemaakt om een product of dienst te promoten.
De strip is opgenomen in een reclamefolder (afmetingen in opengeplooide toestand : 27,5cm x 21,5 cm) voor de krant Het Nieuwsblad. Aan de binnenkant staat Adhemar die een krant leest en een oproep doet om tijdig je abonnement op de krant te hernieuwen. De achterkant van de folder bevat de bewuste reclamestrip. De folder is gedrukt in een blauwe steenkleur en dateert vermoedelijk van begin jaren '80.
Dat was enkele jaren vóór Nero een trouw lezer werd van De Morgen...

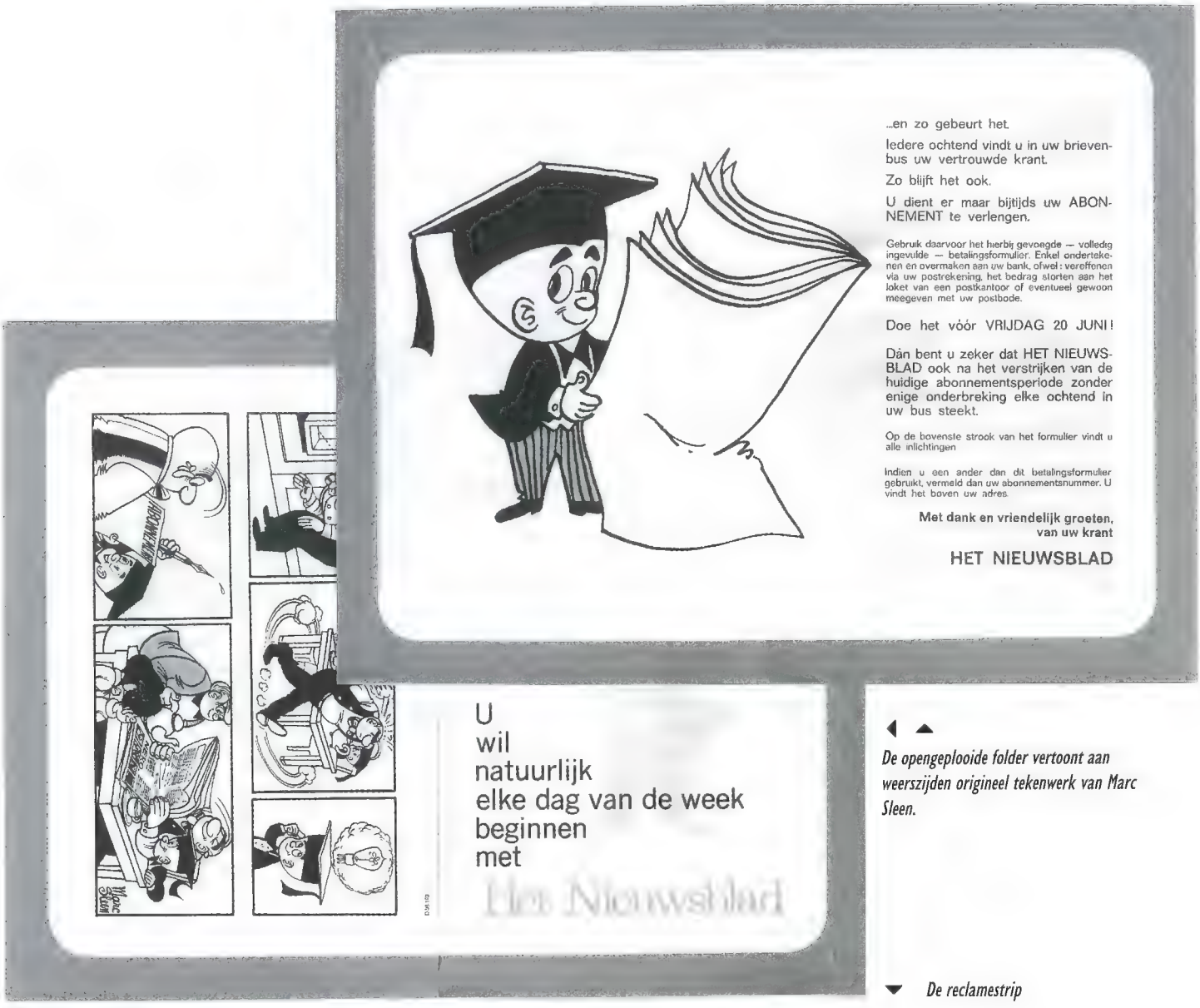
...en zo gebeurt het.
Iedere ochtend vindt u in uw brievenbus uw vertrouwde krant.
Zo blijft het ook.
U dient er maar bijtijds uw ABONNEMENT te verlengen.
Gebruik daarvoor het hierbij gevoegde — volledig ingevulde — betalingsformulier. Enkel ondertekenen en overmaken aan uw bank, ofwel : vereffenen via uw postrekening, het bedrag storten aan het loket van een postkantoor of eventueel gewoon meegeven met uw postbode.
Doe het vóór VRIJDAG 20 JUNI !
Dán bent u zeker dat HET NIEUWSBLAD ook na het verstrijken van de huidige abonnementsperiode zonder enige onderbreking elke ochtend in uw bus steekt.
Op de bovenste strook van het formulier vindt u alle inlichtingen
Indien u een ander dan dit betalingsformulier gebruikt, vermeld dan uw abonnementsnummer. U vindt het boven uw adres.
Met dank en vriendelijk groeten,
van uw krant
HET NIEUWSBLAD
U
wil
natuurlijk
elke dag van de week
beginnen
met
Het Nieuwsblad

De opengeplooide folder vertoont aan weerszijden origineel tekenwerk van Marc Sleen.

De reclamestrip

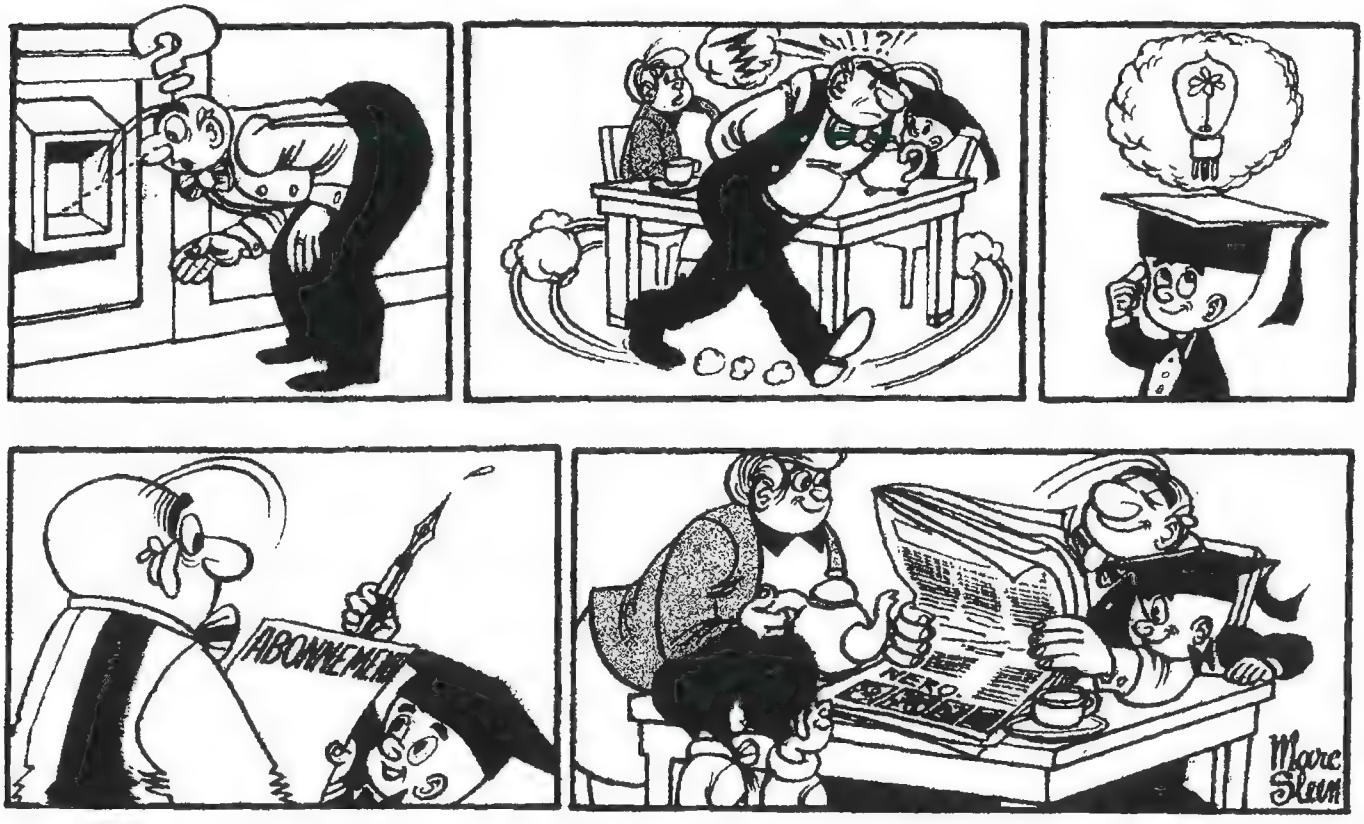

Uitgelezen

Techniek en oorlog

Een reeks die na zes albums nog steeds een stijgende lijn vertoont, is bijna een unicum in de stripwereld. Toch weet de nieuwste Konvooi te boeien van het eerste tot het laatste plaatje. Tot mijn verbazing ben ik er nog niet uit of dit pure sciencefiction is of gewoon een parodie op het genre. Hoofdpersoon Navis en haar robot Snivel bewegen zich van planeet naar planeet in een super-de-luxe ruimtetuig, dat ondanks de modernste technologieën af en toe toch enige nukken vertoont. Ze landen onzacht op een planeet, waar de mannen constant oorlog voeren tegen superrobotten en waar de vrouwtjes uitsluitend dienen tot voorplanting en verplicht worden tot puur huishoudelijke taken. Dit behoort mijn inziens niet echt tot het sciencefictiongenre. En toch ademt alles hightech technologie uit. Want wat te zeggen van een dolgedraaide computer die de bewoners tot zijn speelbal maakt, hen dagelijks vergast op een staaltje van oorlogstactiek en zich de ware leider van de planeet voelt? Tot klein stofje Navis even roet in het eten komt gooien. Zij maakt immers geen deel uit van het door de computer opgestelde decor. Hierdoor kan ze als onzichtbare indringer doordringen tot in het hart van de supercomputer. Konvooi is een strip waarin tekenaar en scenarist elkaar perfect aanvoelen. Het scenario weet te boeien en vertoont de meest verassende wendingen, wat het verhaal stevig op de sporen houdt. De tekeningen zijn vlot, met oog voor detail. Niet conventioneel uitgevoerd op vier stroken, maar gebracht met de meest verrassende bladindelingen. Het geheel ademt, ondanks de diverse vechtscènes, zowel qua dialogen als via de tekeningen, humor uit. Een degelijk uitgevoerde inkleuring geeft nog een extra cachet aan het geheel. Konvooi, een strip om te lezen en te herlezen. Ik kijk alvast uit naar de volgende delen. *Willem.*

Konvooi 6: *List en bedrog*
Morvan & Buchet
Uitgeverij Arboris, sc 7,50.

Een ietwat slome detective

Lezers van het voormalige Suske en Wiske weekblad herinneren zich zeker en vast nog Rick Rolluik. In dit weekblad werd deze illustere detective immers geboren en werden zijn uiterst spannende avonturen op het grote publiek losgelaten. Wie dacht dat deze verhalen nu in album verschijnen, moeten we helaas teleurstellen. Uitgeverij BeeDee lanceert een splinternieuw, nooit eerder gepubliceerd verhaal, ontworpen en in beeld gebracht door een uiterst actief duo, met name Willem Ritstier en Minck Oosterveer. Het tweetal stond reeds eerder in voor steengoeie reeksen als Zodiak, Nicky Saxx, Claudia Brücken en Jack Pott. Verhalen vol spanning en sensatie en veelal schaars gekleed vrouwelijk schoons. Een lijn die doorgetrokken wordt in dit album, hoewel het vrouwelijk schoon in deze verhalen ietwat minder ten tonele gevoerd wordt daar deze strips bedoeld zijn voor een jeugdig publiek. Maar laten we eerlijk zijn. Rick's vriendin Lynn mag er best wezen. Zij vertoont de beste trekjes van Claudia Brücken en Nicky Saxx, is niet op haar mondje gevallen, beoefent vechtsporten en is heel wat slimmer dan Rick. Eigenlijk mag Rick zijn beide handjes kussen dat hij haar

vriend is. Als hoofdfiguur stelt hij niet echt veel voor; meestal richt hij zijn aandacht op futiele feitjes, die niets met de zaak te maken hebben. Hoe hij het er levend vanaf brengt in deze ingewikkelde zaak, is ons voorlopig nog een raadsel. Zijn gestuntel en geklungel maken het alleen maar erger. Gelukkig is er een uitstekend scenarist, die Rick de moeilijkste kliffen laat omzeilen, waardoor de zaak toch nog op zijn pootjes terecht komt. Eind goed, al goed? Niet tot ieders tevredenheid. Misdadiger nummer één ontsnapt aan ons duo, steelt een wagen en rijdt de weidse horizon tegemoet. Waarom de reeks Rick Rolluik wordt genoemd is mij een raadsel. Lynn als hoofdfiguur zou het veel beter doen. *Willem.*

De avonturen van Rick Rolluik: *Bliksems*
Willem Ritstier & Minck Oosterveer
Uitgeverij BeeDee, sc 12,95.

Uitzichtloos

Medelin, Colombia, een stad waar miserie en drugs het straatbeeld domineren. Een stad waar kinderen lijm snuiven om bevrijd te zijn van zorgen, waar hun toekomstbeeld even uitzichtloos is als het heden. Kinderen die opgejaagd worden door volwassenen en samengedreven worden in riolen, waarin benzine wordt gegoten en aangestoken, waar de mannen eindeloos werkloos blijven, en vrouwen zich prostitueren om te overleven. Maar eveneens een stad waar een drugskartel de scepter zwaait; hun macht is grenzeloos. Wie niet netjes binnen de lijntjes loopt, wordt genadeloos afgemaakt. Om het vooropgestelde doel te bereiken, deinst deze organisatie niet terug om kinderen in te schakelen om hun vuile zaakjes op te knappen. Eén van hen is Joàn, een eigenzinnig baasje, dat samen met zijn vriendje Armi, zonder scrupules tegenstanders van het kartel opruimt. Voor hen telt alleen het geld, waardoor ze zich alles kunnen permitteren wat hun hartje belieft. Joàn voert keurig zijn opdrachten uit en meer dan eens moet hij de taken van Armi overnemen. Dat is niet naar de zin van het kartel, waardoor Armi al snel verdwijnt

naar waar hij volgens hen thuishoort, namelijk een laatste rustplaats op de vuilnisbelt. Joàns misdaadcarrière scheert in de loop der jaren hoge toppen, hij wordt zelfs aangeduid om jongeren te ronselen om deze op te leiden tot volwaardige killers. Cuervos is een beklijvende strip, waarin geld en macht de hoofdtoon voeren. Tekenaar en scenarist scheppen een indrukwekkend schrijnend beeld van een samenleving die zich schuilhoudt in de onderbuik van de stad. Waar ontwikkelingshelpers en veiligheidsdiensten geen poot aan de grond krijgen, ondanks al hun goede bedoelingen. En waar geweld steeds beantwoord met steeds extremer geweld. Een strip om kippenvel van te krijgen.

Willem.

Collectie 500, nr 225: Cuervos 1: *Het contract*
Collectie 500, nr 226: Cuervos 2: *Sluipmoordenaars van de heilige coke*
Marazano & Durand
Uitgeverij Talent, hc 13,95.

Beregoed

Reeds eerder zetten we uitgeverij Beedee en zijn stripuitgaven in de kijker. De uitgever brengt een aanbod van zowel ouder werk als hedendaagse strip. Niet zomaar om het even welk werk, maar strips die het verdienen om volwaardig in boekvorm een groter publiek te bereiken. Strips zoals Wolf, een creatie van Steven Dupré, toen hij nog tekenende onder het pseudoniem Dust. Een reeks waarvan we dachten dat ze voor eeuwig en drie dagen tot de vergetelheid zou behoren. Groot is dan ook onze verbazing als we zien dat Beedee, van de twintig verschenen verhalen in de krant Het Volk er al zeven op zijn palmares kan plaatsen. Mooi uitgevoerd in zwart-wit, waardoor er geen lijntje van het origineel verloren gaat. Een inkleuring zoals destijds bij Uitgeverij Oranje (in 1990) deed onrecht aan deze strip. Laten we de twee daar verschenen albums dus maar snel vergeten. Alle verhalen van Wolf, bijna steeds in het gezelschap van zijn vriendin Alida en vriend Ramm, situeren zich ergens in een toegevoegde Gallische dimensie, waarin onze helden meer dan eens botsen met onwillige Gallische en Griekse goden. Niet zoals de boekjes vertellen, behoeders en beschermers van de mensheid. maar lastige zeurpieten, die elkaar het licht in de ogen niet gunnen en ruziën om het minste en geringste. Het is dan ook niet moeilijk om je voor te stellen dat Wolf, Alida en Ramm inspelen op deze onhebbelijkheden van de goden om meer dan eens het hazenpad te kiezen als ze weer eens de speelbal zijn van deze sufferds. Zo ook in dit verhaal dat bol staat van anachronismen. In de oudheid wel eens een volledig ingerichte keuken met bijhorende stofzuiger en kruimeldief gezien? Neen, laat dan dit album je nieuwsgierigheid bevredigen en maak voor het eerst kennis met deze uitstekende humoristische strip. Zo goed dat je af en toe verwacht Asterix en Obelix te zien opduiken.

Willem.

Wolf 7: *De olympische Ragnarok*
Steven Dupré
Uitgeverij Beedee, sc 12,95.

Een duistere mix

Net als het hedendaagse leven om ons heen is de stripwereld in de greep van het begrip snelheid. Al een aantal jaren terug liet de lezer blijken dat hij niet langer uitkeek naar voorpublicaties in een stripweekblad. Men schafte zich liever het album aan. Nu gaat men nog een stapje verder. De ongeduldige consument wil immers niet langer een jaar of meer uitkijken naar één of ander stripalbum. Hierdoor wenden uitgevers zich tot een scenarist, die verhalen voor één welbepaalde collectie ontwerpt, die getekend worden door verschillende tekenaars. Eveneens zo bij Impressie(s) Dupuis, die in de gloednieuwe serie Pandora Box acht albums brengt, getekend door zeven tekenaars; alleen Pagot tekent er twee. Een serie die er op een jaartje doorgedraaid wordt. De eerste twee albums verschenen januari 2005, de afsluitende laatste twee verschijnen januari 2006. In deze verhalen verbinden de zeven hoofdzonden zich met moderne technologie en een Griekse mythe. Ieder verhaal kan los van elkaar gelezen worden en brengt actuele thema's, waaronder de techniek van het klonen, doping, virtual-reality in de seksindustrie, onregelmatigheden in de voedingsindustrie,... en nog diverse andere hedendaagse boeiende onderwerpen. Maar meteen drukken de eerste twee albums ons met de neus op het feit dat industrie en wetenschap niet ten dienste staan van de mensheid, maar van het grootkapitaal. En dat alles in het leven zijn prijs heeft. Dat ondervindt president Shimmer die zich voor de tweede maal kandidaat stelt voor het Amerikaanse presidentschap. De presidentskandidaat is een onbesproken figuur met een zorgvuldig verborgen geheim. Dat het leven niet altijd op rolletjes loopt, ondervindt eveneens hardloper Paris Troy, een topper in de atletieksport, die omwille van diezelfde sport zijn leven en gezondheid op het spel zet. De tot op heden veilig gesloten Pandora Box gaat nu open voor de argeloze lezer. Een lezer die zal meelopen langs duistere straatjes waarin een verbluffend licht geworpen wordt op de menselijke natuur.

Willem.

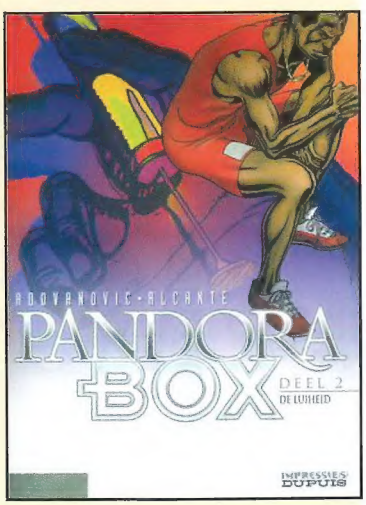

Impressies Dupuis: Pandora Box 1: *De Hoogmoed*
Pagot & Alcante
Impressies Dupuis: Pandora Box 2: *De Luiheid*
Radovanovic & Alcante
Uitgeverij Dupuis, sc 6,95.

15de Grote Stripveiling.

© Buth/De Negende kunst

Zaterdag 30 april 2005
om 13.00. u. in het K.U.C.
Kortrijksepoortstraat 254
9000 Gent

Originele tekeningen, Vlaamse en Franse albums in eerste druk, curiosa, luxealbums...

Tegen storting van € 5 op PC 000-1723172-64 ontvangt U de geïllustreerde veilingcatalogus

CASTO BVBA

Nederkouter 8 9000 Gent
09/225 41 25

Bezichtiging der loten:

Vrijdag 29 april 2005 : 14.00 tot 18.00 u
Zaterdag 30 april 2005 : 10.00 tot 12.00 u

Ook U kan nog steeds loten inbrengen voor onze volgende veilingen

2005

bondig maar krachtig!*

* VRAAG ONS INFOKRANTJE EN TEKEN NU REEDS IN

ARCADIA vzw

BORGERSTEINLEI 60
B 2860 SINT-KATELIJNE-WAVER
INFO • TEL | FAX 015 55 14 88

INFO@ARCADIASTRIPS.BE • WWW.ARCADIASTRIPS.BE

De Striepclub

www.striepclub.be, de actieve site vol info over promoties, acties, nieuwe albums, comics, exclusieve uitgaves, posters en prentkaarten, enkel te verkrijgen in of via de deelnemende winkels van De Striepclub.

Schrijf je in op onze wekelijkse nieuwsbrief via info@striepclub.be

www.striepclub.be

SCHOON LIER

25

Fl. Van Cauwenberghstr. 32
2500 Lier
Tel. 03-480 76 36

INKOOP EN VERKOOP VAN

STRIPS en het BETERE BOEK

Dagelijks van 11 tot 18 u
Donderdag gesloten

Zoekertjespagina

GEZOCHT:

* **WRILL :** Het goud der Omahas (Chott) - De held van Texas (Hamman) - Bijzondere opdracht (Valentin) - Jan Wapen (Le Monnier) - Jan Onversaagd (Pec) -- Uitgeverij Studio Guy (=Bimbo) : Moderne Robin + De zeeschuimer (Funcken) - SPRINT 12-22-23 - Decalco's van BESSY
  Paul De Bont - 014 / 65 73 79 (124)

Kiekeboe nr 31 DREFT en Kiekeboe 'De taart' van BBL, ook de speciale Kiekeboe ('kunst en vliegwerk') die men krijgt na een ballonvaart met de Kiekeboeluchtballon . Graag in goede staat of beter! Ik ben wel gans de maand november in het buitenland. Danny Warmoes tel. 051 779615. (122)

* **Suske en Wiske** 1ste druk, in goede staat of te herstellen : De windmakers, De dulle griet, Apekermis ; Blauwe reeks : De bronzen sleutel, Het spaanse spook ; De familie Snoek nrs. 4, 9, 11 ; originelen van Nero oude reeks ; De rode Caballero van Johan en Stefan
  Bergiers Willy 0476/77.43.55 (120)

* **Suske en Wiske** Trilogie (3 tekenaars), luxealbum groot formaat zwwit ; De 7 schaken, luxealbum groot formaat zwwit ; De rode ridder, De terugkeer van Koning Arthur (2 verhalen in 1) luxealbum, groot formaat, zwwit ; Corentin,
* De fantastische Odyssee, deel 2 , harde kaft, kleur, uitg. Albatros ; Het beeldverhaal in Vlaanderen (Ciso) ; Willem van Saeftinghe (Watershoot). Roland Sieuw, 056/60.43.47 (120)

t Kapoentje los nr 31 (1964) ; Knipsels Eddy Wally strip in Dag Allemaal 1991 ; Nieuwjaarskaarten Clumzy 1985
* en 1986 Wim Huygens, GSM +32 (0)473 32 24 94, E-mail: wim.huygens@cnaeurope.com (119)

Eric de Noorman krantenstrips, nrs. 1 t/m 16, nrs. 18-19-22-24-25-26 en 30 t/m 40 en 42 - 44- 45-46-47 ; ook de krantenstrips van Erwin, de zoon van Eric. het zijn 9 verhalen, geplaatst in Het laatste nieuws en De nieuwe gazet.
* Eric Planting, Tel. 00 31 (0) 492 54 76 56, e-mail: ericplanting@lycos.nl (119)

Robbedoesverzamelalbums van voor nummer 100, Jerry Spring deel 7 in eerste druk, Beverpatroelje deel 1 t/m
* 5, plus 9 en 10, Robbedoes en de zwarte hoeden in eerste druk, originelen van Follet en Vandersteen.
  JJ Jansen 0031332570676, e-mailadres: jjjansen17@hotmail.com (119)

Hulp nodig in stripverhaalwinkel tijdens de zomervakantie? Lerares die verkikkerd is op stripverhalen helpt je al te
* graag! Omgeving Aalst, Brussel of Gent. Tel Kathleen (0486) 05 55 66 of e-mail pin15731@planetinternet.be (119)

Kiekeboe : ik zoek alle persmappen die ooit bij Kiekeboe is verschenen.; ook zoek in volledige kranteverhalen van kiekeboe. Heb veel dubbelmateriaal liggen van kiekeboe ; luxe's uitgaven, 1ste druks enz....
* marc.baldewijns@pandora.be gsmnr = 0477323510 (117)

Originelen van Marc Sleen (voorkeur voor moea papoea,vredesoffensief,beo,gaga-pan) en Vandersteen.Tevens zeer mooie eerste drukken uit de eerste reeks van Suske en Wiske of Nero.De eerste nrs,rikki,amoras,matsuoka,b-gevaar mogen ook te restaureren strips zijn.
* Tel 089 357161 of 0477 204846 claesen.dirk@pandora.be (116)

Tex Willer nummer 1 t/m 54 van Classics Lektuur ; Retrospective Jean Valhardi Tome 1, uitgeverij M. Deligne 1975
* Lucien Peeters 015/61.48.45 (116)

Vlaamse Filmkes *(met prijs 50 centiem)* 78,101,117,155,166, 190,193,197,207 217,220,233,237, 245,283,340,
341,353,363,378,391,418,422,429,444,445,446,468,469,477; *(met prijs in frank)* 7,13,15,20,77,103,104,105,
* 106,108,113,161,164,166,168,172,176,185,232,259,275,295,301,307, 345,352,365 ; OHEE 20,92,184 in goede staat; Suske&Wiske tweekleuren in mooie staat: *Het sprekende testament, De geverniste zeerovers* ; Bob et Bobette oude reeks ; Tintin in kleur of zwart-wit tot 1946; 't Kapoentje 1948 : 23,25,26, 27,29,30,31,33 t/m41,43,44,45,51,52
* ; 1949 : 1-21, 38,39,41,42,44 t/m 50; PEP 1963: 1,2,4 - 1965: 4, 22,28,49 ; Robbedoes 1155,1156,1159,1170,1197,1198, 1205,1208, 1354, 1368
  Patrick Vranken 052/31.23.46 of brabant.strip@worldonline.be

AANGEBODEN :

* **Bommel:** Nieuwe Revue, luxe serie, de Toonder special, met ingeplakte zegel, Bommel filmboek en een zeer unieke enveloppe met poster, etc. (alleen verstrekt aan winkeliers als promotie voor de tekenfilm) Suske en Wiske, Sprietatoom, luxe, genummerde houten box, Lambiks certificaat, strik en de manchetknopen. Adler: complete serie, 1e druk, incl. luxe uitgave deel 4 (blauw linnen) Tevens een aantal delen uit de Fenix reeks. Ruilen tegen Kuifje mogelijk doch ALLEEN harde kaft, oude uitgaven.
  Ron - lebowski@planet.nl of reddust16@hotmail.com of 0627-415952. (124)

* **Reclamestrip Jacques** ; Stickeralbum Quick&Flupke Ieder op zijn beurt
  Wim Huygens 32 (0)473 32 24 94 - wim.huygens@cnaeurope.com (124)

* **Rode Ridder** 4 (zeer mooi) - Lambik 5 - CISO 4 Marc Sleen witte kaft - CISO 9 Eerste maanraket (Vandersteen) - NERO Rode keizer - AVERBODE : Geheim van Stormwind (1° + 2° druk) - Geheim rond den spookput - 12 stielen...13 ongelukken - Peter en Polly (Ernest Claes) - Kleurblokken Demoen + Rikske en Fikske
  Paul De Bont - 014 / 65 73 79 (124)

Zoekertjes schriftelijk meedelen (brief of e-mail). Telkens naam en telefoonnr. vermelden a.u.b.

1989 15 JAAR SHERPA 2004

• 5 jaar Baudoin Collectie •

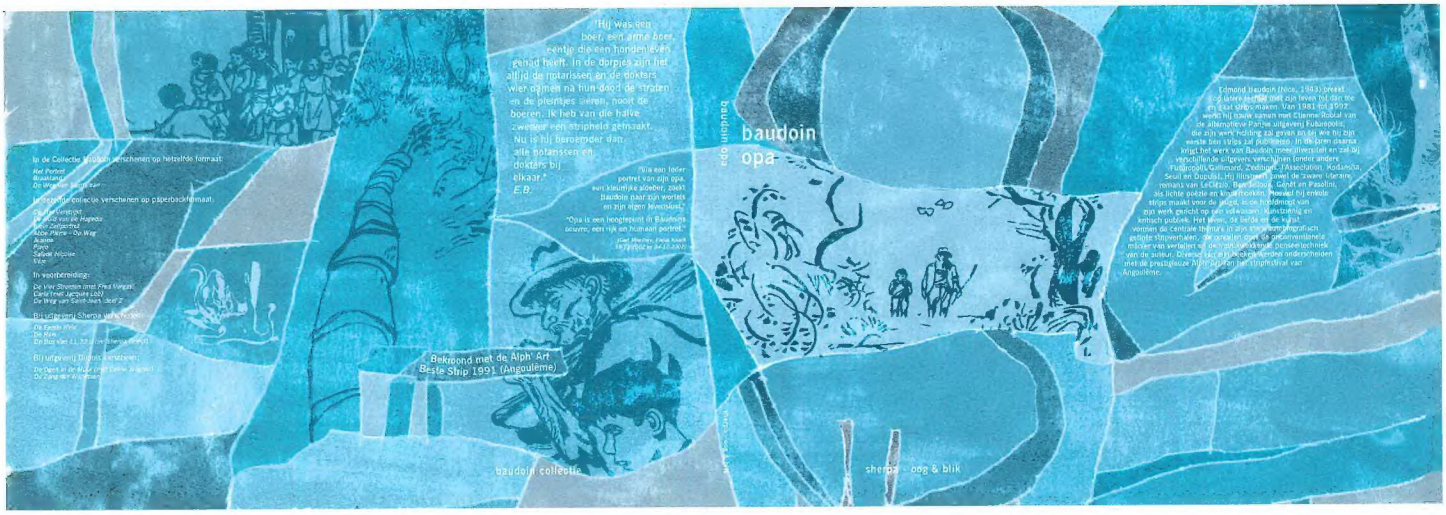

GRATIS 3 nieuwe luxe omslagen voor de Baudoin-boeken
(*Het portret*, *Opa* en *De weg van St. Jean 1*) die reeds in uw bezit zijn,
bij aankoop van een nieuw boek:

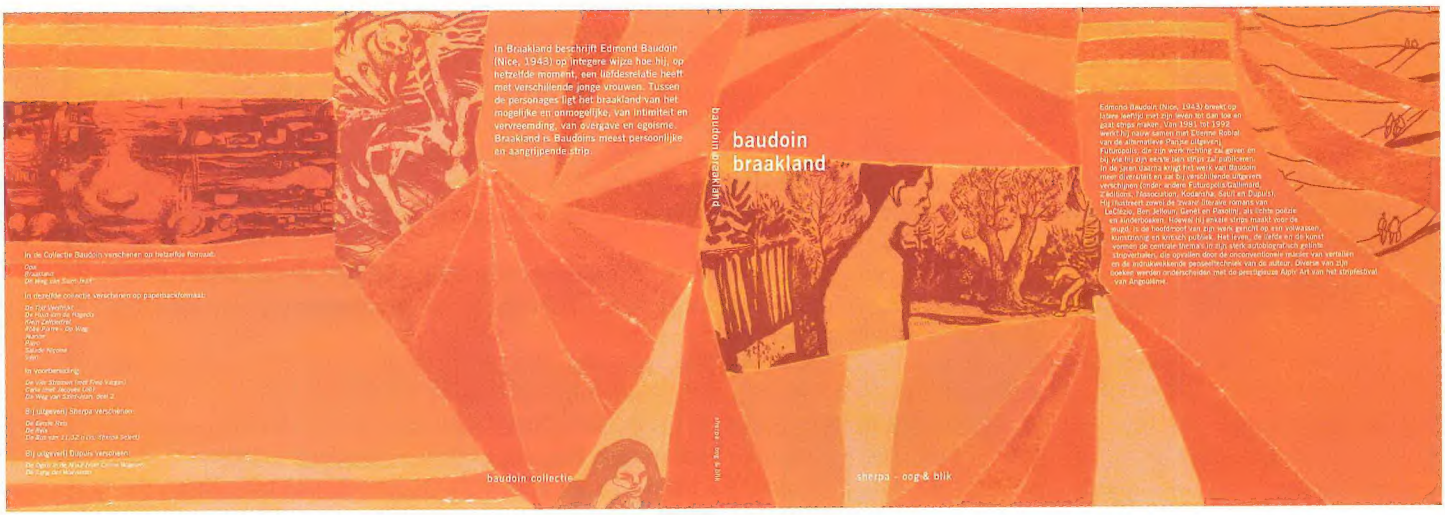

Braakland **(64 pagina's) of** ***Carla - alle verhalen*** **(80 pagina's)**
in april bij Sherpa / Oog & Blik

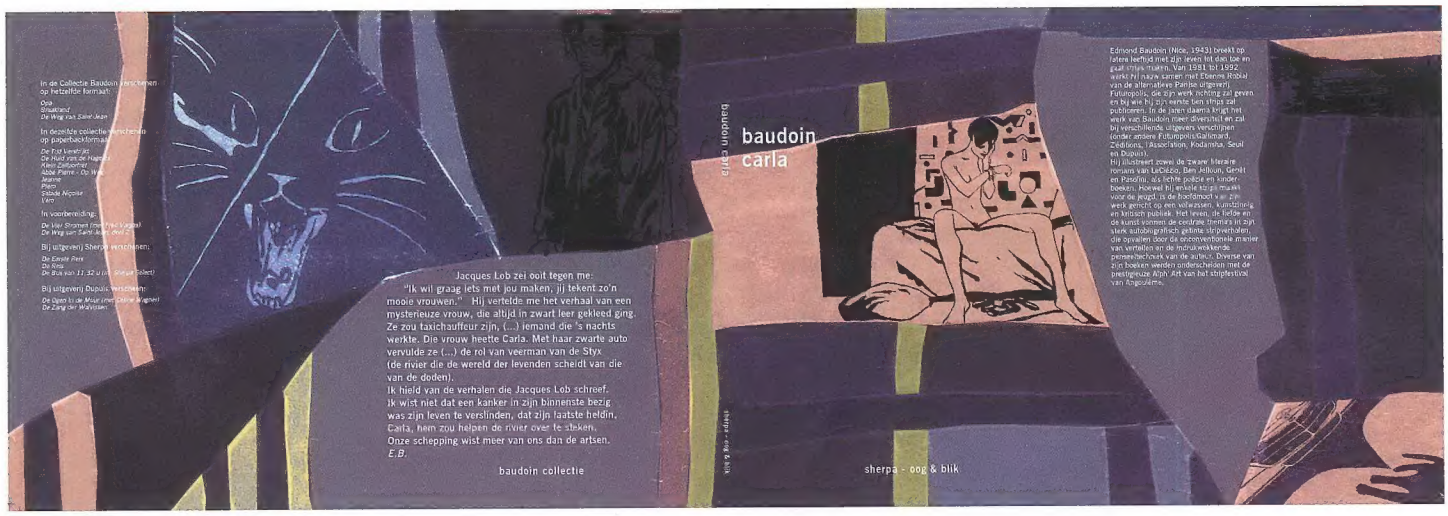

www.sherpa.nu **www.oogenblik.nl**

Distributie Nederland: Strips in voorraad, Amsterdam Verdeling België: Pinceel, Leuven